9.

Q. D. J. F. Fq. E. J.

DISPUTATIO JURIDICA,

DE

HÆMORRHAGIA VULNERATORUM,

Von

Verblutung der Verwundeten,

Quam

EX CONSENSU & AUTHORITATE

MAGNIFICI JCtorum ORDINIS,

in Universitate Rostochiensi,

PRÆSIDE

DN. JOHANNE JOACHIMO SCHOEPFFERO,

J. U. D. & PROF. PUBL. SACR. CÆSAR. MAJ.

COM. PALAT. ET CONSISTORII DUCALIS

ASSESSORE GRAVISSIMO,

DOMINO PATRONO AC PRÆCEPTORE SUO

ÆTATEM DEVENERANDO,

IN AUDITORIO MAJORI

Publicæ Disquisitioni submittit

Ad Diem Julii Anno MDCXCVII.

Respondens

LEONHARD GEORG von Stötteroggen,

Patricius Nobilis Lüneburgensis,

Recusa *A. MDCCXXXIII.*

PRÆFAMEN.

Ognationem inter homines Natura conſtituit, magnamque ſimilitudinem, teſte Florentino & Cicerone, hinc beneficio affici hominem, hominis intereſt, docente Papinian. Ut non poſſit non nefas eſſe, ſi contra Naturam homo homini inſidietur, in cujus mutuum adjutorium generatus. Poſt lapſum vero Adami, malitia hominum, novis in dies, crevit acceſſionibus, tamque altas egit radices, ut, hominem hominis ſanguinem ſitire, dixeris, dum alter in alterius corpus, belluarum more, ſævit, ſanguinemque humanum etiam leviſſimis ex cauſis effundit, ut hac in parte deflenda hominum conditio, quod, cum cætera ejusdem generis animantia inter ſe non ſæviant, ſoli homines ſibi inſidientur, brutaque crudelitate vincant, juxta illud juvenal:

Sed jam Serpentum major concordia: parcit
Cognatis maculis ſimilis fera, quando. Leoni.
Fortior eripuit vitam Leo? quo nemore unquam
Exſpiravit aper majoris dentibus apri?
Indica Tigris agit rabida cum Tigride pacem
Perpetuam: ſævis inter ſe convenit urſis.
Aſt homini ferrum lætbale incude nefanda,
Produxiſſe parum eſt:

Gladio hinc ultore, DEus, quâ eſt, immenſa benignitate, vitam corpusque hominis, adverſus hoſtiles violentasque malevolorum aggreſſiones munivit, totique generi humano præcepit, ut ſanguis effundatur ejus, qvi ſanguinem effudit, omnemque miſericordiam, ceu intempeſtivam erga homicidam, ſummus damnavit Legislator. Infinitas tamen Dd. Schola invenit exceptiones, quibus Homicidæ tollunt ſupplicium, ut decem fures frequentius patibulo, quam unicum Homicidam Capitis pœna affici dixeris. Ex recentiorum Dd. traditis frequens defenſorum recurſus ad exceptionem hanc: Vulneratum mortuum fuiſſe non ex vulnere Lethali, ſed ex Hæmorrhagia, der Menſch habe ſich verblutet, oder zu Tode geblutet, adeoque mortem per accidens ſecutam eſſe credunt. vid. Carpzov. *Quæſt. 26. in Reſp. ad Sereniſſ. Elect. Saxon.* ibi: Denn es wohl ſeyn können, daß der Verwundete aus andern Zufällen, als Schwehrer-Noth, Schlag, Verblutung &c. geſtorben. Quæ materia cum in homicidiis admodum frequens, parce tamen â JCtis tractata ſit, animum movit, ut in hujus exceptionis fundamenta altius inquiſiverim. Aggreſſus ſum proinde materiam maxime practicabilem, atque quotidianam, in qua non de Lana Caprina, non de glande legenda, vel aqua quotidiana &c. ſed de ipſo ſanguine hominis, nobiliſſimæ, ac ad imaginem Omnipotentis Dei conditæ Creaturæ, effundendo agitur, in qua nulla datur reſtitutio, capitali Sententia læſis, ſi ſententia executioni jam fuerit mandata. Horis ergo ſucciſivis hanc qualem qualem conſcripſi Diſſertationem, in qua ſi quædam irrepſerint, quæ minus videbuntur grata, erroris veniam, ob iter præſentiſſimum, indeque provenientia multifera negotia, ſummamque materiæ difficultatem qua decet humanitate expeto, atque in NOMINE DOMINI NOSTRI JESU CHRISTI, cum Imperatore Juſtiniano, initium opellæ facio. Sit ergo.

CAPUT I.
DE HÆMORRHAGIA VULNERATORUM IN GENERE.

SUMMARIA.

Hæmorrhagia est terminus medicis frequentior n. 1.

Hæmorrhagiæ ætymologia n. 2.
ejus Homonymia n. 3 & 4.
ejus Synonomya. n. 5.
ejus Definitio. n. 6.
ejus Divisio & quæ sit Critica n. 7. & 8.
quæ Symptomatica n. 9.
oritur vel ex causis internis n. 10.
vel ex causis externis n. 11.

Vulneratus quis dicatur n. 12.
Vulnus in genere quid n. 13.
Hæmorrhagia oritur vel ex vulneratione proprii Corporis n. 14.
Avtocheiriam jure Romano permissam esse, aliqui credunt n. 15.
Negativa verior n. 16. & 17.
Certa tamen pœna in propricidas statuta non est n. 18. & 19.
Et propricidæ subsistit Testam. n. 20.
Improbatur prætensio carnificum, qui sibi ea adscribunt, quæ gladio attingunt in loco propricidii n. 21.
Jure Can. & ex Consuetudine, propricidis honesta sepultura denegatur n. 22. & 23.
Limitatur nis. impotentia animi probetur n. 24. & 25.
Quandoque canina sepultura etiam mitigatur n. 26.
Si quis reperiatur occisus, non præsumitur Avtocheiria n. 27.
Attentatum propricidium punirì potest n. 28. & 29.
Nos tractamus in præsens de Vulneratis ab aliis n. 30.
Quid nobis Hæmorrhagia vulneratorum n. 31.
Per tertium intelligitur homo doli vel culpæ capax n. 32.
Adeoque excluditur pauperies n. 33.
Personas, delictum admittentes vel mortem passas, non consideramus n. 34
In vivis conspicitur Hæmorrhagia, quandoq; & in mortuis n. 35. & 36.
Quod probatur exemplis n. 37. 38 39.
Rationes remissivè adducuntur n. 40 41. & 42.

Exempla adducuntur cruentationis diu post hominis mortem ortæ n. 43 *seqq.*
Ossa quoque Sanguinem emiserunt n. 47 & 48.
Motu Corporis Cadaver homicidam indicavit n. 49 *sqq.*
Hæmorrhagiam mortuorum, indicium facere ad torturam, multi statuunt n. 52.
Contrarium tamen verius n. 53.
Cruentationem plane attendendam non esse, probatur n. 54. 55 & *sqq.*
Nec salva Conscientia adhiberi posse n. 59 *seqq.*

1 HÆmorrhagia, terminis est medicis frequentior, JCtis tamen non penitus incognitus vid. Goth. *in not. ad L. 15 ff. de Ædil. edict. lit. mihi x.* vid. JCti Argentoratenses in *eleg. Resp.* quod exhibet Joh. Otto Tabor *in Racemat. extraord. ad tit. d. Crimin. Stellionat. th.* 36 *in resolutione qu.* 1. *circa fin.* ibi: *Cum notum sit, quosdam valde faciles esse, ad narium profluvium, & Hamorrhagium.*

2 Natales suos Græcis fert acceptos, composita enim à voce αἷμα sanguis, & ῥήγνυμι rumpo, ita, ut Hæmorrhagia sit sanguinis eruptio. Vel si mavis, composita â voce αἷμα & ῥέω fluo, ut Hæmorrhagia sit fluxus sanguinis.

3 Hæmorrhagia autem sumitur vel generaliter, pro quavis eruptione, vel fluxu sanguinis, ex venis, & arteriis, vel specialiter, pro eruptione sanguinis in certa Corporis parte, Hipocrati enim Hæmorrhagia absolute posita, non addito partis nomine, quæ sanguinem fundit, idem denotat, quod Hæmorrhagia narium, teste Joh. Gorræo *in defin. Medic. sub hac voce.* Aliis, Hæmorrhagiâ laborare, in specie mulieres dicuntur, quando pudenda continuo sanguinem fundunt, *vid. Matth v.* 20. ibi: αἱμορροοῦσα ἔτη, quæ Sanguinis profluvio laborave-

4 rat. Et Hæmorrhoides indicant sanguinis effluvium per venas, quæ in ano sunt. Germ. Wann einem die guldene Ader flieſſet. Nos sumimus in sensu Generaliori, pro graviori tamen sanguinis effluvio.

Hæmor-

Hæmorrhagia enim idem nobis denotat, qvod gravis san- 5
guinis fluxus, seu profluvium, & eruptio sangvinis, Germanis ein starckes Bluten, oder verbluten, Vox enim verbluten, Germanis non tantum denotat, hominem mortuum esse Sanguinis vehementi profluvio, der Mensch hat sich verblutet, oder zu tod geblutet, sed etiam hominem debilem, per gravem Hæmorrhagiam, der gar sehr geblutet, oder sich verbluthet, dicere enim solemus, der Mensch hat sich schon sehr verblutet: hoc est: insignem Sanguinis Copiam effudit.

Est ergo Hæmorrhagia sanguinis profluvium, ex venis, & 6
arteriis ruptis. In venis enim, & arteriis, omnis sanguinis Copia fertur, obsevataque à recentioribus anatomicis circulatione Sanguinis, ad oculum dilucide demonstrant, omnem sanguinis Copiam per Arterias à Corde ad partes propelli, & venas ad idem Centrum revehi. Violatis vero per rupturam vasis his sanguiferis, Hæmorrhagia oritur.

Dividitur Hæmorrhagia â Medicis, in Criticam, & Sym- 7
tomaticam, Joh. Gorræus *in def. Medic. sub hac voce* Critica est, quæ sanitati infervit, quo spectat venæ, & quandoque arteriæ incisio, das Aderlassen, cujus, singulares regulas, vel cautelas, Astrologi in Calendariis commendare solent, sed rectius à Medicis experientissimis addiscuntur, quibus hæc tanquam sua relinquimus, & tribuimus. Huc tamen refero men- 8
ses mulierum, quæ sanitatis favore, lunare solvunt tributum, sanguinis profluvio, ita ut sana in jure non dicatur, quæ in mense non purgatur, juxta Paulum in *l. Quæ bis* 15. *ff. d. Ædil. Edict.* nisi per ætatem accidat *d. l.* quando vero per ætatem menstrua non experiatur, aliis determinandum relinquo vid. Zach. *in Qu. Med. Legal. L.* 2. *qu.* 13. *n.* 25. *& L.* 1 *qu.* 9. *n.* 57. *seqq.*

Symtomatica Hæmorrhagia est, quæ est sanitati adversa, 9
quæ ut plurimum accidit. Gorræus *d. l.* maxime si Hæmorrhagiam intelligamus gravem, ut nos hoc loco. Hæc Hæmorrhagia oritur ex causis internis, vel externis. Internis, si, vel 10
Sanguinis motu impetuosiori vasa sanguifera rumpantur, ut in Apoplexia, quam sangvineam vocant, vel in aliis Hæmorrhagiis narium, uteri, aut si ex acredine cum erosione

aperian-

aperiantur, ut frequentius in Hæmoptyſi der Blutſtürtzung, oder Speyung, in Dyſenteria &c. De quibus Hæmorrhagiis nobis ſermo non eſt, ſed eas Medicis curandas, relinquimus.

11 Externis quando cæſim, vel punctim, contuſionibus, vel Sclopetorum Violentiâ, vaſa ſanguinem vehentia, lacerantur, vel diſſecantur, quæ ſub vulnerum nomine venire, & inter morbos ſolutæ unitatis, partium mollium à cauſis externis numerari ſolent.

12 Ex dictis haud obſcure colligitur, quid nobis in rubro vox vulneratorum, ſcil. qui externa aliqua vi diſſolutionem continui, in venis, vel arteriis paſſi ſunt, utut enim nulla contingere poſſit Hæmorrhagia ſine ruptura venarum, vel arteriarum, adeoque, Hæmorrhagia vulnerationem neceſſario ſupponat, in ſe tamen diſtincta ſunt, vulneratio, & ex Vulneratione ſecuta Hæmorrhagia, ideoque diſtinctis quoque Verbis, & terminis explicanda.

13 Et licet vulnus in genere denotet in Corpore humano omnem ſolutionem continui, ſive ex cauſis oriatur internis, ſive externis, frequentius tamen denotat Solutionem continui, quæ fit cauſis externis, veluti quodam Inſtrumento. Sic & Latini, per verbum vulneratus eſt, & Germani, er iſt verwundet, ut plurimum intelligunt talem, cui vi externa vulnus aliquod eſt illatum, & in hac ſignificatione in præſenti Diſſertatione vox Vulneratorum ſupponitur.

14 Hæc vero vulnera ex quibus Hæmorrhagia promanat, infliguntur, vel ab homine ſibi ipſi, vel â tertio. Sibi ipſi violenter quis cauſatur Hæmorrhagiam, ſi inſtrumento quodam venas, vel arterias ſuas dirrumpat, v. g. ſi cultro venas, & arterias gulæ diſſecet; wann er ihme ſelbſt die Kehle abſchneidet, quo ſanguinem, & cum eo Vitam fundat, quod ſi doloſe faciat, propicida, & Homicida eſt.

15 Equidem multi Dd. volunt, Avtocheiriam jure Civili Romano eſſe lictam, quod ex *L.* 9. *§.* 7. *ff. d. pecul.* prolixe probare conatur, Eraſm. Ungepaur *Exercit. Juſtin.* 1. *Qu.* 13. *in Ajo. Finckelth. obſ.* 43. *n.* 3. ubi ex tædio Vitæ, impatientia valetudinis, dolore corporis, pudore æris alieni, luctu, aliisque cauſis,

cauſis, avtocheiriam Jure Rom. permiſſam, credit; Talem im- 16
piam tamen Sententiam, alienam credimus, â ſcriptis JCtorum:
Joh. Volckm. Bechmann *Exercit.* 1. *ad ff. pag.* 30. *per L.* 3. §. 6. *ff.*
d. bon. eor. ibi: *ſi ſine cauſa ſibi manus intulit, puniendus eſt, qui enim ſibi*
non pepercit, multo minus aliis parcet &c. Quæ ratio generalis,
eſt repetita in *L. eum autem* 23. §. 3. *ff. d. Ædilit. edict.* ubi malus
ſervus creditus eſt, qui ſibi ipſi mortem inferre voluit, tan-
quam nonnihil in alium auſurus, qui hoc adverſus ſe auſus eſt,
juncta *L. ult pr.* ibi: *facti ſceleritatem ff. d. bon. damnat.* Philoſo- 17
phis tamen quibusdam, hæc adſcribenda videtur Sententia, ad
ductum *L. ſi quis.* 6. §. 7. ibi: *ut quidam Philoſophi. ff. d. Injuſt. rupt.*
irrit. add. Seneca *Epiſtola* 69. qui, exerce te, *inquit*, ut mortem
& excipias, & ſi ita res ſvadebit, accerſas: intereſt nihil, an
illa ad nos veniat, an ad illam nos. Certa tamen pœna jure Rom. 18
in propricidas non eſt ſtatuta, niſi de gravi quodam Crimine
fuerint accuſati, ſic enim præſumuntur, Crimen confeſſi eſſe,
adeoque bona fiſco tribuuntur, ſi ſcil. tale ſit crimen, ex quo
accuſati, condemnati, bonis privandi ſunt *L. ult. pr. &* §. *ſeq.*
d. bon. eor. quæ diſtinctio & jure Carolino repetita *Art.* 135. ſi ac- 19
cuſatus de tali crimine, in quo condemnatum ſequitur confi-
ſcatio bonorum, & accuſatus, ſi metu pœnæ promeritæ, ſei-
pſum occidat, bona ſunt confiſcanda, extra hunc caſum omnis
ceſſat confiſcatio. *d. Art.* 135. *Conſt. Crim.* omnisque conſvetudo
in Contrarium damnatur.

Ex quo *art.* 135. colligo: Si quis ſolenne conficiat teſta- 20
mentum, eoque peracto, novaculâ venas, & arterias gulæ præ-
ſcindat, Teſtamentum cruore viræ morteque voluntaria confir-
maturus, teſtamentum ejus valere, ſecundum JCtos, Anima
vero ire ad inferos, ſecundum Theologos, ut ex Bald. & Reun-
ſer. refert Finckelt, *obſ.* 43. *n.* 30. Carpz. *p.* 3. *C.* 6. *d. ult. & ab*
his alleg. præj.

Ulterius colligo ex *d. art.* 135. improbari prætenſionem 21
carnificum, qui ut ſua vindicant, quicquid in loco perpetrati pro-
pricidii gladio attingere poſſunt, ſo weit ſie mit dem Schwerdt
reichen können, *in dict.* enim *art.* omnis Cõnſuetudo impro-
batur, quæ propricidæ bona fiſco addicit, ſeu ærario Principis,

Carpz. *L. 6. Resp.* 102. ubi duplex Resp. Scabinorum Lipsiens. contra Carnifices adducit. Illustris Dn. Stryk. Patronus ac Præceptor ad cineres colendus in tract. *d. jur. sens. Disp. 7. Cap. 3. n. 93.* Bechmann *Exercit. I. ad ff. n.* 88.

22 Ut vero in jure Romano & Constit. Crim. nulla certa pœna statuta sit in propricidas, jure Canonico tamen honesta Sepultura iis denegatur *C. placuit.* 12. *C.* 23. *q.* 5. (excipiunt tamen si castitas periclitetur *c. non est nostrum* 11. *C.* 23. *qu.* 5. quod brevitatis studio examinare non licet.)

23 In praxi propricidis non tantum honesta Sepultura denegatur, sed canina seu asinina dictitatur Ziegler *ad Lancell. L.* 2. *Tit.* 24. §. 9. *ad. verb. qui sibi mortem.* Hoc est Cadaver ejus non per ostium effertur, sed subter Limina domus extrahitur, indignus enim censetur propricida, qui eodem ostio efferatur, ex quo prius vivens, valensque exierat, vel si in parte domus superiore venas sibi dolose præscidit, ex fenestra per Carnificem dejicitur, & ab hoc vel sub Patibulo, vel in loco cadaveribus destinato, sepelitur Carpz *I. Consist. L.* 2. *def.* 276. Ziegler. *ad d. Lanzell. ad. d.* §. 9. *ad verbum Ecclesiasticæ Sepulturæ.* Coler. *Dec.* 267. Heig. *p* 2. *q.* 36, *n.* 64. At si ex impotentia animi mortem præripuerit, honesta
24 Sepultura denreganda non est. Heig. *d. qu.* 36. n. 74. Finckelt. *Observ.* 43. *n.* 16. Eo tamen casu aliquid de solitis Ceremoniis remitti posse, vult Carpz. *L.* 2. *def.* 277. quo differentia observetur inter eos, qui laudabilem vitæ exitum faciunt, & qui alienati quasi à se, ex hac vita migrant, Ziegler *ad Lancell. L.* 4. *Tit.* 19. §. 8. *in not.* Mihi tamen, salva aliorum Autoritate, verior sententia videtur, si constet hominem sanæ mentis non fuisse, consuetis ceremoniis terræ mandandum esse, cum interdictio Ceremoniarum consvetarum speciem pœnæ præ se ferat, quæ, non existente delicto, locum habere non potest.
25 Hoc certum, si propricidæ cognati se offerant ad probationem, quod ex impotentia animi fata acceleraverit, asinina Sepultura
26 decernenda non sit; *arg. lin. ult.* §. 8. *in fin. ff. de bon. eor.* Imo sæpius canina sepultura quodammodo mitigari solet, ut probant præjud. adducta â Carpz. *l.* 2. *d.* 376. quale Exemplum benignioris pœnæ & hoc Rostochium anno 1659. d. 13. Julii vidit.

Finge

Finge autem Titium repertum fuisse venis gulæ refertis, 27
& Hæmorrhagia extinctum, novaculamque sanguine madentem prope occisum jacuisse, an inhonesta sepultura afficiendus est? Resp. repertus Vulneratus, & mortuus, non præsumitur, quod seipsum occiderit, Ziegler *ad Lancell. l. 2. tit. 24. §. 9. ad verba qui sibi mortem in fin.* Covarruv. *Var. Resol. l 2. t. 2. cap.* 1. *num* 11. *circa fin. vers.* Hic accedit Feltman. *d. Cadav. inspic. cap.* 20. *n.* 6. (*qui cap.* 21. *d.* præsumtionibus late agit) Harppr. ad §. 3. *J. d. J. & J. n.* 16. *in fin. ibiqu alleg.* licet incarceratur reperiatur occisus Heig. *qu.* 36. *n.* 34. Brunnem. *ad tit. C. d. bon. eor. qui sibi mortem num.* 8.

Verum, quid si gladio, vel cultro se occidere volens, 28
grandiores ramos Gulæ, vel alterius partis Corporis non læserit, ita ut Hæmorrhagiam opera medicorum repressérit, vulnusque curaverit, an, propricidium tentans, puniri potest? Negativa quidem ex eo videbatur probabilis, quod nulli intulerit injuriam, sibi ipsi enim injuriam intulisse non videtur *arg. l.* 1. §. 5. *in fin. ff. de injur.* Affirmativa tamen fortiori nititur 29
fundamento, cum utique injurius sit in Rempublicam, qui Homicidium tentat, *arg. l. congruit.* 13. *pr. ff. d. Offic. Præsid.* Quid enim in alios ausurus non præsumatur, qui hoc adversus se ausus est *l. cum autem* 23. §. 3. *ff. d. Ædil. edict.* Cum non sit Dominus membrorum, *l.* 13. *pr. ff. ad L. Aquil.* Imo Militi tale quid audenti, sine ulla causa, capitis pœna dictata est *l. si quis aliquid* 38. §. 12. *ff. d. pœn.* in aliis vero pœna est arbitraria Carpz. *qu.* 2. *num.* 44. Joh. Otto Tabor. *de conatu cap.* 4. *th.* 20. Gomez. *var. resol. Tom.* 3. *cap.* 3. *num.* 14. Ne vero nimium excurram in 30
eos, qui sibi ipsis venas & arterias vulnerant, Hæmorrhagiamque promovent, eos relinquo, cum Hæmorrhagiam, â se ipsis vulneratorum, hac vice non constituam pro Objecto meæ Dissertationis, sed illos vulneratus, qui aliorum dolo, vel culpa vulnerati, ut Hæmorrhagia ex vulnere promanans, vel mortem, vel grave damnum vulneratis intulerit, lustrabimus.

Est enim nobis Hæmorrhagia vulneratorum. *Profluvium* 31
Sanguinis, ex venis & arteriis dolo vel culpa tertio vulneratis ortum, ex quo vulnerato, vel mors, vel aliud gravo damnum imminet. Circa

hanc vulneratorum Hæmorrhagiam, quid juris sit *cap.* 2. &
32 *seqq.* lustrare lubet. Per tertium vero, hic intelligimus hominem qui doli, vel culpæ capax, ut alii vulnus inferat, adeoque supersedemus labori in investigandis juribus, si brutum alicujus venas, vel arterias laceraverit, proprie enim non Homicidium sed pauperies dici debet. Harppr. *ad* §. 5. *J.*
33 *d. Publ. judic. n.* 6. *in fin.* adeoque nec lustrabimus, an bestia occidi, vel Dominus bestiæ actione si quadrupes, vel actione L. Aquiliæ conveniri possit, vid. Hahn. ad Wes. *tit. si quadrupes num.* 4. ibique præj. de bove irritato, qui anum cornu ad iuternecionem usque petiit, cujus Dominus tamen ab omni actio-
34 ne absolutus fuit. Aliis pertractanda relinquimus, quid juris, si infantes, ebrii, summe irati, melancholici, vel summe amantes homicidium admiserint, & quæ alias circa personas delictum admittentes, & personas occisas, quod scil. nulla ratio ætatis, sexus, conditionis, vel Religionis habeatur, prolixe disputari solet, sed in sola Hæmorrhagia, seu fluxu sanguinis, brevitatis Studium, hac vice, subsistere jubet.

35 Circa quam notamus venis arteriisque vulneratis, Hæmorrhagiam continuo sequi, & in vasis majoribus tamdiu continuare, quamdiu circulatio sanguinis, nativo colore promovetur, nisi obex Hæmorrhagiæ ponatur, cessante vero cir-
36 culatione sanguinis, sistitur quoque Hæmorrhagia, quandoque tamen accidit, in corporibus demortuorum hæmorrhagiam conspici, quod vulgo credunt tunc accidere, quando homicida in conspectum occisi ducitur, quid ergo de hac Hæmorrhagia Vulneratorum, sed jam mortuorum habendum sit, paucis attingam.

37 Ejusmodi Hæmorrhagiam sæpius evenire, experientia rerum Magistra testatur, exempla refert Ant. Gomez. *var. resol. tom.* 3. *c.* 13. *rubr. d. tort. reor. n.* 15. Menoch. *d. A. Jud. quæst. l.* 2. *Cas.* 270. *n.* 16. *seq.* Recentiora si exempla desideres, evolve illustrem JCt. Dn. Stryckium *in Tr. d. Jur. sens. Diss. Cap.* 3. *num.* 5.
38 ubi refert: ex Pomerania, ad Facultatem Francofurtensem, Acta, in puncto infanticidii, transmissa fuisse, ex quibus observatum fuit, dubium fuisse, an mater, an via, Infanticidii

rea

rea fuerit, hinc utramque ad Cadaver deductam esse, cum vero Avia ad Cadaver accederet, mox infantis facies integra, rubore suffunditur, & ex angulis oculi aliquot guttæ sanguinis effunduntur, quod cum videret Avia, conscientiæ stimulis ducta, delictum, cum omnibus suis circumstantiis, statim fuit confessa.

Recentius exemplum ex actis, ad Facultatem Rostochien- 39
sem, in puncto infanticidii, contra Annam Schmidens â Capitulo Havelbergensi, in Febr. hoc ipso anno 1696. transmissis, monstrante Excellentissimo Dn. Præside Patrono ac Præceptore meo summopere devenerando, observari, jurato enim deponebant testes, es wären dem Kinde, da es schon todt geweſt, wie einem lebendigen Menschen, etliche Blutstropffen, in præsentz seiner Mutter aus der Nasen geflossen. Plura Exempla refert Carpz. *Qu.* 122. *num.* 35. & 37.

Cujus rei rationes in præsens investigare non lubet, licet 40
alii ad Antipathiam, alii ad Sympathiam confugiant, alii Hæmorrhagia interfecti, ad DEum clamare, & interfectorem, coram DEO, justissimo sanguinis vindice, accusare, sceleriſque Autorem indicare, & ab eo vindictam expetere autumnant, quo nomine adducunt *Gen. IV.* 10. ubi DEus, vox inquit, *sanguis fratris tui clamat ad me de terra.* Et ex *Ps.* 78. huc trahunt illud: *Ultio sangui-* 41
nis servorum tuorum, qui effusus est, introeat in conspectu tuo gemitus compeditorum. Et ex Propheta Habacuc c. 2. *v.* 11. *ibi, quia lapis de pariete clamabit, & lignum quod inter juncturas ædificiorum est, respondebit: Væ qui ædificat civitatem in sanguinibus, & præparat urbem in iniquitate*, & ex Matth. 23. *cap. v.* 34. ibi: *ut veniat super vos omnis sanguis justus, qui effusus est super terram.* Et Apocal. 6. *v.* 10. ibi: *neque quo Domine Sancte & vere, non judicas & vindicas sanguinem nostrum de his, qui habitant in terra.* Ex quibus aliisque 42
concludunt, sanguini â DEO inditam esse vim, postulandi vindictam ab interfectore. Alii hujusmodi Hæmorrhagiam, ex causis naturalibus præsente & non præsente Homicida, sæpius contingere probant vid. pluribus Excell. Kirchmajeri Præceptoris mei Wittebergensis singulariter colendi, Disp. *de eruent. cadav.* Equidem Lemnius *l.* 2. *de occult. Nat. mirac. cap.* 7. putat id con- 43

tingere, poſt aliquot horarum ſpatia, ſanguine forte nec dum ita concreto. Exempla tamen quam plurima contrarium probant, vid. Harsdorff. in dem Schau-Platz jämmerlicher Mord-Geſchicht, *Hiſt.* 129. §. 4. ubi refert, occiſum per 36. horas ſub cœlo jacuiſſe, antequam homicidæ ad cadaver ducti fuerint, nihilominus vero in eorum præſentia Hæmorrhagiam
44 obſervatam fuiſſe. Böer *Dec.* 166. *num.* 1. recenſet: puerum à matre occiſum, octo diebus poſt, matre eum inſpiciente, ſanguinem ex naribus emiſiſſe, idemque teſtis eſt, occiſum duobus poſt menſibus exhumatum, ſanguinem, homicida ſupra eum tranſeunte, emiſiſſe Bôer *d. l. n.* 1. ſimilem caſum refert Berlich. *part.* 4. *concl.* 11. *num.* 74. quod ſuo tempore in Academia Marpurgenſi Anno 1608. in præſentia trium Homicidarum, ſanguis, è cadavere cujusdam ruſtici occiſi, qui per integrum menſem in fluvio Lana jacuit, emanaverit, qui deinde torti confeſſi ſunt, & omnes gladio puniti.

45 Verum & poſt multos, annos Corpus occiſum ſanguinem emiſiſſe literarum monumentis traditum, in Holſatia enim in Civitate Ilzehoe homo repertus ex ſanguis, cum vero Autor cædis inveſtigari non poſſet, cadaver terræ mandatum, reſecta prius manu, quæ fumo indurata, in facti memoriam af-
46 ſervata fuit, elapſis jam decem annis, homicida intrat, conclave, in quo pendebat manus, quæ arida, & toſta, ſanguinem ſtillare cœpit, hæc Senatui Ilzehoenſi indicantur, ſuſpectus in carcerem ducitur, ac confitetur, ſe decem abhinc annis homicidium perpetraſſe. Quem caſum plenius deſcripſit Henricus von Rantzau, Potentiſſimi Daniæ Regis locum tenens, in literis ad D. Chytræum datis.

47 Nec minus curioſum refert Exemplum Abraham à Krecwitz *in Sylvuia Hiſtor. pag. mihi* 508. *& ſeq.* Nobilis ſcil. Auſtriacus, cum famulo, & canibus tendit Viennam, canibus vero circa ſylvam multum latrantibus, famulum mittit ad cognoſcendum, an canes veram beſtiam perſequantur, famulus, redux factus, refert, nullam adeſſe feram, ſed canes ex colle aliquo, nonnulla oſſa pedibus effodiſſe, quæ allata Nobili tradit, qui eorum albedinem admiratus, oſſa hæc adſervari, &

Fabro

Fabro cultrario Viennæ tradi mandat, quo manubria cultellorum inde præparet. Famulus juſſa exequitur, indicatoque 48
fabro cultrario oſſa porrigit, quæ cum faber apprehenderet, ſanguinem emittere incipiunt, quo viſo, & faber, & famulus exhorreſcunt, ſervus viſa Domino, Dominus, audita Magiſtratui indicat, qui ſerio fabrum admonet, de occulta veritate confitenda, qui fatetur, ſe ante viginti annos, in dicta ſylva, ſpe lucri, comitem ſuum interfeciſſe, cujus nunc oſſa ultionem poſcere videantur. Eandem Hiſtoriam poſteritati commendat Marcus Marci â Krönland, *Philoſ. Vet. reſtit. p.* 4. *Sect.* 1. *Subject.* 3.

Imo exempla narrantur, non tantum Cadavera Sangui- 49
nem emiſiſſe, ſed etiam motu corporis homicidas indicaſſe, quale ex Joſeph. *Seſſe*, *Deciſ. Aragon.* 111. *n.* 16. refert Harsdorff in dem Schau-Platz jämmerlicher Mord-Geſchicht *Hiſt.* 129. §. 3. quod paſtor ovium, cui nomen Laurentius Borres, à quibusdam Nobilibus vicinis occiſus ſit, cujus Cadaver quarto demum die poſt facinus repertum ſuit, cum vero alter ex ſuſpectis Nobilibus ad cadaver duceretur, cadaver dextra monſtravit vulnus, eademque vulnus dantem indicavit. Simile notatu dignum Exemplum refert Cantipratanus *L.* 2. *Mirac.* 29. §. 22. 50
In loco quodam ad Rhenum ſito, cui nomen Pforzheim, vetulam Diaboli inſtrumentum puellam ſeptem annorum, utroque parente orbatam rapuiſſe, eamque Judæis vendidiſſe, qui puellæ, circa omnes membrorum juncturas, cultellis vulnera inflexerint, ut ſanguinem diligentiſſime expreſſum, accurate linteis exciperent. Sanguine ex toto corpore ſatis
coacto, cadaver affixis Lapidibus, in fluvium projiciunt, poſt 51
aliquot dies, piſcatores cadaver inveniunt, manu ad Cœlum evecta, quod in oppidum fertur. Scelere in vulgus ſparſo, incolæ indigne tantum nefas ferentes, clamitant: Sine dubio â Judæis commiſſum eſſe Aderat tum in Vicinia Marchio de Baden, qui audito piaculo, properat ad corpus exſangue, & ſtatim cadaver erectum reſidens, ad Principem manus tetendit, quaſi Sanguinis vindictam, & miſericordiam imploraret, poſt horam vero didimiam ſe depoſuit defuncti more

Sopi-

Sopinūm, ac cædis Autorem explorandum, adducti quoque Judæi, confestim recruduerunt omnia Vulnera Corporis, ac in horrendæ necis testimonium, copiosum sanguinem emiserunt. Quæ omnia si vera, ut vera scribuntur, causis naturalibus adscribi non possunt.

52 Ne tamen in his recensendis longior sim, revertor ad Juridica, & quæro an talis Hæmorrhagia operetur indicium ad torturam? quod multi affirmant. Cruc. *d. Indic. part.* 3. *cap.* 28. *num.* 162. ubi multos alleg. Carr. *in pract. tr.* 2. *d. indic. & tort. indic.* 27. *num.* 2. Reyger. *in Thes. Jur. sub voc. sanguis n.* 6. Berlich. *p.* 4. *concl.* 11. 14. Ægid, Boss. *in Crimin. tit. de Homic. n.* 105. & 106. ibi: *cui addo*, inquit, quod ad cognoscendum, an infans fuerit suffocatus â nutrice forte dormiente, vel â solis linteaminibus &c. datur iste infans in gremio fœminæ, & ubi cadaver ibi positum, emittit ex nare, vel ore, sanguinem, magnum, & sufficiens est indicium, quod fuerit ab ea suffocatus, ubi non emittit sanguinem, cessat præsumtio culpæ contra eam, & semper usu compertum est, quod exit sanguis, ubi ipsa fuerit, aliter non, & hoc experimentum vidit uxor mea.

53 Contraria tamen Sententia & verior, & receptior, quod scil. fluxus sanguinis non præbeat indicium ad torturam, quam defendit & Præj. confirmat Carpz. *qu.* 122. *num.* 30. *sqq.* & *n.* 35. ibi: Ob nun wohl darauff der entleibte todte Cörper, so allbereit gar kalt und erstarret gewesen, wie derselbe für Gericht getragen, und die drey Gefangene vor ihme gestanden, aber ihn nicht angreiffen wollen, an dem empfaugenen Schaden, von neuem auch gar frisch Blut zu bluten, angefaugen, und so lang die Gefangene dabey gestanden, geblutet, ohngeachtet das Blut, so aus den Wunden gelauffen abgewischet worden, welches auch hernach, so bald die Gefangene vor Gericht abgetreten, sich verstopffet &c. Sô man doch derowegen, in Ermangelung anderer kräfftigen Indicien, wider die drey Gefangene noch zur Zeit nichts peinliches vorgenommen werden, &c. Eandemque sententiam pluribus probat Finckelt. *Obs.* 68. *n.* 6. *seq.* Theodor. *Coll. Crim, cap.* 9. *aph.* 9. *nnm.* 21. *ibique alleg.* Gomez. *tom.* 3. *var. resol, cap.* 13. *v.* 15. Ziegler. *ad ff. tit, d. quæstion. num.* 37. 38. Brunn.

in

in proc inquiſ. c. 7. n 30, *in fin.* Bechmann *T. 2. exercit. 2. tit. d. quaſt. obſerv. pract.* 14.

An vero ejusmodi Hæmorrhagia Cadaveris, in præſentia 54
ſuſpecti orta, aliquid operetur, ſi cum aliis indiciis concurrat, altioris videtur eſſe indaginis; plerique Excell. Dd. affirmativam amplectuntur, quorum in numero Carpz. *qu.* 122. *n.* 36. Brunnem. *d. c. 7. num.* 30. *in fin.* illuſtris D. Stryk. *d. Tr. d. Jur. ſenſ Diſſ 7. cap. 3 n.* 14. Finckelth. *d. Obſerv.* 68. *n ult.* maxime ſi recedente inquiſito, Hæmorrhagia deſinat, redeunte ſuſpecto, iterato ſanguis promanet D. Stryk, *d n* 14. *in fin.*

Pace tamen tantorum JCtorum dixerim, hanc cruenta- 55
tionem cadaveris penitus nihil operari, reliqua enim indicia, ſi ſufficientia ſint ad torturam, ex his ea decernenda, non vero ex cruentatione ſanguinis, ut nec major gradus torturæ ex ſanguinis ſtillatione dictitari poſſit. Aut reliqua indicia ſola non ſufficiunt ad torturam, & ex cruore demortui concurrente, tortura dictitari nequit, quia indicium hoc eſt dubium, incertum, atque fallax. Hoc etenim ſcimus, inquit 56
Carpzov. *d. qu.* 122. *n.* 31. & ipſemet, ex actis inquiſitionalibus ad Collegium noſtrum transmiſſis, compertum habeo, quosdam hoc indicio ſæpe falſo eſſe notatos, ut & illud, quod vero homicidii reo præſente, interfectus homo, ne guttulam quidem Sanguinis emiſerit. Idem obſervat Feltm. *d. Cadav. inſpic. cap*, 59. *th.* 15. Extra controverſiam vero poſitum indicia levia, incerta, & ſuperſtitioſa in dictanda tortura attendenda non eſſe *Conſt. Crim. art.* 20. ibi: Daß ohne redliche Anzeigung niemand ſoll peinlich gefragt werden. Hoc vero indicium Hæmorrhagiæ Cadaveris eſt incertum, periculoſum, & ſuperſtitioſum ex ſententia Carpzovii.

Incertitudo quoque probatur ſequenti exemplo, quod 57
refert Manlius *LL. CC. pag.* 407. quod Anno 1544. Studioſus quidam inter oppidum Dieben & Lipſiam fuerit interfectus, ejusdemque cadaver in aquam ſit projectum; ubi per quatuor ſeptimanas jacuerit, donec è glacie erutum, in proximum oppidum deportatum fuerat, ibi in præſentia judicis, & civium, recentem ſtillare cœpit ſanguinem, nec amico, nec inimi-

inimico præsente. Non immerito ergo, hoc indicium cruentationis leviſſimum & incertiſſimum vocat, Oldekop. *in Obſ. Crim. Tit. 2. Obſ. 2. n. 2.*

58 Et hoc Indicium, quod valde leve esse indicat, aliis adminiculis concurrentibus, non aliter attendendum esse, quam si sanguis modo præternaturali ex plaga exprimatur, tametsi obligata, obductaque sit, ac fasciis devincta, vult Zanger. *d. quæst. reor. C. 2. num.* 160. atqui semper incertum est, quod fiat modo ejusmodi Hæmorrhagia, & eleganter de hac cruentatione Feltmann *d. Cadav. in inspic. cap* 59. *th.* 16. scribit: *Nec ad ullum argumentum, eam sanguinis redditionem sufficere sentio, adeo, ut propter hanc solam, inquiri contra eum, qui præsens fuisset, non oporteat.*

59 Ex dictis novum oritur dubium, an judex salva conscientia, inquisitum, vel quem de homicidio suspectum habet, deducere possit ad Cadáver, quo ex tactu Cadaveris de reatu, vel innocentia inquisiti quodammodo constet? & affirm. non tantum communiter recepta, sed & necessario ab his defendenda, qui putant, hoc indicium cum aliis concurrens, locum facere torturæ. 60 Hinc affirm. tuetur B. Dn. Brunnem. *in proc. inquiſ. cap. 7. n.* 30. & solent, inquit, ipsi etiam rei, ad Cadaver tangendum, adduci, etiam sine superstitione, saltim ut videat judex, quibus gestibus accedant, an cum tremore, an vero cum pallore, ut forte novum exinde eruatur quale quale indicium innocentiæ, aut delicti. Eamque tacturam non plane à judice negligendam esse, tuetur illustris Dn. Stryk. *Diſſ. 7. c. 3. n.* 15. & 17. Finckelth. *Obſ.* 68. *n.* 22. & 23. ibique præs. Facult. Lipſ. ibi: So iſt doch, die Thäter über das Leibzeichen zu führen, euch unbenommen, Feltm. *d. cadav. inſpic. c.* 59. *theſ.* 17.

61 Verum ex antea adductis, contraria sententia, salvo aliorum judicio, mihi probabilior, cum enim hoc indicium admodum sit periculosum, ne dicam superstitiosum, ut loquitur Carpz. *qu.* 122. *n.* 30. imo revera superstitiosum sit, & Deum tentans, quod cum Bocer. *d. quæst. & tort. c.* 3. *n.* 21. fatetur Carpz. *d. qu. n.* 32. *in fin.* ergo salva conscientia adhiberi nequit, *Deut.* 6 *v.* 16. *Matth.* 4. *v.* 7. ubi recte statuit Joh. Ott. Tabor. *Tr. de confrontat. Disp.* 5. *C.* 4. *th.* 3. Communiter enim tactus cadaveris

veris fieri ſolet ſequenti formula: Hab ich Schuld an deinem Tod, ſo gebe GOtt ein Zeichen an dir. Illuſtris Dn. Stryk. *d. Jur. ſenſ. Diſſ. 7. c. 3. n. 5.* quæ verba non poſſunt non tentationem inferre Divinam, dum DEus temere provocatur, ut hominibus miracula exhibeat. Hinc recte judicavit Zoeſ. *ad tit. X. d. purgat. vulgar. n. 3.* quod tactus Cadaveris videatur ſpectare ad probationem vulgarem.

Quid enim quæſo intereſt, an ſuſpectus ferro candenti, 62
vel de veneficio diffamata aquis ſubmergendo, an de homicidio accuſatus, tactu vulnerati, innocentiam probare jubeatur; Priores modi, ferrum candens, & aquarum immerſio, recentiorum & Theologorum, & JCtorum omnium calculo, ut ſuperſtitioſi, & DEum tentantes, damnati ſunt, & memini, in Facultate Roſtochienſi Juridica, juncta Facultate Theologica d. 27. Maj. 1695. ſequentem in modum reſponſum fuiſſe: Daß inquiſita, wegen der unverantwortlichen ſuperſti- 63
tion, da ſie ſich ihre Unſchuld zu erweiſen, von ihrem Mann in das Waſſer werffen laſſen, eine öffentliche Kirchen-Buſſe zu thun ſchuldig, auch anbey dem Paſtori anzubefehlen ſey, ſeine Gemeine, von dergleichen abergläubiſchen Dingen ernſtlich abzumahnen. Eandemqve ſententiam fovet generoſiſſimus Dn. Hartwich â Daſſel *in Reſp. juris in cauſa pœnali maleficarum Winſienſium n. 74. & ſeqq.* ubi plurimis rationibus, rejiciendum probationis hoc genus eſſe affirmat. Idemque ergo judicandum erit de cruentatione.

Nec eſt, quod excipias, deductionem ſuſpecti ad Cada- 64
ver fieri poſſe ſine ſuperſtitione, ſi verba ad DEum directa omittantur, vultusque tantum inquiſiti obſervetur, & gravius admoneatur, de veritate non celanda; Ipſa deductio enim fundamenti loco ſupponit. Hæmorrhagiam futuram, adeoque tentationem Divinam, nec admonitio ſuum ſortitur effectum, ſi homo ſit ſceleratus & duræ cervicis, ſi vero homo ſit timidus, & cruentatione, & judicis ſevera admonitione terreri poteſt, ut confiteatur delictum â ſe nunquam perpetratum. Prioris exemplum affert Petr. Gilcken. *in Com. ad L. fin. C. d. probat. n. 9.* Ubi quidam, inquit, Procurator Lovani-

enſis, cum animadverteret, ſocerum ſuum, & ſocrum attentiores ad rem eſſe, neque pecuniam ullis blanditiis exprimi poſſe, tandem nefandum ſuſcepit facinus; etenim nocte intempeſta per notas ſibi latebras domum ingreſſus, utrumque
65 jam profectioris ætatis trucidavit. Cæde poſtea manifeſtata, cum de Autore flagitii quæreretur, & is aliis adſtantibus in triclinium, ubi Cadavera expoſita erant, ingreſſus eſſet, vulnera ſanguinem emittere cœperunt, ſed homo aſtutus, duræque frontis, ad cruoris aſpectum exclamavit, adeſſe Autorem ſceleris, ſed in tanto numero circumſtantium nemini facinus imputari poſſe, diem tamen ipſum, qui ſcelera omnia aperire ſolet, hunc ad vindictam improbitati debitam vocaturum, quæ aſtutia quidem ſuſpicionem effugit, ſcelerati tamen hominis vox habuit eventum. Diſſipatis enim occiſorum facultatibus, ad alia properat ſcelera. Ultrajectique admiſſum ſuum totæ ſupplicio expiare, coactus eſt. Ex quo liquet, homines nequitia perduraturos, nec ſanguinis fluxu è cadavere moveri, ut veritatem confiteantur.

66 Et quid ſi ſuſpectus revera ſit homicida, cadaver vero ſanguinem non fundat, nonne audentior fiet in facto pernegando, ſanguinisque defectum, ad innocentiam conteſtan-
67 dam, adducet? Si vero regeras, experientiam teſtari, hujusmodi effluxionem ut plurimum ſolere, verum cædis Autorem demonſtrare, verum ex eo, quod fit ut plurimum, præſumtio deſumenda eſt *l.* 9. *in fin. ff. de Probat.* Repono: caſus, in quibus cadaver, præſente homicida, ſanguinem non fundit, multitudine ſuperaturos eſſe caſus, in quibus Hæmorrhagia conſpicitur, ſed illi literarum monumentis non ſolent conſignari, quin potius ſupprimuntur, ne inquiſitis afferant exceptionem.

68 Ad hæc ſagæ, vel Veneficio ſuſpectæ aquis ut plurimum ſupernatare ſolent, ſalva tamen conſcientia ejusmodi immerſio à judice Chriſtiano decerni non poteſt, quia continet tentationem Divinam ejus. *Qu.* 39. *n.* 61. *ſeqq.* Oldekop. *Tit.* 2. *Obſ. Crim.* 2. *n.* 4. *circa fin.* ibi: *Quapropter tutius erit, ſæpe dicto indicio nihil conſidere, idque ad judicii neceſſitatem cum periculo non transferre*

ferre & ſuſpectum ad cadaver non deducere. add. Gomez. *Tom.* 3. *cap.* 13. *de tort. reor. n.* 15, ibi: *ſed ſalvo meliori judicio, ego teneo contrarium, & nullo modo practicarem, quia hoc indicium nobis in-* 69
certiſſimum, & ex cauſis nobis incognitis, & valde remotis, ideo non eſſet practicandum. Conſentit Tabor. *de Confrontat. Diſp.* 5 *cap.* 4. *th.* 3. qui iniquitatis accuſat, qui hoc indicium cum aliis ſimul conſiderant, quia planè attendi non deberet: Indicia certè, quæ intellectum tranſcendunt, attendi non debere: Cujac. *Lib.* 10. *Reſp. Papin. pag.* 453. *col.* 1. Illuſtr. Dn. Stryk. *in tr. d. Jur. ſenſ. procm. n.* 43. *in fin.* maximè ſi tentationem divinam involvant.

Prudentiorem, magisque Chriſtianum, & rationabilem 70
depredicamus modum, occultum inveſtigandi homicidam, quo uſus eſt Ferdinandus Gonzaga Mantuæ, quot enim præſentes fuerunt in loco homicidii, juſſi ſunt cor nudare poſtea Ferdinandus manu cujusvis pulſum, motumque cordis tentat, cum vero unius cor vehementiſſimo motu afficeretur, hic homicida eſt, exclamavit, qui etiam facinus confeſſus eſt. Quanquam ad mores hominis ſit ſimul reſpiciendum, an timidior ſit natura, hic enim inopinato conatu Principis, vel Magiſtratus facile terreri, & non perpetrata confiteri poſſet, add. Heigius *quæſt.* 39. *num.* 113. *ſeqq.*

CAPUT II.

DE HÆMORRHAGIA VULNERATORUM LETHALI.

SUMMARIA.

Quæ dicatur Hæmorrhagia lethalis. *n.* 1.

Quod exemplis demonſtratur, n. 2. - - - *ſeqq.*

Rami minores venarum, & arteriarum ſi læſi, læthalitatem afferre non ſolent. *n.* 6. & 7.

Quidam ſtatuunt, non dari hæmorrhagiam abſolute lethalem. *n.* 8.

Vulnera cerebri curata adducuntur, & cultrum è ſtomacho eſſe extractum. *n.* 9. & 10.

Ruſticum nunquam alvum depoſuiſſe. *n.* 11.

D. Döbelius nullum vulnus lethale extra cor statuit. n. 12.
Nec cordis vulnera lethalia esse, exemplis demonstratur. n. 13. sq.
Regula tamen fertur de casibus ut plurimum contingentibus. n. 16.
- - & 17.
Nec attenditur aliquando homines mori ex levissima læsione. n. 18. 19.
Medici non de veritate, sed de probabilitate respondent. n. 20 sq.
Ad judicium ferendum de hæmorrhagia, inspectio desideratur n. 24.
In qua (I) observandum, quod ante sepulturam fieri debeat. n. 25. 26
Alias corpus effodendum. n. 27.
Si culpa judicis inspectio neglecta, homicida capite non punitur. n. 28.
Quod alii limitant, nisi vulneratus in continenti fuerit mortuus.
- - n. 29. seqq.
Contraria sententia verior, quia sæpius mors in continenti sequitur ex vulnere non lethali. n. 32.
Quod probatur exemplis. n. 33. 34.
Cum homines etiam ex interno vitio mori possint. n. 35. & 36.
Hinc commendatur cautela, ut omnia viscera inspiciantur, etiam non vulnerata. n. 37.
Ex præsumtionibus ergo in certis pœna capitis dictari non potest.
- - - n. 38.
Nisi ex signis certissimis Medici respondeant, vulnus esse lethale.
- - - n. 39.
Inspectio non desideratur, si homicida eam impediverit. n. 40.
Quo casu cadaver, & ossa sufficiunt.
- - - n. 41.
Rejicitur distinctio Carpzovii, inter parricidium, & homicidium. n. 42.
Sola confessio homicidii pœnam capitalem non meretur. n. 43. 44.
Si tamen recenter humatum cadaver à judice extrahendum. n. 45.
Solum sanguinem repertum, ad corpus delicti sufficere credunt. n. 46.
Quanquam negativa verior. n. 47
Dicta duabus regulis includuntur
- - - n. 48.
Observandum (II.) circa inspectionem, quod judex cum Scabinis præsens esse debeat. 49. 50.
Observandum (III.) unum vel plures medicos requiri. n. 51.
Barbitonsores, & Balneatores, veniunt nomine der Wund-Aertzte.
- - - n. 52.
De imperitia Chirurgorum conqueritur. n. 53.
Hinc Magistratus curet, institui Anatomias. n. 54.
Hodie communiter Medico, & Chirurgo, committitur inspectio vulneris. n. 55.
Fœmina quoque veniunt nomine Medicorum. n. 56. 57.
Observandum (IV) Medicos requiri juratos ante inspectionem. n. 58.
Quod in praxi male negligitur
- - - n. 59.

Et sufficit, dummodo ab initio officii juramentum præstitum. n. 61.
Quo tamen casu ante inspectionem admonendi. n. 62.
An juramentum Dd. & Licent. Medicinæ sufficiat? quod quidam affirmant. n. 63.
Verior tamen, & receptior negativa. n. 64. 65.
Dubia tamen removentur. n. 66.
\- - - *seqq.*
Nulla dignitas eximit á religione jurisjurandi. n. 72. *sqq.*
Medici jurant de credulitate. n. 75.
JCti, si ut judices respondeant juramentum non præstant n. 76.
Idemque in Medicis. n. 77.
Juramentum Medicorum in praxi exigitur. n. 78.
Ibique præjudicium. n. 79.
Observandum (V) quod in inspectione omnia diligenter sint notanda. n. 80.
Scil. tempus. n. 81.
Vulneris facies externa. n. 82.
Telum vulneri aptandum. n. 83.
Quo casu præcipue induſium conferendum. n. 84.
Chirurgi stylo non lacerent vulnera.
\- - - n. 85.
Nec digitum vulneri immittant. n. 86.
Omnes partes, per quas vulnus transit, accurate describendæ n. 87. *sq.*
Si plura vulnera, singulis telum aptandum, omnesque partes corporis lustrandæ. n. 89
Si Medici statuant, Hæmorrhagiam probabiliter sisti non potuisse, capite plectitur homicida dolosus.
\- - n. 90. 91. 92.
In C. C. C. homicidium ex insidiis patratum, rota punitur. n. 93. 94.
In praxi sine distinctione communiter gladio punitur. n. 95.
Limitatur. n. 96.
Si Medici hæmorrhagiam lethalem judicaverunt, homicidæ doloso capitis pœna dictatur, licet vulneratus post longum intervallum mortuus sit. n. 97.
Doctrina de diebus criticis remissive adducitur. n. 98.
Communiter 40. dies attendunt.
\- - - n. 100.
Alii longius tempus constituunt. n. 101.
Alii plane nullum tempus admittunt.
\- - - n. 102.
Doctrina de diebus criticis rejicitur.
\- - - n. 103.
Nec hodierni Medici ad tempus respicere solent. n. 104.
Quod illustratur præjud. n. 105.
Et confirmatur textibus. n. 106.
Hæmorrhagia necessario sequitur ex venis laceratis. n. 107. *seq.*
Si hæmorrhagia lethalis, non attenditur, diæta vulnerati, nec Medici absentia, vel imperitia. n. 109.
Quid, si Titius vulnus lethale intulerit Sempronio, quem Mevius postea plane occidat. n. 110.
Si duo vulnera lethalia intulerint uterque

uterque pœnam capitis luit ex C. C. C n. 111.
Quæ C. C. C. sequenda. n. 112.
Expressis verbis de hoc casu in Constit. Crim. non agitur. n. 113
Hinc adducuntur Jura Rom. sibi tamen contraria. num. 114
- - 115. 116.
Dd. distinguunt inter vulnus certo lethale & non tale. n. 117.
Quæ distinctio sufficiens non videtur. - - n. 118. *seq*
In causa Criminali Pauli & Ulpiani sententiam præferendam esse, autoritatibus probatur. - - - n. 120.
Impia cautela rejicitur. n. 121. *seq.*
Posteriorem Homicidam vero ordin. pœna afficiendum esse probatur. - - n. 123 *seq.*
Multi tamen Dd. & hunc liberant. - - - n. 125.
Cum primus tantum occidisse videatur. n. 126.
Hinc uterque videtur liberandus. - - - n. 127.
Vel uterque pœna capitis afficiendus. - - - n. 128.
Quæ sententia nobis verior. n. 129.
Transitus fit ad Hæmorrhagiam culpa illatam. n. 130.
Quæ extraordinarie punitur. n. 31. - - - *seqq.*
An detur actio L. Aquiliæ. n. 133 *sq.*
An Actio L. Aquiliæ cum L. Cornelia concurrat, n. 136. *seq.*

1 LEthalem dicimus hæmorrhagiam, quæ secundum Regu-
las Medicorum, sisti non potest, Jac. Ayrer. *d. Homicid. p. 2. num. 55.* Carpz. *qu. 26. n. 26.* Finckelthaus. *obs. 61. num. 1.*
ita, ut certum sit, vulneratum ex Hæmorrhagia esse mori-
2 turum *l. 51. pr. ff. ad L. Aquil. l. 11. §. 4. ff. ad L. falcid.* Talis Hæmorrhagia lethalis est, si venæ vel arteriæ, in tali loco, ab alio sint ruptæ, vel sciſſæ, ad quem manus Chirurgi, vel Medici, pertingere non potest, v. g. si vena cava sit lacerata, arteria Aorta, vel partium interiorum rami insignes, *vel*
3 extra corpus ad artus extensæ arteriæ, venæque crurales, si circa inguina, vel axillares, si sub axillis, lacerentur, ubi, remedia applicandi, impossibilitas oritur, ob loci angustiam, quæ & partes, ad consolidationem aptas, incurabiles reddit, & licet quandoque locus, pro applicandis remediis, vasis sanguiferis laceratis, sat aptus videatur, inde tamen majus vitæ pe-
4 riculum metuendum sit, si scil. suffocatio ex compressione immineat, quam tamen venæ, arteriæve laceratæ, plus minus

magnam

geſſerit cordi antiquam ex venatione ſagittam. Et Comes de Bromnitz in corde apri invenit globulum, carne & pinguedine circumductum. Et in Comitatu Naſſovico, in apri magni corde, globulum plumbeum, & plene carne obductum, fuiſſe conſpectum, autor eſt *d. Schol.* Et Baſiliæ Fel *Plater*nus in theatro anatomico cor porci, domi ſuæ mactati, oſtendiſſe, fertur, in quod bacillus acutus, puerilem digitum minorem longitudine æquans, ante ſemeſtre impactus fuerat. 15
Ne vero exiſtimes, in corde animalium, non vero hominis tale quid contigiſſe, ex Barthol. Cabrolio *Obſerv. Annal.* 26. referunt, qui ipſe ego, *ſcribit*, in duobus furibus laqueo ſuffocatis, & poſtea Anatomiæ ſubjectis, duo mirabilia, ſatis ad hanc rem facientia, exhibui, primo in baſi córdis ad coronariam, cicatricem, duos latos digitos longam, teſtonemque ut vocamus, craſſitie æquantem. Secnndo, eodem loci, anno inſequente ulcus latitudine folii myrtini ſat profundum vid. d. Schol. *ad obſ.* 77.

Verum hæc, aliaque plura, ſi fingas vera, irregularia 16
tamen, & miranda potius, quam ſperanda, adeoque, in vulneris lethalitate determinanpa, attendi non poſſunt. Quod enim de Legibus dicitur, eas ferri de caſibus, ut plurimum contingentibus, & ab his regulam duci *l.* 3 *ſeqq. ff. d. L. L.* Idem quoque, in hac materia vulnerum lethalium, uſu ſervandum, ſcil. non attendendum, quid aliquando acciderit, 17
ſed quid communiter ex regulis, & fundamentis artis ſequi, & contingere ſoleat, ſecus ſi feceris, nullum ferè erit vuluus lethale, & omne vulnus reſpectivè erit mortale, antea enim exempla adduxi, ex quibus apparet. vulnera, quæ lethalia judicantur, aliquando fuiſſe curata; E contra nulla ferè tam 18
exigua eſt vulneratio, ex qua homines quidam non perierint: Sic, palma percuſſi, mortui ſunt. Quale exemplum allegat Carpz. *Qu* 3. *num.* 43. aliud exemplum Zachias *in Qu. Medic Log. Lib.* 5. *T.* 2. *qu.* 1c. *num.* 3. *ex Beniven. d. abd. cur. cap. ult.* adducit, ubi juvenis, alapa percuſſus, illico apoplexia prehenſus, interiit. Multi, ex levi læſione unguis, in manibus, vel pedibus, mortem ſibi accelerarunt. Si ergo ex his, 19

mini 1641. probatur', quod typis exſcriptum in Ephemer. German. *Decur.* 2. *ann.* 8. *Obſerv.* 167.

11 Nec minus curioſum exemplum in Ephemer. German. *Decur.* 2. *ann.* 8. *obſ.* 120. Refert D. Joh. Chriſtian. Mackius, ſe ſcil. vidiſſe, & locutum fuiſſe cum ruſtico 78. annorum tunc nato, cui nomen Matthæus Stahr, ex Oberbilar, qui alvum nunquam depoſuit, ſed deponenda collegit in veſica, quám cingulo alligatam, ſemper ſecum portabat, inteſtina enim cum anno 1618. ei adhuc juveni lacerata eſſent, Chirurgus laceratam partem reſecuit, partemque ſuperiorem cuti firmiter alligavit, ſicque Dei auxilio contra ſui ipſius ſpem, & omnium fidem, reſtituit lethaliter vulneratum, â quo tempore per portam poſteriorem nihil ejecit, ſed per orificium vulneris,
12 quod dictus ruſticus jurato aſſeruit, & monſtravit. Hinc Beat. Dn. D. Joh. Jacob Dôbel, Med. D. & Prof. Publ. in hac Roſtochienſi *in Judicio Medico de dato Roſtoch. d.* 3. *Octobr. anno* 1668. His verbis ſuam exprimit ſententiam: Dann (1.) iſt klahr und offenbahr, kan auch mit Beſtand nicht geläugnet werden, daß kein eintzige Wunde, excepto vulnere ad cordis ventriculum penetrante, an und vor ſich ſelbſt, ſimpliciter, & abſolute lethal ſey, weil ich vor dieſen erwieſen, und ſetze anjetzo noch dieſes hinzu: Daß auch die vulnera cordis ſuperficialla, neque ad ventriculorum aliquem deſcendentia, abſolut lethal ſeyn, wie ſolches mit vielfältigen experimenten könte probirt
13 werden, wann es dieſes Orts wäre. Cui jungi poteſt D. Johannis la Serre Obſerv. quæ in Ephimer. Germ. *Decad.* 2 *anno* 6. *obſ.* 77. continetur. Qui Menſ. Maji anno 1684. canem cultro anatomico ſubjecit, remotoque ſterno, globulum unum in mediaſtino reperit, eâ in parte, ubi cum pericardio unitur, & alterum in ipſo pericardio: poſtquam autem ad cor perventum fuiſſet, globulum detexit tendinoſæ cordis ſubſtantiæ altius infixum: & ut conjicere licebat, jam dudum vulnera iſta cani illata fuerant, qui nihilominus robuſtus, pinguisque erat, & nulla in corde ejus labes conſpecta fuit.

14 Et ex Thom. Rod. à Veiga *in Comm. de loc. affin. Gal in ſcholio ad d. obſ.* 77. narratur: Inventam fuiſſe cervam infixam, quæ

geſſerit

gesserit cordi antiquam ex venatione sagittam. Et Comes de Bromnitz in corde apri invenit globulum, carne & pinguedine circumductum. Et in Comitatu Nassovico, in apri magni corde, globulum plumbeum, & plene carne obductum, fuisse conspectum, autor est *d. Schol.* Et Basiliæ Fel *Plater*nus in theatro anatomico cor porci, domi suæ mactati, ostendisse, fertur, in quod bacillus acutus, pueritem digitum minorem longitudine æquans, ante semestre impactus fuerat. 15
Ne vero existimes, in corde animaliu[illegible] non vero hominis tale quid contigisse, ex Barthol. Cabrolis *Observ. Annal.* 26. referunt, qui ipse ego, *scribit*, in duobus furibus laqueo suffocatis. & postea Anatomiæ subjectis, duo mirabilia, satis ad hanc rem facientia, exhibui, primo in basi cordis ad coronariam, cicatricem, duos latos digitos longam, testonemque ut vocamus, crassitie æquantem. Secnndo, eodem loci, anno insequente ulcus latitudine folii myrtini sat profundum vid. d. Schol. *ad obs.* 77.

Verum hæc, aliaque plura, si fingas vera, irregularia 16
tamen, & miranda potius, quam speranda, adeoque, in vulneris lethalitate determinanpa, attendi non possunt. Quod enim de Legibus dicitur, eas ferri de casibus, ut plurimum contingentibus, & ab his regulam duci *l.* 3 *seqq. ff. d. L. L.* Idem quoque, in hac materia vulnerum lethalium, usu ser-
vandum, scil. non attendendum, quid aliquando acciderit, 17
sed quid communiter ex regulis, & fundamentis artis sequi, & contingere soleat, secus si feceris, nullum ferè erit vuluus lethale, & omne vulnus respectivè erit mortale, antea enim exempla adduxi, ex quibus apparet. vulnera, quæ lethalia judicantur, aliquando fuisse curata; E contra nulla ferè tam 18
exigua est vulneratio, ex qua homines quidam non perierint: Sic, palma percussi, mortui sunt. Quale exemplum allegat Carpz. *Qu* 3. *num.* 43. aliud exemplum Zachias *in Qu. Medic Leg. Lib.* 5. *T.* 2. *qu.* 1e. *num.* 3. *ex Beniven. d. abd. cur. cap. ult.* adducit, ubi juvenis, alapa percussus, illicó apoplexia prehensus, interiit. Multi, ex levi læsione unguis, in manibus, vel pedibus, mortem sibi accelerarunt. Si ergo ex his, 19

mini 1641. probatur", quod typis exſcriptum in Ephemer. German. *Decur. 2. ann. 8. Obſerv.* 167.

11 Nec minus curioſum exemplum in Ephemer. German. *Decur. 2. ann. 8. obſ.* 120. Refert D. Joh. Chriſtian. Mackius, ſe ſcil. vidiſſe, & locutum fuiſſe cum ruſtico 78. annorum tunc nato, cui nomen Matthæus Stahr, ex Oberbilar, qui alvum nunquam depoſuit, ſed deponenda collegit in veſica, quam cingulo alligatam, ſemper ſecum portabat, inteſtina enim cum anno 1618. ei adhuc juveni lacerata eſſent, Chirurgus laceratam partem reſecuit, partemque ſuperiorem cuti firmiter alligavit, ſicque Dei auxilio contra ſui ipſius ſpem, & omnium fidem, reſtituit lethaliter vulneratum, â quo tempore per portam poſteriorem nlhil ejecit, ſed per orificium vulneris, quod dictus ruſticus jurato aſſeruit, & monſtravit. Hinc

12 Beat. Dn. D. Joh. Jacob Döbel, Med. D. & Prof. Publ. in hac Roſtochienſi *in Judicio Medico de dato Roſtoch d.* 3. *Octobr. anno* 1668. His verbis ſuam exprimit ſententiam: Dann (1.) iſt klahr und offenbahr, kan auch mit Beſtand nicht geläugnet werden, daß kein eintzige Wunde, excepto vulnere ad cordis ventriculum penetrante, an und vor ſich ſelbſt, ſimpliciter, & abſolute lethal ſey, weil ich vor dieſen erwieſen, und ſetze anjetzo noch dieſes hinzu: Daß auch die vulnera cordis ſuperficialla, neque ad ventriculorum aliquem deſcendentia, abſolut lethal ſeyn, wie ſolches mit vielfältigen experimenten könte probirt

13 werden, wann es dieſes Orts wäre. Cui jungi poteſt D. Johannis la Serre Obſerv. quæ in Ephimer. Germ. *Decad.* 2 *anno* 6. *obſ.* 77. continetur. Qui Menſ. Maji anno 1684. canem cultro anatomico ſubjecit, remotoque ſterno, globulum unum in mediaſtino reperit, eâ in parte, ubi cum pericardio unitur, & alterum in ipſo pericardio: poſtquam autem ad cor perventum fuiſſet, globulum detexit tendinoſæ cordis ſubſtantiæ altius infixum: & ut conjicere licebat, jam dudum vulnera iſta cani illata fuerant, qui nihilominus robuſtus, pinguisque erat, & nulla in corde ejus labes conſpecta fuit.

14 Et ex Thom. Rod. à Veiga *in Comm. de loc. affin. Gal in ſcholio ad d. obſ.* 77. narratur: Inventam fuiſſe cervam infixam, quæ

geſſerit

mum cognoſcunt, vulnerati, & demortui cadaver eſſe inſpiciendum, â Magiſtratu petant, ut medicis injungat, omnes partes corporis internas perluſtrare, poſſet enim detegi vitium, cui cauſa mortis celerioris adſcribi poſſet, cum alias judices non minus ac medici contenti ſint, ſi partem læſam luſtraverint, ejusque qualitatem Protocollo inferuerint.

Cum ergò ex dictis appareat, præſumtionem, quæ ex 38
temporis brevitate deſumitur, eſſe incertam, & fallacem, in criminalibus verò, ſi de pœna capitis agatur, probationes luce clariores requiri, ordinariam pœnam hoc caſu poſſe edictare, non credo, quæ ſententia etiam in praxi recepta, teſte vel ipſo Oldekop. *contra Carpz. Decad.* 1. *qu.* 8. *num.* 5. ubi pro extraordinaria his reſp. refert.

Equidem in caſibus à Dn. Brunnemann. *cap.* 7. *num* 20. 39
adductis, facilius ipſi adſtipularer, ſi ſcil. vulnus capiti illatum ſit, & effluat cerebrum, vel ſi in ventre vel inteſtinis vulnus illatum ſit, fimus effluat ex vulnere, ex his enim ſignis judicare poſſunt medici, quod homo curari probabiliter non potuerit, quo facto pœna ordinaria imponi poſſet.

Locuti hactenus ſumus de caſu, ſi judicis culpa, inſpe- 40
ctio cadaveris neglecta ſit. Si vero homicida ipſe in caſu ſit, quod inſpectio fieri non poſſit, hæc exceptio ei non prodeſt v. gr. Si homicida defunctum clam terræ mandaverit, vel in flumen, mare, & puteum projecerit, hoc caſu, ſi inquiſitus homicidium confiteatur, ſufficit, cadaver repertum ad corpus delicti, nec deſideratur cadaveris putridi inſpectio, pro inquirendis vulneribus lethalibus. Sic in infanticidio, 41
& parricidio ſæpius contigit, oſſa tantum infantis occiſi, in loco ab inquiſito, monſtrato, fuiſſe reperta, nihilominus verò pœna capitis fuit dictata, Carpz. *Qu.* 16. *num* 14. Et licet Carpz. *Qu.* 16. *n.* 13. diſtinct. faciat inter parricidium, & ho- 42
micidium, & in hoc, non in illo cadaveris inſpectionem juxta Carol. V. Conſt. requirat, nullam tamen hic agnoſco differentiam, cum & in infanticidio nihil omittere debeat judex, quod ad delictum manifeſtandum, vel inquiſiti defenſionem ullo facere potoſt modo; ſic in homicidio quoque, ſi quis

homi-

monſtrat, Chriſt. Blumblacher *in Comm. ad Conſt. Crim. art.* 149. *pag.* 320.

32 Verum pace tantorum Papinianorum, ac Ulpianorum dixerim, ex brevitate temporis præſumtionem, non probationem luce clariorem deduci *arg. l. fin. C. d. prob.* plura enim extant exempla, quod vulnerati, horulæ, vel dimidiæ horæ ſpatio, hæmorrhagia fuerint mortui, ſie haben ſich in einer halben oder gantzen Stund verblutet, oder zu tod geblutet, & tamen conſtans medicorum aſſertum fuit, vulnus per ſe lethale non
33 fuiſſe. Sic Facultas Juridica Lipſienſis d. 26. Febr. 1623. conſuluit facultatem medicam, an vulnus femoris, ex quo ingens copia ſanguinis effluxit, & ex quo vulneratus, intra duas horulæ quadrantes, mortuus erat, lethale pronuntiari poſſet, quæ negativam amplexa, non obſtante brevitate temporis, vid. integ. caſum penes Amman. *in Med. Critic. caſ.* 17. eun-
34 demque caſum refert Finckelth. *Obſ.* 61. *num.* 12. Similem caſum proh-dolor Roſtochium vidit d. 10. Jan. 1695. cum juvenis quidam in femore punctim vulneratus eſſet, & vena cruralis juxta longitudinem lacerata, ex quo vulnere tanta copia ſanguinis emanavit, ut vulneratus ne quidem per integram horam vitam protraxerit, pleræque tamen facultates medicæ, hoc vulnus, non per ſe lethale, judicarunt.

35 Accedit, hominem ex interno vitio mori potuiſſe, exempla enim proſtant, quod quidam homines ex levi percuſſione, quæ internum nihil laceraverat, continuo tamen ſint mortui. Eleganter hoc thema pertractavit, Dn. Joh. Bohn, *Anat. & Chirurg. Prof. Publ. in Academ. Lipſienſi in renuntiat. vuln. leth. pag.*
36 *mihi* 140. *ſeqq.* Ubi refert, nobilem, cui quilibet ſum mam ſenectutem promiſiſſet, ad latus uxoris repente occubuiſſe, cujus ſubitaneæ mortis cauſa, in cadavere, ruptura ſiniſtri cordis ventriculi prope oſtium Aortæ, hincque cruoris ad pectus profuſio, deprehenſa fuit. Hunc ergo, *inquit*, *Bohnius*, ſi paucis ab obitu horis, leviter ſauciari contigiſſet, nonne ſolius temporis rationem habens, ex vulnere mortifero deceſ-
37 ſiſſe autumaſſet? Ex qua Excellent. Bohnii Doctrina cautem commendo, inquiſiti cognatis, & amicis, ut, quam primum

mum cognoſcunt, vulnerati, & demortui cadaver eſſe inſpiciendum, â Magiſtratu petant, ut medicis injungat, omnes partes corporis internas perluſtrare, poſſet enim detegi vitium, cui cauſa mortis celerioris adſcribi poſſet, cum alias judices non minus ac medici contenti ſint, ſi partem læſam luſtraverint, ejusque qualitatem Protocollo inſeruerint.

Cum ergò ex dictis appareat, præſumtionem, quæ ex 38
temporis brevitate deſumitur, eſſe incertam, & fallacem, in criminalibus verò, ſi de pœna capitis agatur, probationes luce clariores requiri, ordinariam pœnam hoc caſu poſſe edictare, non credo, quæ ſententia etiam in praxi recepta, teſte vel ipſo Oldekop. *contra Carpz. Decad.* 1. *qu.* 8. *num.* 5. ubi pro extraordinaria his reſp. refert.

Equidem in caſibus à Dn. Brunnemann. *cap.* 7. *num* 20. 39
adductis, facilius ipſi adſtipularer, ſi ſcil. vulnus capiti illatum ſit, & effluat cerebrum, vel ſi in ventre vel inteſtinis vulnus illatum ſit, fimus effluat ex vulnere, ex his enim ſignis judicare poſſunt medici, quod homo curari probabiliter non potuerit, quo facto pœna ordinaria imponi poſſet.

Locuti hactenus ſumus de caſu, ſi judicis culpa, inſpe- 40
ctio cadaveris neglecta ſit. Si vero homicida ipſe in caſu ſit, quod inſpectio fieri non poſſit, hæc exceptio ei non prodeſt v. gr. Si homicida defunctum clam terræ mandaverit, vel in flumen, mare, & puteum projecerit, hoc caſu, ſi inquiſitus homicidium confiteatur, ſufficit, cadaver repertum ad corpus delicti, nec deſideratur cadaveris putridi inſpéctio, pro inquirendis vulneribus lethalibus. Sic in infanticidio, 41
& parricidio ſæpius contigit, oſſa tantum infantis occiſi, in loco ab inquiſito, monſtrato, fuiſſe reperta, nihilominus verò pœna capitis fuit dictata, Carpz. *Qu.* 16. *num* 14. Et licet Carpz. *Qu.* 16. *n.* 13. diſtinct. faciat inter parricidium, & ho- 42
micidium, & in hoc, non in illo cadaveris inſpectionem juxta Carol. V. Conſt. requirat, nullam tamen hic agnoſco differentiam, cum & in infanticidio nihil omittere debeat judex, quod ad delictum manifeſtandum, vel inquiſiti defenſionem illo facere potoſt modo; ſic in homicidio quoque, ſi quis homi-

monstrat, Christ. Blumblacher *in Comm. ad Const. Crim. art.* 149. *pag.* 320.

32 Verum pace tantorum Papinianorum, ac Ulpianorum dixerim, ex brevitate temporis præsumtionem, non probationem luce clariorem deduci *arg. l. fin. C. d. prob.* plura enm extant exempla, quod vulnerati, horulæ, vel dimidiæ horæ spatio, hæmorrhagia fuerint mortui, sie haben sich in einer halben oder gantzen Stund verblutet, oder zu tod geblutet, & tamen
33 constans medicorum assertum fuit, vulnus per se lethale non fuisse. Sic Facultas Juridica Lipsiensis d. 26. Febr. 1623. consuluit facultatem medicam, an vulnus femoris, ex quo ingens copia sanguinis effluxit, & ex quo vulneratus, intra duas horulæ quadrantes, mortuus erat, lethale pronuntiari posset, quæ negativam amplexa, non obstante brevitate temporis, vid. integ. casum penes Amman. *in Med. Critic. cas.* 17. eun-
34 demque casum refert Finckelth. *Obs.* 61. *num.* 12. Similem casum proh-dolor Rostochium vidit d. 10. Jan. 1695. cum juvenis quidam in femore punctim vulneratus esset, & vena cruralis juxta longitudinem lacerata, ex quo vulnere tanta copia sanguinis emanavit, ut vulneratus ne quidem per integram horam vitam protraxerit, pleræque tamen facultates medicæ, hoc vulnus, non per se lethale, judicarunt.

35 Accedit, hominem ex interno vitio mori potuisse, exempla enim prostant, quod quidam homines ex levi percussione, quæ internum nihil laceraverat, continuo tamen sint mortui. Eleganter hoc thema pertractavit, Dn. Joh. Bohn, *Anat. & Chirurg. Prof. Publ. in Academ. Lipsiensi in renuntiat. vuln. leth. pag.*
36 *mihi* 140. *seqq.* Ubi refert, nobilem, cui quilibet summam senectutem promisisset, ad latus uxoris repente occubuisse, cujus subitaneæ mortis causa, in cadavere, ruptura sinistri cordis ventriculi prope ostium Aortæ, hincque cruoris ad pectus profusio, deprehensa fuit. Hunc ergo, *inquit*, *Bohnius*, si paucis ab obitu horis, leviter sauciari contigisset, nonne solius temporis rationem habens, ex vulnere mortifero decessisse autumasset? Ex qua Excellent. Bohnii Doctrina cau-
37 telam commendo, inquisiti cognatis, & amicis, ut, quam primum

[illegible], & iumcit, provabilia concurrere indicia, quoties vero culpa judicis Cadaveris inſpectio neglecta, toties, ſi inquiſitus in ea ponat fundamentum defenſionis, prodeſt inquiſito, ut pæna capitis ordinaria locum habere non poſſit, ſed judex propter in curiam puniendus eſt

Diutius equidem hæc me materia detinuit, utiliſſima ta- 49
men in Hæmorrhagiæ Lethalis dijudicatione, nunc revertor ad conſtit. *Crim. Art.* 149. ex quo paucis obſervo (II) judicem ipſum, cum duobus Scabinis, & actuario, præſentem eſſe debere, in actu inſpectionis *d. Art.* 149. ibi: Soll der Richter ſammt zweyen Schöpffen, dem Gerichts-Schreiber &c. den todten Cörper beſichtigen, quod neque adeò accuratè in quibus- 50
dam locis requirunt, ut pœnam extraordinariam dictitent, ſi ſolus judex præſens fuerit inſpectioni ſine teſtibus, Carpz. *p.* 1. *qu.* 26. *n.* 32. in aliis tamen locis ſufficit duos Scabinos ablegari cum actuario, hujus tamen præſentiam præciſè neceſſariam judicamus, quia, ad acta fideliter conſignanda, juravit, alii ergo fidcs haberi nequit.

Medici (III,) unus, vel plures, ſi haberi poſſint, in *d.* 51
Art. 149. ad inſpiciendum Cadaver, requiruntur, ibi: ſammt einem, oder mehr Wund-Aertzten, ſo man die haben, und ſol- 52
ches geſchehen kan. Per quam vocem Wund-Aertzten, non tantum intelliguntur Chirurgi, ſed etiam Medicinæ Doctores. Nudi Barbitonſores, & Balneatores, nomine der Wund-Aertzte non veniunt, niſi Chirurgiæ, & Anatomiæ ſint periti, quo caſu, ſub hac voce der Wuud-Aertzte continentur Carpzov. *qu.* 26. *n.* 41. in præf. ibi: ob der Balbier, oder Bader ſolche Theile vor tödtlich gehalten. Quanquam Amman. *in prax.* 53
vulner. Lethal. Decad. 4. *Hiſtor.* 9, *in Cribrat. n.* 2. *dicet: Quid Chirurgi, & Balneatores in ſectionibus præſtant? nihil, quam quod ſpongias ſanguine repletas, exprimant. nam ſecare non poſſunt.* add. eundem Autorem *in Medicin. Critic. Caſ.* 79. Quæ tamen Ammanno defendenda, relinqvimus, licet fateri neceſſum habeamus, paucos hodie exiſtere Chirurgus, qvi Anatomiæ fundamenta 54
calleant, in Civitatibus enim, extra Academiam, & pagis, Anatomiæ non freqventantur, ſummo cum Reipubl. periculo &

damno, hinc Magiſtratus non minus, ac Phyſici, nullam commodam occaſionem, Anatomiam inſtituendi, prætermittant.

55 Hodierna praxis communiter recepit, & Medicum, & Chirurgnm, ſi uterqve haberi poſſit, ad vulneratum mitti, qvo Cadaver ritè inſpiciant, Adeoqve Chirurgo ſoli inſpectionem concedendam non eſſe, benè monet, D. Welsh. *d. vuln. Lethal. p. m.* 123. *vel alio*, ibi: *cum teſte experientia, vix centeſimus eorum, in Anatomia, & artificiosa Cadaverum inprimie ſectione, ſolidi quidquam ſapiat.*

56 Fœminam qvoqve, probatæ artis, & fidei *l.* 1. *pr. ff. d. ventr. inſpic.* quæ vel â patre, vel marito, vel alio medico medicinam callet, nomine der Wund-Aertzte venire poſſe, nullus dubito, cum Zachia *qu. Medic. leg. Lib.* 6. *Tit.* 1. *qu.* 12. *num.* 2.

57 Feltman. *d Cadav. inſpit. Cap.* 47. *th.* 6. Cum fœminæ pariter, ac maſculi medicinam addiſcere jure Romano poſſint, *l.* 1. §. 5. ibi: *Sin autem ſit medicus, ſive maſculus, ſive fœmina l.* 9. *pr. ff. ad L Aquil.* Modo Anatomiæ, & Chirurgiæ fundamenta probè didicerit.

58 Ex *d. Art.* 194. *Conſt. Crim.* obſervo (IV) quod Medici, & Chirurgi jurare debeant, ante inſpectionem, quod omnia ea fide peragere velint, *d. art.* ibi: Die denn zuvor dabey beeydiget werden ſollen. Peritis enim in ſua arte non creditur, niſi cum juramento *l. jurisjurandi* 9. *pr. C. d. teſtib.* Carpz. *Qu.* 26. *n.*

59 38. *ſeq.* In praxi vero hæc communiter negliguntur, & nunqvam ferè juramentum exigitur, antequam corpus inſpectioni ſubjicitur, ſi verò poſt inſpectionem de lethalitate judicium ferant, juramentum exigi ſolet, verùm longé majoris præjudicii eſt ipſa vulneris inſpectio, & ad Protocollum deſcriptio, quam atteſtatum de vulnere, hoc enim per peritiores emendari poteſt, non illud, ſed qvodvis Collegium peritiorum protocollum inſpectionis, ceu fundamentum ſui ju-

60 dicii medici ſupponit; qvanto majus ergò periculum imminet inqviſito, tanto majori cura, & ſollicitudine peragenda eſſet ipſa inſpectio, adeoqve & Chirurgi ante Inſpectionem ex pragmatica Caroli V. Conſtit. jurare debebant.

In

In praxi qvoqve ſufficit juramentum ab initio Officii 61
præſtitum, ſi in eo contineatur, quod fideliter Cadavera inſpicere, & juxta ſcientiam, & conſcientiam de lethalitate referre velint. Huic juramento tantam vim tribuunt, ut ſe extendat ad omnes actus Speckhan. *cent.* 3. *claſſ.* 2. *qu.* 13. *n.* 10. Oldekop. *lib.* 2. *Obſ. Crim.* 7. *n.* 4. Illuſtris D. Stryk. *de Jur. ſenſ. Diſſ.* 1. *cap.* 2. *n.* 30. Hoc tamen caſu cauti judices in præſen- 62
tia Cadaveris introitum faciunt, admonendo, & in memoriam chirurgis, & medicis revocandi juramentum, ab initio officii 63
præſtitum, & qvod hujus vis tanta, ac ſi nunc denuò æternum Numen ut teſtem, & vindicem implorent. Illuſtr. Dn. Stryk *d. cap.* 2. *n.* 32. add. Matthæi *Cvlmin tit. d. ficar. num.* 17.

An Juramentum Doctorum, & Licentiatorum medicinæ in promotione ſolienni præſtitum, liberet eos ab ulteriori ju- 64
ramento, varie diſputatum, & pro hoc juramento tanquam ſufficienti â facultate Francofurtenſi pronunciatum eſſe, meminit Illuſt. Dn. Stryck. *d. J. ſenſ. Diſſ.* 1. *cap.* 2. *n.* 32. & Paul. Ammann. *in prax. vuln. lethal. prolegom.* 8. Hanc quæſtionem tractans, contrâ JCtorum machinationes inſulſas, (ut inſulſe ſcribit,) facultatem medicam in Contradictorio M. April. 1657. negativam, quod jurare non teneantur Medici, & Chirurgi, ſi juſſi ſint cadaver inſpicere, obtinuiſſe, refert, add. allegat. â Farinac. *d teſtibus qu.* 74 *n.* 95. Verior tamen, & in
praxi receptior ſententia, quod Medici, & Chirurgi, exigen- 65
te vel judice, vel inquiſito, juramentum præſtare teneantur, nec eos juvet juramentum Doctoratus, vel Officii, niſi huic in ſpecie inſertum, qucd circa cadavera inſpicienda, & vulnerum renuntiationem fideliter verſari velint.

Nulli enim teſti creditur, niſi jurato *l. Jurisjurandi* 9. *pr. C. d. teſtib.* quod cum in civilibus ita, quantò magis in Cri- 66
minalibus obtinebit, cum in hls longè majus immineat periculum, ipſaque *Conſt. Crim. Art.* 149. expreſſè velit, quod medici jurati eſſe debeant.

Si exipias: in Doctoribus non præſumi, quod aliter, quam res ſe ſe revera habet, pronuntiaturi ſint, cum in exa- 67
minibus, & promotionibus eorum fides ſit approbata. Ad-

hæc JCti, quando de jure reſpondent, vel ſententias etiam Criminales concipiunt, nullo conſtringuntur juramento. An ergo JCtis in vitam hominis plus licere credis, quum Medicis? An majorem credis religionem Sacerdotum juſtitiæ *l.* 1. §. 1. *d. J. & J.* quam filiorum Hippocratis? Illorum certè ſordes vel in ipſo Corpore juris deſcribuntur, *l.* 3. §. 1. *ff. d. recept. qui arbit. l.* 3 *C. eod. l.* 15. *ff. d. Judic.* ut fundamento carere
69 non videatur vox vulgi: JCtos eſſe Linckmachers, Econtra Hippocrates talis, tantusque in jure æſtimatur, ut ex ejus Autoritate leges condere, non dubitaverint Imperatores per clar. text, *l. ſeptimo* 12. *ff. d. ſtat. Homin.* eodem ergò jure fru-
70 antur, qui in Hippocratis ſucceſſerat locum. Nonne JCtorum eſt tit. Digeſtorum: Quod quisque juris in alterum ſtatuerit, ut ipſe eodem jure utatur? An vero JCtos Jus aliis ſcribere, & explicare, non verò accipere vel, ſervare dixeris?
71 In nævos certè quorundam Medicorum, utpote quot communiter terra tegit, & armati, ab hæredibus Libertate donati, defendunt, ire non lubet, ſed fingamus, hodiernos Medicinæ Doctores eſſe Hippocratis & Galeni pullos, eorumque ſcientiam, â probatis in arte viris, probatam, ac confirmatam eſſe, exinde tamen præter ſcientiam nihil inferre licebit, verûm & ſcientia, & fides deſideratur *arg.* §. 3.
72 *præm. inſtit.* ad fidem verò faciendam, laudatiſſimi *Imperatores* juramenta medicorum requirunt, *d. l.* 9. *& Art.* 149. Nec ulla dignitas â jurisjurandi religione teſtem eximit, Coler.
73 *Dec.* 211. *n.* 6. Imò nec Clerici, ſacerdotes, & Theologi, licet oracula Divina in ſcrinio pectoris cuſtodire præſumantur, ſi ut teſtes producantur, jusjurandum declinare poſſunt, Struv. *Exercit.* 17. *th.* 17. Carpz. *p.* 1. *C.* 16. *def.* 49. Mev. *p.* 4. *Dec.* 265. Nec fufficit teſtimonium ferre ſub ea fide, quam ſemel præſtiterunt Eccleſiæ, vel altari, ſed reverâ jurare te-
74 nentur, Hahn. *ad IV. tit. de teſtib. n.* 5. *ad verb. jusjurandum de veritate*, Finckelth. *obſerv.* 95. Nec eſt, qvod urgeat, Zœſ. *ad ff. tit. de jurej n.* 8. indecentiam ſtatus clericalis, cui minus reſpondeat, juramentum exigere in judicio. Nam & hoc genus hominum non minus affectibus regitur, quam alii pri-

vat

vati, verba ſunt Coler. *Dec.* 211. *n.* 7. quem ſequitur Hahn. *ad* 75
W. d l. Mev. *p.* 4. *Dec.* 265. *n.* 6. & Brunnem. *in proc Inquiſ cap.* 8.
n. 44. Difficile, *inquit*, eſt credere, in mendaciſſimo & corruptiſſimo hoc Seculo, homines veritatem dicere ſine juramento. Qui eodem numero rectè ſtatuit, nec ſtatuto, nec conſvetudine introduci poſſe, ut teſti injurato in Criminalibus credatur.

Quæ cum ita ſint, bile non ſuffundantur medici, quod 76
JCti Juramentum ab illis exigunt, Brunnem. *proc. inquiſ.*
cap 7. *n.* 18. vel maxime quod jurent non juramentum veritatis, ſed credulitatis, quid ſcil. ipſis ſecundum artis fundamenta, probabile videatur. Brunn. *d. n.* 18. ibique all. Ambroſ. *L.* 1. *de Modo formand. proc. cap* 1. *n.* 10. Jul. Clar. *ſentent. L.* 5. *§. Homicidium n.* 43. Gail. *L.* 2. *obſ.* 111. *n.* 13. Oldek. *tit.* 2. *obſ. Crim.* 7. *n.* 5. Mynſing. *Cent.* 6. *obſ.* 34 *n.* 12.

Nec JCti excuſantur â Juramentis, ſi ut teſtes producan- 77
tur. Finckelth. *obſ.* 95. *n.* 20. Si verò ut judices, vel judicis nomine reſpondeant, jurare non tenentur, partim, quod ab initio officii jurent, partim quod in Collegio plures ſint, in quos non æquè facilè ſuſpicio cadit, quam in ſingulos. Et hoc caſu etiam Collegium Medicorum, ſi ad requiſitionem judicis judicium ferat, de lethalitate vulneris jurare non ſolet. Si JCti extra requiſitionem judicis, de jure reſpondeant, 78
& partibus conſilium ſuppeditent, eorum reſponſa, probabilem tantum autoritatem habent, ita & medicorum reſponſa, ad inſtantiam partium data, probabilem ſententiam reddunt, niſi juramento fuerint confirmata. At ſi medicorum teſtimoniis certò credi, & ex iis homo occidi debeat, non debent non jurare, cum alias JCti illis tutò in concipienda ſententia credere non poſſint. Et hæc ſententia communiter recepta, Farinac. *d. Teſtib. qu.* 74. *num.* 99. Jul. Clar. *ſentent. i.* 5. §. *homicidium num.* 43. Carpz. *qu.* 26. *num.* 38. 39. Finckelth. *Obſ.* 61. *num.* 30. Simili modo Academia & Senatus Roſtochienſis in 79
cauſa crimin. J. G. d. 10. April. 1757. ex Conſilio Facultatis Juridicæ Rintelenſis pronuntiarunt. ibi: Zu dem Ende auch die, bey der inſpectione vulneris geweſene Medici, (quorum

uterque erat Doctor & Prof. Ordin.) Ob, und aus was für beſtändigen Gründen, das vulnus per ſe, & ſua natura lethal geweſen ſey, oder nicht, *ſuper art. accuſat.* 26. ſalvis accuſati interrogatoriis, Eydlich abzuhören, &c. quod etiam factum, licet multum, ſed fruſtrâ in contrarium a Dn. Medicis diſputatum fuiſſe.

80 Redeo ad Conſtit. Crim. & *& ex Art.* 149. obſervo, (V.) quod omnia vulnera, omniaque ad inquiſiti condemnationem, vel defenſionem facientia, in protocollo diligenter notanda ſint, *arg. d art. in fin.* Hinc judices cauti, & pru-
81 dentes protocollo inſeri curant, (1.) Circumſtantias loci, & temporis, quo tempore vulneratus, quo mortuus, quo in-
82 ſpectio cadaveris inſtituta. (2) Quæ fuerit externa vulneris facies, quale ejus initium, quis finis, ſeu exitus, quidque vulneri â medicis fuerit impoſitum, ex eo enim judicari ex parte poteſt de Chirurgi diligentia, & peritia, hinc utile, ut Chirurgus, qui defunctum curavit, interrogetur; quale hoc
83 ſit Emplaſtrum? (3.) Antequam initium fit ſectionis, gladius, vel telum inquiſiti aptari ſolet vulneri, quo eo certior judex reddi poſſit, an hoc inſtrumento vulnus illatum ſit,
84 prout monet Claſſes. *ad art.* 149. *circa fin.* Quod præcipuè attendendum ſi plures, ſtrictis gladiis contra occiſum pugnantes, viſi ſint. Circa quod monendum, præcipue induſium cum inſtrumento lethifero conferendum eſſe, accuratius enim in linteo, quam in carne, teli convenientia obſervabitur, cum orificia vulnerum â Chururgis, vel me-
85 dicamentis dilatari poſſint. (4) Cavendum Chirurgis, ne ſtylo, præcipuè ferreo, & acuto vulnerum profunditatem inquirant, cum vulnera dilatari poſſint. Illuſtris D. Stryk. *in tr. d. J ſenſ. Diſſ.* 1. *cap.* 2. *num.* 34. ubi meminit: immiſſionem acuti Styli, â medicis ad inſpectionem adhibitis, ſummoperè
86 vituperatam fuiſſe, ubi enim ſectum cadaver, in pulmonibus diverſa vulnera reperiebantur, adeò, ut non conſtaret, quod inſtrumento illo, quodnam verò gladio datum: Multo minus ergò digitos immittere debent vulneri, ad ſanguinis fluxum ſiſtendum, quia vulnus, & venæ, vel arteriæ ſciſſæ

ulte-

ulterius dilatari possunt. (5) Denominandæ, & describen- 87
dæ sunt omnes partes corporis vulneratæ, per quas ictus
transit, quatenus, & quousque laceratæ sint, musculi, ner-
vi, tendines &c. Si plura sint vulnera. (6) Singulis telum 88
applicandum, ac singula accurate describenda, corpusque
considerandum, an in eo tumor, vel livor conspiciatur. Et 89
denique supra *n.* 37. monui: omnia interna viscera probè lu-
stranda esse, quod constet, an vitio aliquo naturali fuerint,
affecta, quod mortem accelerare potuisset.

Peracta legitima insinuatione, sequitur judicium medi- 90
cum de vulneris lethalitate, quod si eo collimet: Hæmorrha-
giam, adhibita licet omni opera humana, probabiliter sisti
non potuisse, capitalis fertur sententia, si vulnus dolosè fue-
rit illatum. Hæc duo enim ad capitale requiruntur, sup- 91
plicium, ut homo dolo vulneratus, & ex vulnere mortuus
sit. Animus enim dolosus, ad occidendum, vel vulneran-
dum requiritur, quia in criminalibus lata culpa nunquam
comparatur dolo *l. in Lege Cornelia 7. ff. ad L. Cornel. d. sicar.* Si
verò adsint arma lethifera, & animus lædendi, licet non ad- 92
fuerit animus occidendi, hic tamen per animum nocendi
explicarur, adeoque capitale supplicium decernitur, juxta
sententiam in praxi receptam, Carpz. *qu.* 1. *num.* 53. Brunn. *ad*
l. 1. *C. ad L. Cornel. n.* 4.

Si ergò constet de animo occidendi, vel vulnerandi, & 93
medici jurato deponant, Hæmorrhagiam probabiliter inhi-
beri non potuisse, homicida gladio punitur. Et juxta *Constit.*
Carol. Art. 187. Homicidium, quod ex insidiis fit, quando
quis alterum clam, & latenter armis lethiferis invadit, vel
sub prætextu fictæ, & simulatæ amicitiæ, alterum, nihil ad-
versi metuentem, occidat, quod homicidium proditorium a
quibusdam vocatur, quale Joab bis commisit, in occidendo
Abner, 2. *Sam.* 3. *v.* 27. & Amasa 2. *Sam.* 20. *v.* 9. 10. Hoc pro- 94
ditorium, inquam, homicidium, da man einen tückischer, und
schelmischer Weiß ermordet, juxta *Constit. Crim. Art.* 137. rota
punitur, simplex vero homicidium, quod ex ira quadam
committitur, pœna gladii afficitur, d. *Art.* 137. In praxi ta- 95

men

men ſola gladii pœna homicidio deliberatò, & proditoriè delinquentibus, dictari ſolet, niſi graviſſimæ concurrant circumſtantiæ, quo caſu cadaver rotæ imponi ſolet, Carpz. *qu.*
96 7. *num.* 37. *ſeqq. ibiquè præj.* Vel niſi homicidium in latrocinium, aſſaſſinium, parricidium, veneficium &c. incidat, quibus caſibus gravior pœna inquiſito imminet, quæ tamen delicta excutere, ab inſtituto alienum.

Si autem doloſum judicetur homicidium, & hæmorrha-
97 gia lethalis pronuntietur, gladii pæna decernenda, licet vulneratus poſt longum inrervallum mortuus ſit, Gail. *l.* 2. *obſ.* 111. *num.* 9. Mejer *in Coll. Arg. ad L. Cornel. de Sicar. th.* 10. *in med.* Carpz. *qu.* 26. *n.* 26. Farinac. *qu.* 127. *num.* 11- & ab his longa
98 ſerie allegati; Multi equidem Doctores ad dies reſpiciunt criticos, cum vesò in nulla lege certi dies critici ſint approbati, nec Doctores, In iis determinandis, convenire potuerint, quidam enim biduum ſtatuunt, vid. Ayrer. *de Homicid part.* 2. *num.* 52.

Quidam triduum decernunt: vid. Farinac. *qu.* 127. *n.* 35.
99 *ibique all.* Boer. *dec* 323. *num.* 11. *ibique longa ſerie adducti Dd.* Quidam diem quintum ut Criticum agnoſcunt, Böer. *d. dec num.* 11. Ayrer. *d. Homicid. p.* 2. *num.* 55. Farin. *d. l. num.* 37. Cruſ. *d indic part.* 2. *c.* 28. *num.* 9 Octavum alii eligunt, Farin. *d. l. num.* 39. Ayrer. *d. l. num* 54. Bôer. *d. l.* Cruſ. *d. l.* Decimum ſubſtituunt quidam, Glaſſen. *ad C. Crim. Art.* 147.

Communiter tamen diem obſervant XL. Farinac. *qu.* 127.
100 *n.* 46. *d. l.* Et hos ſequitur acutus ille criminaliſta, Matthæi *de Crimin. tit. de Siear. num.* 18. ibi: *Mores tamen, & judiciorum praxis, ne ea Diſputatio perpetua eſſet, dierum XL. præſcriptione eam excludi voluerunt, ut qui diem quadrageſimum attigiſſet. non vulnere, ſed fato mortuus credatur.* Eandem ſententiam fovet Jul. Clar. *ſentent. l.* 5. §. *Homicidium num.* 44. Alii duos menſes conſtituunt, Farin. *qr. n.* 127. *num.* 45. alii octo menſes numerant, quibus elapſis, vulneratus ſecurus ſit, Farinac. *d. l. n.* 40.

Alii verò annum eligunt. Farinac. *qu.* 127. *n.* 42. Carpz.
101 *qu.* 26. *num.* 19. Alii verò ad triennium, diem criticum extendunt, Carpeov. *d. n.* 19. Farinac. *num.* 44.

Alii

Alii nullum longum temporis intervallum intendunt, si 102
adfuerit perſeverantia de malo in pejus, Maſcard. *d. probat. Concluſ.* 1079. *n* 5. Boër. *Dec.* 323. *num.* 13. & 16. Qui Boër. latè perſequitur hoc thema, quando homo præſumatur ex vulnere mortuus.

Ex dictis facilè patet, doctrinam dierum criticorum eſſe 103
incertam, ſpinoſam, & inutilem, cui medela paratur, ſi dixeris ex unanimi hodierna praxi, totum hoc negotium medicis committi, qui ſi conſtanter dicant, ex fundamentis artis ſperari non poſſe, talem hæmorrhagiam ſiſti poſſe, illis tanquam in arte peritis credendum, & pœna ordinaria, ſuppoſitis reliquis requiſitis, dictitanda.

Medici verò recentiores, & experientiſſimi ad tempus, 104
per quod ſuperſtes manſit, reſpicere non ſolent, ſi ex inſpectione certiſſint de vulneris qualitate, ſed texturam, & remedia applicandi, poſſibilitatem attendunt. Dn. D. Bohn. *de renunciat. vuln p.* 143. ibi: *Multo minus, ex temporis, â vulnere illato, diuturnitate, negativè deponendum, i. e. vix ſequitur, peritt demum poſt nonum, vigeſimum, aut trigeſimum diem, aut totidem ſeptimanas vulneratus, E. non vi vulneris occubuit.* Proſtant enim exempla, quod, in ipſo corde vulneratus, ſe melius habere cœperit, & ſexto demum die mortuuus ſit. Ephemer. Germ. *Decurſ.* 2. *ann.* 3. *Obſ* 114. Hinc vulnere Lethali pronuntiato, 105
pœna gladii dictata fuit, licet vulneratus XII. demum die mortuus fuerit Carpz. *qu.* 26. *n.* 27. vel die XVI. Carpz. *d. l.* Et vena jugularis interna ſecta, abſolutè Lethalis judicata â Facult. Medic. Lipſienſ. d. 3 Aug. 1685. Licet vulneratus XIX. demum die mortnus ſit, quod Cauteriſationi adſcripſerunt, hinc homicida quoque Guſtrovii Capite truncatus ſuit. Quæ ſententia *arg. L.* 51. §. *rurſus ff ad Leg. Aquil.* confirmatur, *quod* 106
ſcil. occiderint non ſolum, qui ita vulnerâſſent, ut confeſtim vita privarent, ſed etiam hi, quorum ex vulnere certum eſſet, aliquem vita exceſſurum & l. 21. §. 1. *ff. eod.* ibi: *Mortiferè vulneratus & poſtea poſt longum intervallum mortuus.*

Nec obſtat, hæmorrhagiam gravem, das ſtarcke Bluten, oder Verbluten, accidens eſſe vulneris, adoque pœnam ex- 107
traord.

traord. dictitandam esse; hoc enim accidens necessario semper comitatur venam, & arteriam laceratam, adeoque ipsi vulnerationi, hæmorrhagia quæ sisti non potest, imputatur.

108 Si ergò medici hæmorrhagiam, vel vulnus dixerint lethale, non attenditur, quod vulneratus noluerit adhibere curam, & â medicis, vel Chirurgis peritis mederi, Gail. *l.* 2. *obs.* 111. *n.* 20. 21. Carpz. *qu.* 26. *n.* 26. Farinac. *qu.* 127. *n.* 18.

109 Nec excusat Homicidam, quod medicus, vel nullus, vel imperitus fuerit adhibitus, dict. Ddres. Vel quod medici, & periti culpam in curando, monstrare voluerit, dd. Ddres. Prædominatur enim præsumtio, quod vulneratus ex vulnere decesserit Zachias. *Qu. Med. Leg. Lib.* 5. *tit.* 2. *qu.* 3. *n.* 3. Certum enim, hominem fuisse moriturum, Gail. *d. l. n.* 21.

110 Grave autem nascitur dubium, an pœna ordinaria locum habeat in Titio, si hic Sempronium lethiferè vulneraverit, Mevius verò eum planè occiderit. Ex Constit. criminali certum: si duo vel plures vulnera alicui lethalia dederunt, ita ut singulorum ictus lethales sint, singuli quoque luunt pœ-

111 nam capitis. *Const. Crim. Art.* 148. ibi: wäre aber der Entleibte durch mehr, dann einen, die man wüste, gefährlicher Weise tödtlich geschlagen, geworffen, und verwundet worden, und man könte nicht beweißlich machen, von welcher sonderlichen Hand, und That er gestorben wäre, so seynd dieselben, so die Verletzung, wie ob stehet, gethan haben, alle als Todtschläger vorge-

112 meldter massen, zu dem Tode zu straffen. Qui textus cum admodum sit perspicuus, hinc in pronuntiando omnino observandus est, Carpz. *Qu.* 25. *n.* 28. *sqq.* Qui *n.* 30. & 31. *præj. allegat.* idem agnoscit Berlich. *p.* 4. *concl.* 11. *n.* 34 Licet ipse contrarium subjiciat præjudicium, add. Mev. *Jur. Lub. part.* 4. *Tit.* 8. *num.* 2.

113 Cum vero *Constit. Crim. Art.* 148. expresse dicat. Und man könte nicht beweißlich machen, von welcher sonderlichen Hand, und That er gestorben wäre. Nos vero supponamus, certum esse, Titium primum vulnus inflixisse, postea verò Mevium, Sempronium jam lethaliter vulneratum, planè occidisse, hinc ex Const. Crim, hic casus non videtur decidendus, sed recur-

rendum

rendum ad Jus Commune ejusque juris Interpretes. In quo 116
casu admodum dubio, si Paulum audiamus *in l. Item Mela* 11. §. 3. *ff. ad L. Aquil. Celsus*, inquit, *si alius mortifero vulnere percusserit, alius postea examinaverit, NB. priorem quidem non teneri, quasi occiderit, sed quasi vulneraverit, quia ex alio vulnere periit, posteriorem teneri, quia occidit.* Ejusdem opinionis fuit Ulpian. *in l. Huic scripturæ* 15 §. 1. *ff. ad L. Aquil.* ibi: *Si servus vulneratus mortiferè, postea verò ruina, vel naufragio. NB. vel alio ictu maturius perierit, de occiso agi non posse, sed quasi de vulnerato.*

Dictis textibus admodum claris perspicuè contradicit, 115
Julian. *in l. ita vulneratus est*, 51. *pr ff. d. L. Aquil* ibi: *Si quis servo mortiferum vulnus inflixerit, eundemque alius ex intervallo ita percusserit, ut maturius interficeretur, quam ex priore vulnere moriturus fuerat, statuendum est: utrumque eorum lege Aquilia teneri*

Quam antinomiam, ut tollerent Dd. statuunt, *l.* 11. §. 3. 116
loqui de vulnere non certò lethali, sed dubio, *l.* 51. vero agere de vulnere certò lethali, idque *ex d. l.* 15. Confirmare conantur, per verba: non ex passa ruina apparere, an sit occisus, Zœs. *ad ff. tit. ad L. Aquil. n.* 22. Matth. *de Cr. tit. de sicar. n.* 19. *W. ad ff. tit. ad L. Aquil. th.* 14.

Verum, si dicendum quod res est, hæc Conciliatio omni 117
destituitur fundamento, si enim supponas, Paulum *in d. l.* 11. §. 3. Loqui de vulnere certò non lethali, lex destituta esset ratione dubitandi, quod dici non potest, cum ipse Paulus de casu dubitasse videatur, aliosque JCtos in testimonium adducat, & hanc opinionem probabiliorem vocet; quod dicere 118
non posset, si decisio per se esset clara. Nec juvat hanc ex- 119
plicationem *d. l.* 15. §. 1. cum non tantum casum de ruina, sed etiam casum, *si alio ictu maturius perierit*, decidat, hoc certe casu de prioris vulneris lethalitate constare poterit. Hinc cum Cujac. *in explic. d. l.* 51. *tom.* 1. *pag.* 2305. dissensum JCtorum agnoscere videtur, Brunnem. *ad l.* 51. *n.* 3.

Quas Difficultates aliis tollendas, lubens relinquo, ad 120
praxin, & utilitatem me conferens, quærendo: Quænam Sententia, in casu proposito Criminali, sequenda sit, an Pauli & Ulpiani, an Juliani? & JCtus à pietate omnibus commenda-

121 tus, nunc beatus Brunn. *ad d. l.* 51. *n.* 7. Sed si criminaliter, inquit, agendum esset, & hæc causa decidenda, prior ordinaria pœna non affligeretur, quia ex ejus vulnere, licet lethali, non est mortuus. Quæ sententia *in C. Crim. Art.* 148. fundata videtur, ducto Argumento â Contrario sensu, quod
122 in jure dicitur fortissimum, *l.* 2. *pr. ff. d. offic. ej. cui mand.* Quam opinionem etiam fovet celeberr. Tiraquell. *de pœn. temper. caus.* 61. qui ex Baldo refert, advocatum quempiam consuluisse alicui, qui alterum lethaliter vulnerasset, ut illum faceret interimi per tertium, ut pœnam mortis evaderet, Add. Covarr. *ad Clem. si furiosus de Homicid. pert.* 2. §. 2. *n.* 4. *pag.* 588.
123 Böer. *Dec.* 323. *n.* 9. *initio.* Sed prioris Advocati dignum præmium laqueum fuisse, ex Bald. recens. Tiraq. *d. l.* Rectè tamen sentit. Jul. Clar. *sentent. L.* 5. §. *Homicidium n.* 46. Si ex mandato primi vulnerantis, vulneratus ab alio plane occidatur, utrumque pœnam Capitis luere, quia mandans, & mandatarius eadem pœna tenetur, cui & advocatum jungo cum hic sit primus mandans, Boër *Decad.* 323. *n.* 9. Clar. *d. l.* in delictis enim, Consilium speciale degenerat in mandatum, Boer *Dec.* 323. *n.* 9.

124 Mevium verò posteriorem lethaliter vulnerantem, & planè exanimantem, pœnam Capitis luere, argumenta ex *l.* 11. §. 3. *l.* 15. §. 1. *l.* 51 *pr. ff. ad l. Aquil.* & ex *C. Crim. art.* 148 adducta, liquido evincere videntur, Tiraq. *d. l.* Boër *d. n.* 9. Clar.
125 *d. l.* Brunn. *d. l.* Verum enim verò multi doctore, principia penitus diversa, & dictis contraria, fovent, quod scil. occidisse dicatur is demum, qui primum vulnus per se lethale intulit, cæteri verò, qui deindè percusserunt, non hominem sed cadaver potius percussisse videantur, docente Berlich. *p.*
126 4. *Concl.* 11. *n.* 35. *vs. & licet.* Menoch. *l.* 2. *d. A. J. Q. cas.* 362. *n.* 13. Harppr. *ad §.* 5. *J. de publ. jud. n.* 110. Gilhaus. *in arb. jud. Crim. in cap.* 2. *tit.* 12. 21.

127 Ex quibus tam contrariis fundamentis, dum & primus lethiferè percutiens insignis habet defensores, posterior verò nec minoris Autoritatis JCtus pro vita Confervanda adducere possit, sequitur tertia opinio, quod neuter sit Capite puni-

endus

endus, quam opinionem in terminis fovet. Menoch. *l. 2. d. A. J. Q. Caſ.* 362. *n.* 11. *in fin.*

Quarta denique opinio eſt, ſi primum vulnus certò fu- 128
erit lethale, & poſtea alius mortem vulnerato acceleravit alio vulnere lethali, utrumque pœna Homicidii ordinaria eſſe afficiendum, Jul. Clar. *L. 5. ſentent. §. Homicidium n* 46. *vſ Aut. erat.*

Non ſalvum aliorum judicio, utrumque pœnam capitis 129
luere, ſtatuimus, niſi poſterior tamdiu percutiat lethaliter vulneratum, ut animam in continenti exſpiret, ſic ultimum tantum pœna capitis plectendum eſſe, in cathedra defendemus. Et cum paginæ hujus capitis exſpectatione citius ex- 130
creverint, vela contrahimus, monſtrati paucis effectum hæmorrhagiæ lethalis, ſi culpa alteri cauſata, qualis obtineat, pœna, an detur act. L. Aquil. & an hæc, cum act. L. Cornel. concurrat.

Hæmorrhagia lethalis, culpa alteri cauſata, pœnam me- 131
retur arbitrariam, Carpz. *qu.* 27. *n.* 26. & 32. Regulariter tamen culpa, ne quidem lata, pœna afficitur corporati. Farin. *d. pœn. temper qu.* 87. *n.* 72. Carpz. *d. l. num.* 33. Boſſ. *in Crim tit. d. defenſ reor n.* 68. Tiraq. *d. pœn. temp. cauſ.* 14. *n.* 1. Sic homo ex laſcivia alium occidens, per quinquennium relegatur. *l. 4. §. 1. ff. ad L. Cornel. d. ſicar.* plura Exempla refert Schilt. *ad ff. Exercit* 49 §. 124. *p. m.* 137.

Imo ſi quis in colluctatione licita conſtitutus ſit, & ſine 132
dolo aliquem occidat, ſine pœna dimittendus eſt, per text. expreſſ. *l. qua actione* 7. §. 4. *ff. ad L. Aquil.* Harppr. *ad.* §. 5. *J. d. publ. Jud n.* 231. Quo refero ominoſum Regicidium Comitis Mongomerii. qui in Haſtiludio Regem Galliæ Henricum II. d. 30. Maj. 1559 occidit, vid. plurib. Thuan. *Hiſtor. lib.* 22. *anno* 1559. *circa fin pag. m.* 1019. Licet hic Comes Mongomerius, quindecim annis poſt, per duellionis accuſatus, & condemnatus ſit, quod publicæ calamitatis invidiæ potius quam crimini proprio Mongomerii adſcribit, d. Thuan. *l.* 58. *anno* 1574. *pag m.* 12.

Si liber homo occiſus ſit, non datur actio L. Aquil *l.* 36. 133
§. 1. *ff. ad L. Aquil.* arg. *l.* 5. §. 5. *in fin. ff. de his qui effuderint*, quia

in libero homine nulla corporis æstimatio fieri potest, juxta
134 Ulpian. *l.* 1. §. 5. *ff. de his qui effud.* vidua tamen, & liberi, marito, vel patre occiso, agere possunt actione L. Aquiliæ utili, ratione operarum mariti, vel patris, quibus carent, & carituri sunt, & ratione impensarum, in vulneratum, & mortuum factarum, Excellent. JCt. Dn. D. Hopp. *in Comm. Instit. ad pr. J. d L Aquil.* Harppr. *ad* §. 10. *J. d. L. Aquil. n.* 10. Bocer.
135 *Class. Act.* 4. *Disp.* 2. *th.* 36. *lit. A.* Colleg. Argent. *tit. ad L Aquil. th.* 11. *num.* 5. Wesenb. *eod. tit. n.* 7. Brunnem. *ad l.* 15. *ff. d. t. n.* 4. quæ opere, habita ratione ætatis, dijudicandæ, Vinn. *ad pr. J. d. L. Aquil. ad verb. alienum hominem.* Imo & patri utilem hanc actionem concedunt, si filius sit occisus, *arg. l.* 7. *pr. ff. ad L. quil.* Colleg. Argent. *d. l. n.* 4. & sic judicatum refert, Mev.
136 *p.* 1. *Dec.* 211. Deniquæ si Hæmorrhagia lethalis dolose caussata sit, vindicatio ex L. Cornelia, & L. Aquilia simul instituitui potest, juxta Brunnem. *in proc. inqu. cap.* 9. *num.* 65 Quo satisfiat & Reip. & viduæ, vel orphanis, cujus elegans exemplum refert, Brunn. *d. n.* 65.

CAPUT III.

DE HÆMORRHAGIA PER ACCIDENS LETHALI, NULLA CONCURRENTE CULPA HOMINIS.

SUMMARIA.

Hæmorrhagia per accidens fit lethalis 1.
Probatur ex lethifera venæ sectione. 2 *seqq.*
Idemque in majori vulneratione evenire solet 5. 6.
Ut quandoque de mortis causa non satis constet 7. *seq.*
Hinc homicida ad vulnus per accidens lethale confugiunt 9.
Quia ex hac pœna ordinaria nonditatur 10.
Licet enim jure Roman. solus animus occidendi capite punitus sit 11 *sq.*
In praxi tamen aliud receptum 13 *s.*
Quæ probatur ex sacris, recta ratione, & Const. Crimin. 15. *seqq.*
Ex vulnere per accidens lethali vulnera-

neratus non censetur mortuus 20.
Quod certum si culpa concurrat, de quo capite seq. n. 21.
Si nulla culpa concurrat, major dubitatio n 22.
Quæ sit Hæmorrhagia per accidens lethalis 24. *seq.*
Cas. I. *Si alicui palma os naresque fracti, ut vulneratus hæmorrhagia exspiraverit, proponitur* 26.
Hæmorrhagia narium quandoque lethalis 27.
Regulariter vix vulneris nomine venit 28. *seq.*
Hinc L. XII. Tab pecunia puniebatur 31.
Ergò nec hodiè pœna ordinaria locum habet 32. *seq.*
Simile quid in Cas. II. si lapidis jactu os naresque fractè 38. *seq.*
Si v. lethale judicetur recurrendum ad animum occidendi, qui ex jactu lapilli non præsumitur 41
Casus referuntur, in quibus ex alapa mors successit 44. *seq.*
Rejiciuntur tanquam rariores 47.
Idem juris III. Si pugno vel armis lethiferis nares fractæ sint 48. *sq.*
Nisi vulnus fuerit lethale. 50.
Cas. IV. In marito, qui vetulæ mortem ictu securis accelleravit, vulnere per se non existente lethali 51. *sq.*
Rationes pro extraordinaria 54
Dist. inter propositum occidendi & animum vulnerandi 56 *seq.*
Illud gladio punitur, licet mors sequatur ex vulnere non lethali 58 *seq.*
Hic extra ordinem 62. *seqq.*
Cas. V. De vulnerato in brachio vel pede, sine hominis culpa mortuo 78.
Qualia vulnera non judicantur lethalia 73. *seq.*
Hinc JCti ultra relegationem non procedunt 76. *& toleratur* 72.
Capitis dictatur doloso homicidæ 77
Marito uxorem venæ sectione occidenti rota dictatur. 78. *seq.*
Cas. VI. Si debilis vulnere non lethali mortuus. 83.
Dissentientes & Medici & JCti & LL. adducuntur 84. *seq.*
Insidiosus homicida hoc casu capite puniendus 94.
Illustratur exemplo vespillonum, qui tempore pestis in extremis constitutos occidunt 95. *seq.*
Eademque pœna in alio homicida doloso simplici, si vulnus lethale 97.
Si non lethale mitior 98. *seq.*
Dicta applicantur ad senes decrepitos vulneratos.
Fœminæ tamen non censentur debiliores viris 101.
Cas. VII. Si quis morbosum vel ægrotum vulnere non lethali occidat - - - 102
Illustr. exempl. 103 *seq.*
Damhoud. sententia pro ordin. rejicitur 105, *& contraria varie illustratur* 106. *seq.*
Cas VIII. Si quis ex febre superveniente moriatur. 119.

Virius-

Utriusque sententiæ fundamenta pro ordinaria & extraordinaria pœna adducuntur. 120. *seq*
Diff. inter vulnus per se & per accidens lethale. 128. *seq.*
Idemque juris si pestis superveniat - - - 134. *seq.*
Vel gangræna 136. *seqq.*
Vel epilepsia. 139.
Casum IX. suppeditat vulneratus, qui ex ira moritur & subdist. 3. Casus 140.
(1) *Cas. si quis ex proposito aliquem ad iram ad internecionem usque commoveat* 141
Qui ordinariè puniendus 142. *seq.*
Acu quis in continenti occidi potest. 145.
Illustratur exemplo, si quis alterum de ponte præcipitaverit 147.
Vel fame necaverit 148.
Vel ægrotum dolo deseruerit 149
Vel fauces compresserit 150.
Vel scalas pisis conseminaverit 151.
In praxi tamen cas. 1. rarò capite punietur 152. *seq.*
(2) *Casus si mors tam à vulnere quam ex ira acversita esse possit* 154. *sq.*
Iræ effectus 156. *sq.*
Quoties in dubio versamur pœna erit extraordinaria.
Casus quidam lectoris judicio relinquitur 163. *seq.*
(3) *Casu, si vulnus non fuit lethale extraord. obtinet* 165. *seq.*
Cas. X. Si non lethaliter vulneratus terrore fere moriatur 168.
Ex gaudio mors 169.
Terrore mortis Hæmorrhagia lethalis sistitur 170. *seq.*
Mulier 1681. *cometam videns terrore moritur* 172.
Ex terrore morbi 173. *seq.*
Metus mortis canitiem affert 175. *s.*
Ad mortem damnati sunt fere mortui 180. *seq.*
Hinc concludendum, quod homo in dubio mortuus sit ex terrore - - - 182. *sq.*
Quidam terrentur sanguinis profluvio 184.
Exemplum malefici decollationem adspicientium 185.
Animi deliquium ex venæsectione - - - 186.
Imo ex imaginaria venæsectione & - - 187. *sq.*
Cas. XI. in eo, qui aliquem titillatione extinxit 189.
Ex risu mors 190.
Ex risu pleuritis 191.
Ex basiis ac titillationibus mors - - - 192. *seq.*
Titillans capite puniendus, si dolus probetur 194.
Alias mitiora pœna 195.
Cas. XII. Si morsu hominis homo sit læsus? 196. *sq.*
Dentes irati esse arma lethifera 198.
Imo venenata 199. *sq. ibique exempl. extraord. tamen dictatur* 201.

Nisi

Nisi liquido animus occidendi probetur 202.
Cas. XIII. Si vulnus in eo loco vel eo anni tempore sit Lethale 203.
Florentiæ capitis vulnera lethalia non Romæ 204
Aer frigidius nocet cerebro 205.
Omnisque aeris constitutio mutare potest vulnus 206.
Imo hæc variat variis annis 207.
Quidam annus parturientibus fatalis 208 *seq.*
Forensis delinquens judicatur juxta leges Loci in quo deliquit illustr. exempl. adulteri 212
Idem ergo in homicida 213
Cum attendendum quid hic lethale 214
Dicta admittuntur in præmeditato non subitaneo homicidio 215. *sq.*
Cas. XIV. Si vulnus in se non lethale propter situm fit lethale 217.
Et hoc revera lethale per se 218. *s*
Cas XV. si locus vulnerationis inveniri non potuisset ejusque exempla 220. *seq.*
Quæ per se lethalia 223.
Cas. XVI. si vulnus nimis angustum 224.
Dilatandum 225
Alias lethale per se 226.
Cas XVII. si vulnus sit nimis magnum. 227.
JCti ferè omnes & quidam medici inde præsumunt lethalitatem 228.
Tota doctrina de præsumt. rejicitur si agatur ad pœnam capitis 229. *s.*
Hinc ad medicos recurrendum 231.
Qui ex sola magnitudine vulnus non judicant lethale 232.
Cas. XVIII. Si homo ex multis vulneribus non lethalibus exspiraverit? 233.
Et quid si plures hæc vulnera intulerint? 234.
Dist. inter conspirantes in necem, & non conspirantes, illi omnes capite punituntur. 235.
Propter unum hominem occisum plures occidi posse 236. *seq.*
Ampl licet unum vel plura vulnera fuerint lethalia 239
Nec constet quis ea intulerit 240.
a vulnere lethali argumentatur ad plura non lethalia 241.
Quia dist. vulneris per se & per accidens lethalis; non pertinent ad insidiatores. 243.
Dd. in terminis adducuntur 244.
Quidam Ddres idem statuunt in vulnerantibus in rixa 245. *sq.*
Eorum fundamenta 247. *seq.*
Contraria firmatur Autoritatibus. 249.
Et rationibus 250.
Contraria refutantur 251. *seq.*
Quid si Idem plura intulerit vulnera 254.
Si animus deliberatus occidendi adsit, pœna est ordin, 255. *seq.*
Si in rixa armis lethiferis usus pœna gladii

gladii imminet 257. seq.
Contrarium probatum 261.
Quia varia symptomata superveni-
re potuerunt 262.
Exemplum quod 23. vulneribns af-
fecta curata sit 236.
Hinc extraordinaria adjudicatur
- - - 264. seq.
Cas. XIX. Si vulneratus ob inopiam
manus medicæ hæmorrhagia mor-
tuus sit 266. seq.
Qui ex vulnere mortuus videtur
- - - 268.
Extraordinaria tamen dictitatur
- - - 299. seq.
Quia JCti sequuntnr medicos 273.
Medici verò hoc vulnus dicunt per
accidens lethale 274. seqq.
Cas. XX. Si ex percussione cecidi-
derit percussus in lapidem &
vulnus acceperit lethale, an pe-
cussioni per se adscribendum.
- - - 277.
Medici vulnus pronunciabunt letha-
le 278. sed JCti hoc in casu re-
cedunt à medicis. 279. seqq.

HÆmorrhagiam quandoque per accidens fieri lethalem, extrà controversiam positum, finge enim venam à chirurgo, valetudinis causa, fuisse sectam, tempore nocturno verò venam recruduisse, hominemque somno suppressum, ob nimiam hæmorrhagiam periisse. Quis hæmorrhagiam ex ve-
2 næ sectione oriundam, per se dixerit lethalem, & tamen homo ex ea mortuus est, nec adeò rara sunt exempla, quod propter infelicem venæ sectionem, homines in summum vitæ discrimen fuerint conjecti, cujus vel regium afferre possem exemplum, ex celeberr. Paræo *oper. chirurg. Lib. 9. cap. 38.*
3 *qui Carolo IX.* inquit, *Gallorum Regi, febricitanti, sanguinis detractio præscripta est ad quam celebrandam vocatus est Chirurgus, ejus operis gloria famatissimus: sed is, cum forte fortuna nervum, pro vena pupugisset, exclamavit Rex: dolorem se eo loci ingentem percipere. Tum ego edixi, ut exemplò vincula solverentar, alias brevi, in altum tumorem actum iri brachium Sed cum id segnius fieret, ecce tumor invasit brachium, cum contractione tanta, ut flectendi, aut exporrigendi non esset libertas, dolor verò fævus non punctam modo particulam,*
4 *sed & totum membrum habebat.* Et recentiora probant exempla, homines ex infelici venæ sectione mortuus esse, qualis casus mens. Nov. anno 1675. oblatus est Fac. Medic. Lips. teste Amman *in prax. vuln. lethal. Acad. 3. Hist. 9.* ibi: Biß endlich ein

deliri

delirium, cum tremore & convulsione dazu geschlagen, und er also den 15. Tag, nach dem unglücklichen Aderlossen gestorben. Similis Tragœdiæ recordatur Paræus *in chir. d. Lib.* 9. *cap* 38. *p. m.* 316. quod homo ex malè sectâ vena, in brachii gangrænam, sphacelumque inciderit, unde tandem ex vita excesserit.

Quod cum ita sit in leviſſima punctura, quæ fere con- 5
spectum effugit noſtrum, quis negaret in gravioribus vulnerationibus, ſimile quid evenire; quotidiana enim comprobat experientia, multos ab externo, eoque ut videtur nullius momenti vulnere perire, Welſch. *in rat. vuln. leth pag. mihi* 96. Theoph Bonetus *in Anat. pract lib.* 4 *ſect.* 3. *Obſ.* 19. §. 2. ubi *quidam vulnerati fuere*, inquit, *in partibus ad vitam non neceſſariis, qui tamen mortem obiere, vel ratione conſtitutionis, temporis, vel cacochymiæ redundantis, & ad partem læſam confluentis, vel aliarum cauſarum. Revera eadem tempeſtate, eodem anno, imo die, multis æque periculoſa inflicta fuerunt vulnera, contingit tamen, ut qui gravius fuere vulnerati imo morti adjudicati, aliquando evaſerint; ſublata admirationis cauſa, poſt cadaveris apertionem, NB. nam præter vulnus alia mortis cauſa manifeſta ſe exhibuit.* Qui locus cum integrum 6
hoc caput illuſtret, dignus à me judicatus fuit, qui initio ſtatim caſibus ſequentibus præmitteretur. Hinc benë monent Medici Lipſienſes in reſp. d. 13. Jun. 1624. ibi: Alldieweil wahr bleibet, was Hippocrates Lib. 2. Prorrhet. ſpricht: ex cujusvis generis vulneribus mori hominem contingit, beſonders, weil ſich auch ein Menſch v. g. aus denen Adern, die ſonſt mit groſſen Nutz geſchlagen, und eröffnet werden, wegen unterlaſſener, oder verſäumter Verbindung, *NB.* verbluten kan. Amman. *in Med. Crit, caſ.* 18. *circa fin.*

Verum & Boneti fiduciâ, quam in ſectione ponit, ſæpè 7
fallit, ſquandoquè enim vix manifeſta mortis cauſa demonſtrari poteſt. Exemplum refert D. Philip. Jacob Sachs *in Ephem. German. Decur.* 1. *ann.* 2. *Obſerv.* 122. *in Schol.* Ubi: *Hoc ipſo* ſcribit, *anno* 1671. *Menſ April. Uratislav. Ancilla quædam ſervi cujusdam niniam jocandi licentiam frænatura, cantharo parvo ligneo circa tempora percutit, qui ſcalas quidem deſcendit, in atrio tamen in terram concidit,*

dit. & exſpirat: aperto capite, interius NB. nulla certa veſtigia mor-
8 *tis cauſæ, inventa fuerunt.* Quis ergo de certo affirmare auſit, hunc ſervum, ex vulnere tanquam ſola, & unica cauſa mortuum fuiſſe. Et hoc eſt, quod monet celeberr. JCtus Theodoric. *in Colleg. crimin. cap.* 7. *aph.* 1. *n. ult.* Quod quandoque, imo non raro, & ipſos medicos latere poſſit cauſa mortis, immediatè proxima.

9 Quod cum ita ſit, nullum ferè in Germania reperias homicidam, qui non inter alia defenſionis argumenta, & hoc utatur: Vulnus ab initio non fuiſſe, ſed per accidens factum fuiſſe lethale. Recepta enim inter JCtos videtur regula ge-
10 neralis. *Quoties vulnus ex accidenti factum eſt lethale, toties homicida pœna ordinaria non tenetur, ſen*: Quoties occiſus obiit non ex vulnere, quod lethale non fuit, ſed ex alia cauſa & ſymptomete ſuperveniente, toties homicida à pœna ordinaria liberatur Carpz. *Qv.* 26. *n.* 1. Theodor. *Colleg. Crim. cap.* 7. *aph.* 1. *num.* 37. Finckelth. *Obſ.* 61. *n.* 3. Böer. *Deb.* 323. *n.* 17. Ayrer. *d. homicid. vol. part.* 2. *n.* 69. Gail. *l.* 2. *obſ.* 111. *n.* 22.

11 Ratio in aprico, utut enim jure Romano, in homicidiis voluntas ſpectetur, non exitus, ut ſunt verba *l. Divus Adrianus* 14 *ff. ad L. Cornel. de Sicar*, & hinc, ultore ferro, perſequatur eos, qui hominis occidendi cauſa, cum telo ambulant
12 §. 5. *J. d. publ. Judic.* ita ut nulla penitus diſtinctio facta *ſit*, an vulnus per ſe, an per accidens lethale fuerit per *l.* 1. §. *Divus Hadrianus* 3. *ff. ad L. Cornel. de Sicar.* ibi: *& qui hominem non occidit, ſed NB. vulneravit, ut occidat, pro homicida damnandum.* Ecce ſola vulneratio ad condemnandum homicidam ſufficit, licet jure Juſtinianeo mors non ſecuta ſit immediate ex vulnere.

13 In praxi tamen ſola voluntas occidendi, gladio non vindicatur, ſed inſuper deſideratur, ut ipſum corpus delicti quoque adſit, hoc eſt, ut homo revera ab aliquo ſit occiſus, Schneidw. *ad* §. 5. *J. d. publ. Judic. n.* 5. Gail. *de pac. publ. lib.* 1. *cap.* 14. *n* 18. Excell. Dn. Præſes *in Synopſ. jur priv. tit. ad l. Cornel. de ſicar. n.* 8. *ibique alleg.* Imo generaliter ferè receptum: in
14 nullis delictis, nequidem atrociſſimis, quantumvis delinquens ad actum proximum pervenerit, conatum puniri pœna ordi-

ordinaria Harpr. *ad* §. 5. *J. d. publ. judic. n.* 263. *ibique alleg. præj.* Garpz. *Qu.* 17. *n.* 13. Excell. Dn. Stryk. *d. Jur. Senf. Diſſ.* 10. *cap.* 6. *num.* 6.

Quæ conſuetudo, & in jure divino, & recta ratione 15
fundata, *Numer. enim cap.* 35. *v.* 16. *ſeqq.* requiritur & percuſſio,
& ut homo ex ea mortuus ſit *d. c.* 35. *verſ.* 17. ibi: Wirfft er
ihn mit einem Stein, (damit jemand mag getödtet werden)
daß er NB. davon ſtirbt, ſo iſt er ein Todtſchläger, und ſoll des
Todes ſterben. Recte ratio quoque imperfecto delicto mino- 16
rem imponit pœnam, quia pœna infligitur, tum ob peccan-
tis malitiam, tum ob damnum alteri datum. Delicto autem
non conſummato, damnum vel nullum erit, vel minus eo,
quod ex delicti profluit conſummatione, mitior ergò pœna
delinquenti hoc caſu infligenda, Dn. Ziegler. *in not. ad Grot.*
Lib. 2. *cap.* 20. §. 39. *ad verb. Nam voluntas.*

Denique hæc praxis liquidò confirmatur *Conſt. Crim.* 17
Carol. V. *Art.* 178. ubi conatus delinquendi, licet quis, con-
trà voluntatem ſuam impeditus ſit, ordinaria tamen pœna
non punitur. Exemplo ſit ſtuprum violentum, quod ſi con-
ſummatum ſit, gladio punitur *C. Crim. Art.* 119. ſi verò vio- 18
lentus invaſor virginitatis, contra ſuam voluntatem, vel per
maſculam virginis defenſionem, vel alio caſu, impeditus fue-
rit clauſtra virginitatis effringere, capitis ſupplicium locum
non habet *d. Conſt. Crim. Art.* 119. ibi: So ſich aber einer ſolchs 19
obgemeldtes Mißhandels, freventlicher und gewaltiger Weiß,
gegen einer unverleumbten Frauen, oder Jungfrauen unterſtün-
de, und ſich die Frau, oder Jungfrau ſein erwehrete, oder von
ſolcher Beſchwehrnis ſonſt errettet würde, derſelbig Ubelthäter
ſoll &c. nach Gelegenheit geſtrafft werden.

Fundata hac theſi: quod hodiè in homicidiis non tan- 20
tum conatus, ſed exitus quoque ad infligendam pœnam ordi-
nariam deſideretur, ſequitur altera theſis: *Quod ſcil vulnera-*
tus, ſi ex vulnere, per accidens lethali, moriatur, non cenſeatur ex vul-
nere mortuus. Finckelth. *Obſ.* 61. *n.* 3. Menoch. *d. A. J. Q. L.* 2.
Cent. 3. *Caſ* 374. *n.* 11. Theodor. *coll. crim. cap.* 7. *aph.* 1. *n.* 48.
Sebaſt. Guazzin. *in def. reor. defenſ.* 4. *cap.* 10. *num.* 7. Carpzov.

Quæst. 26. *num.* 6. & 11. Farin. *Quæst.* 127. *num.* 13. Gail. *L.* 2. *Obs.* 111. *num.* 23.

21 Quæ ſententia perſpicuè fundata, in *l. qui occidit.* 30. §. *fin. ff. ad L. Aquil.* ſi ſupponas; hominis culpa extinctum fuiſſe non mortiferè vulneratum, ſic enim facilè largior vulneratum non tam â vulnerante, quam à medico, aut ſe ipſo per malum regimen, interfectum fuiſſe, Carpz. *Qu.* 26. *n.* 11.

22 Verum de hoc caſu *cap. ſeq.* paucis diſſerere lubet; hoc v. capite luſtrare propoſitum, quid juris ſi vulnus a medicis judicetur per accidens lethale, nulla tamen hominis culpa concurrente, quod thema longè maximis involutum difficultatibus, adeo, ut ferè dixerim, propter nimias difficultates, Doctores hoc thema hactenus non tractaſſe, ſed ſicco, quod ajunt, pede tranſiviſſe, ſubſiſtentes in regula generali, quod vulnus per ſe non mortiferum, ſed per accidens lethale,

23 pœnam gladii non mereatur. Ego vero propter caſuum maximam diverſitatem, certam ac generalem regulam formare non audeo, ſed per varios caſus, meam opinionem propoſiturus, aliis, quid in re, tam ardua, judicandum ſit, cogitandum relinquam, fretus vulgari illo: *In arduis & voluiſſe ſat eſt.*

24 Quo verò, felicius progrediar, præmitto hæmorrhagiam per accidens lethalem, ſine uila hominis culpa concurrente, mihi hic eſſe *talem, quæ in hoc vulnerato mortem, ſine alia hominis culpa, attulit, in aliis verò ita vulneratis mortem afferre non ſolet, ſed ex lege artis ſiſti, & reprimi poteſt.* v. g. homo in manu vel brachio vulneratur, præciſis venis & arteriis, atquè hæmorrhagia, antequam medici in auxilium advocari poſſent, moritur, er hat ſich verblutet, und zu tode geblutet, ehe der Docter

25 und der Balbierer kommen können, qui tamen ex lege artis, ſi præſtò fuiſſet in tempore Chirurgus, ſervari potuiſſet, hanc hæmorrhagiam dicimus per accidens lethalem, quia vulnus & exindè proſiliens hæmorrhagia, per ſe, & abſolutè non erat mortifera, ſed propter hoc accidens, quod chirurgus in promtu non fuerit.

26 Nunc omiſſis omnibus ſubtilitatibus, quâ ratione hæmorrha-

morrhagia accidens vulneris dici possit, ad casus speciales nos conferimus & quidem primo loco producimus vulneratum, cui alius palma os naresque fregit, dem einer mit der flachen Hand eine solche Maulschelle gegeben, daß ihm Nase und Maul geblutet. Hæmorrhagiam verò narium tam contumacem quandoque existere, ut nullis medicamentis sedari possit, experientia docet, vid. Ephem. German. *Dec.* 2. *ann.* 3. *Obs.* 54. & *Dec.* 1. *ann.* 1. *Obs.* 24. & *Dec.* 1. *ann.* 3. *Obs.* 243.

Hoc vulnus dicimus per accidens lethale, utut enim hæ- 27
morrhagia narium quibusdam existat lethalis Gualt. Bruele *in prax. medic. pag. mihi* 137. ibi: *E naribus autem, tanto subinde impetu profunditur sanguis, ut homo exanimetur, ob magnam copiam sanguinis effusi*: Qui in seq. multis agit de hæmorrhagia in specie sic dicta, seu profluvio sanguinis è naribus veniente, Ut ut inquam, hæc hæmorrhagia quandoque fit lethalis, re- 28
gulariter tamen ejusmodi vulnus ne attenditur quidem, sed tanquam expers periculi vulgò negligitur ut hinc in Saxonia, & ex ea, in plerisque locis Germaniæ receptum sit, oris na- 29
riumque hæmorrhagiam, ad Jurisdictionem non altam, sed Bassam, seu inferiorem referri, vid. Ord. Prov. Saxon. *d. Anno* 1555. *tit.* Was zu Ober-Nieder- und Erb-Gericht gehöret, ibi: Was aber kleiner und geringer Fälle seyn, die sollen in die Erbgerichte gerüget, und durch dieselben gestrafft und gerechtfertiget werden, als nemlich: Haar rauffen, Schläge, die nicht tödtlich seyn, noch Lähmde bringen, daraus auch keine Wunde wird. als. braun und blau, Nasenbluten, Maulschellen, Zahnbluten, &c, Ex quibus verbis patet hæmorrhagiam narium non referri 30
inter vulnera lethalia, imo nequidem vulnerum nomine venire, ibi: daraus keine Wunde wird. Hinc leviori quoque vindicatur pœna, & ad inferiorem jurisdictionem remittitur. Simile quid invenies, in Bulla Fundationis Academiæ Rostoch.

Simile quid lege XII. Tabularum quoque dispositum 31
fuisse legimus, quod scil. propter os fractum nummariæ tantum pœnæ fuerint constitutæ, *§. pœnu 7. J d. injur.* quam legem illusit ac calumniatus fuit Nerarius, homo malitia atque lascivia insignis, qui in delictis habuit, obviam venientibus

tibus alapas dare, & ſingulis vicibus in continenti, per famulos eum inſequentes, viginti quinque aſſes, exſolvi curavit
32 ex diſpoſitione legis XII. Tab. Ex quo tempore Prætor permiſit injuriam paſſis injuriam æſtimare *d. §. 7.* Ex quo probo: ſi quis tentaverit os cujusdam depalmare, licet ex incivili manuum deoſculatione, alter hæmorrhagiâ narium mortuus ſit, colaphum tamen impingentem, pœna capitis affici non potuiſſe, nec hodie poſſe, quia alapæ tanta pœna legibus ſtatuta non eſt, pœna vero, gravior lege, non ſit dictitanda *l. 8. §. 3. C. ad L. Jul. d. vi publ.*

33 Nec adverſatur nobis: non levem injuriam dici, ſi quis alteri talem porrigat alapam, ut os naresque graviſſimè ſtillent ſanguine, L. *Prætor edixit 7. §. ult. ff. d. injur.* ibi: *re atrocem injuriam haberi Labeo ait, ut puta: ſi vulnus illatum, vel os alicui percuſſum.* Hoc enim in controverſiam nunc non venit, ſed hoc,
34 an propter ejusmodi injuriam alteri illatam, injurians capite puniri poſſit, ſi infelicior mortis eventus ſecutus ſit; quod negamus, quia pœna capitalis alapæ non eſt ſtatuta, quæ v. per accidens eveniunt, pœnam quidam extraordinariam aliquantulum exaſperare, in capitalem v. convertere nunquam poſſunt,

35 Nec contrariatur ſacra pagina, *Numer. cap. 35. verſ. 21.* ibi: *Si per odium quis hominem impulerit, aut, cum eſſet inimicus,* manu percuſſerit, *& ille mortuus fuerit, percuſſor homicidii reus erit, &c.* repono enim, me per manum intelligere: lethalem vulnerationem occiſoris, cum in ſacris non ſit infrequens manum
36 ſumi pro poteſtate, opera ac viribus hominis, ſic *Numer. 33. v. 1.* per manum Moſis, & Aaronis intelligitur opera Moſis, & Aaronis; ſimili modo *Num. cap. 35.* manu percutere, eſt: Quocunque modo, data opera vulnus lethale alicui inferre, quo in ſenſu hic locus noſtram non infringit, ſed potius con-
37 firmat ſententiam. Nec infrequens eſt, Germ. quod dicant: durch deſſen Hand die Entleibung geſchehen, ut ſonant verba *Conſt. Crim. Ars. 148.* ex contextu vero apparet, quod non palmam, ſed violentam invaſionem intelligant.

38 Similis ferè eſt caſus II. ſi quis lapilli jactu, ot naresque homi-

hominis tanta violentia perierit, ut læsus hæmorrhagia nárium, omnib us medicamenris frustrà tentatis, tandem extinctus sit, suppono autem incisione, & inspectione legitimè peracta, nullum vulnus, nec læsionem internam, per se lethalem, apparuisse, homicida malitiam capite non luet. Homo enim 39
ex vulnere lethali non periit, sed ex accidenti, quod hæmorrhagia narium, quæ alias facile reprim i solet, in hoc subjecto reprimi non potuerit. Adeoque in nostro casu frustrà 40
distinguendum esse censeo: an lapis fuerit majoris, an minoris quantitatis, an ictus fuerit gravis, an levis, ita ut projiciens & faciem alicujus petens, de morte facile cogitare potuisset, hæc enim maximi omnino sunt momenti, si medici vulnus, lapide illatum, judicaverint per se lethale, v. g. si caput 41
percusserit, atque ex vehementi concussione, ruptura facta sit in cerebro, sic vulnus adest lethale. adeoque homicidæ defensor ad quæstionem illam: an lapide vulnus lethale inferens, præsumatur animum occidendi habuisse, mentis aciem convertat, solatiumque in *in l. omne delictum § si quis commili-* 42
tonem ff de re milit. quæret, in qua expresse distingu. si quis commilitonem vulneravit, si quidem lapide, militiâ rejicitur, si gladio, caput amittit. Hinc colligunt Dd. Lapide lethale vulnus alicui inferens, non præsumitur animum occidendi habuisse, *Qu.* 3. *n.* 50. *seq. ubi præj. Theod. Coll. crim. cap.* 7. *aph.* 1, *lit. H. n.* 32 *ubi præj. Boss. tit. de homicid. n.* 59. Farin. *Qv.* 126. *n.* 137. Quia lapis regulariter inter arma lethifera non refer- 43
tur Dd. *d. l.* quod tamen hac vice, suo loco relinquimus; ne à proposito justo longius recedamus; Hæc omnia enim in nostro casu frustrà disputantur, quia supponimus assertum medicorum, quod per oris nariumque conquassationem, vulnus per se lethale non fuerit illatum, vid. Paræus *in oper. chir. Lib.* 9. *Cap.* 26. (ubi de narium fractura ac contusione) vulneratum verò nihilominus mortuum fuisse ex hæmorrhagia, sic vulnus per accidens lethale dicimus.

Equidem hinc inde varia occurrunt exempla comprobantia, *ex alapa mortem.* Suo enim jam tempore Hippocrat. 44
Lib. 5. *Epid.* refert, virginem illam pulchram Nerii filiam, cum

essset annorum viginti, à muliercula amica ludente, lata manu percussam fuisse in sinciput, & tunc quidem vertigine capta est, & sine spiritu, cum verò ad domum venisset febri correpta, nona die mortua est. Et Hildan. *Cent.* 6. *Obs.* 11. observat: quod anno 1623. 9. Febr. inter pocula, & altercationem, civi Hauß-Rust colaphus fuerit impactus, ex quo mortuus est; Hinc Hildan. d. l. *perquisitione dignum* judicat *quomodo id acciderit, quod ex levissima illa causa, & casu, mors successerit.* Et, ex concussione cerebri venas fuisse ruptas, auguratur, & Camerar.
45 *in memor. med. cent. X. obs.* 43. notavit, ibi: ante paucos annos uxorem, acceptâ à marito alapâ, repentè concidisse, & exspirasse; Medicus aperta calvariâ, & inspecto cerebro, ejus membranis, reliquisque vasis, meritum insontem judicasse. Plura vid. in Ephem. Germ. *D. 1. ann* 2. *Obs.* 122. *& ann.* 6. *Obs.* 207. in qua Dn. Carol. Rayger, Ortâ, inquit, in vico quodam Austriæ Junders-Dorff nominato, lite, inter duos venatores, senior juniori alapam dedit, hic illam vindicaturus ensem stringit, prohibent adstantes, remque inter pocula componunt, succedit, porrigunt dextras, ille deprecatur, hic condonat; At dum junior dextram conciliandi gratia porrigit, seniorem volâ in faciem inopinato ferit, en dicendo tibi tuam alapam, statim senex concidit, & exspiravit. Captivatus alter, & in jus protractus, capitis sententiam quidem evasit, ad compedes tamen damnatus, in quibus ipsum vidi in arce Junders-Dorff. Mirabile autem, quomodo levi ista volæ percussione, nullo alio superviente Symptomate, in uno momento fuerit extinctus. Hæc Rayger.

46 Nos hæc medicis enucleanda relinquimus, id tamen evidenter probant adducta exempla, quod vel ex alapa mors sequi possit, quanto facilius ex ictu lapidis sequetur, quia major concussio. Cum tamen hæc sint rariora, propter casum rarissimè contingentem, vulnerantem à gladii pœnâ immunem pronunciamus; nam in id, quod per accidens sequitur, nullo modo fertur voluntas, nec directé, vel indirectè, ut in simili argumentatur Carpz. *qu.* 1. *n.* 31. Cui sententiæ subscribere, necessum habent omnes Ddres, qui ex jactu lapidis

pidis non præſumunt animum occidendi, *vid. n.* 42. ut & illi, qui, in vulnere per accidens lethali pœnam ordinariam ceſſare ſtatuunt, *vid. n.* 10. & n. 20. *h. cap.*

Nec alienus ſum ab hac ſententia, in *tertio caſu*; Si quis 47
pugno, baculo, gladio, vel alio inſtrumento, ad occidendum apto, graviter naſum, osque alicujus vulneraverit, ita ut hæmorrhagia inſignis reprimi non potuerit, ſed vulneratus cum nimio ſanguinis profluxu animam tandem effuderit, homicidam capitis ſupplicium non ſubire, ſi medici teſten- 48
tur vulnus non adfuiſſe lethale, ſed tale, quod in alio quovis ſanatur, per dicta ſupra rationes, licet inſtrumentum fuerit lethiferum, hoc enim ad conatum tantum pertinet, ſi mors ex ipſo vulnere non ſequatur, ſic enim ex ira, terrore, aliave cauſa, mors præſumitur ſecuta per accidens. Si verò 49
venæ, atque arteriæ, inter naſum, atque palatum, ubi foramina naſi ad palatum tranſeunt, fortè ſint vulneratæ, & à medicis renunciatum ſit: tale vulnus curari non potuiſſe, quod ſanguis ebulliens, & hæmorrhagia, nulla arte ſiſti potuerit, longe alia ferenda à JCto erit ſententia, cum ſic ejusmodi hæmorrhagia ad vulnera lethalia referenda, & ex cap. homicidæ ſententia ferenda ſit.

Dicta hactenus animum ſuſpenſum tenent, in caſu IV. 50
Titius juvenis amore captus, vetulæ, vel potius veteris pecuniæ cujusdam anus LX. annos numerantis, eam in uxorem ducit, ſpe lactatus, ſponſam hanc novellam duorum annorum ſpatio, vitam morte, ſuamque egeſtatem opulentia permutaturum, eumque hæredem ex aſſe bonorum inſtituturum eſſe, aſt neſcio quo fato, ſexagenaria annum explet octuageſimum, invitaque audit, ſi maritus mentionem faciat: Uxo- 51
rem annoſam morti nunc eſſe vicinam, tantæ ergò moræ impatiens, maritus Titius conſtituit: uxorem occidere, eaque mente ac intentione, ſummo mane, lectum vetulæ uxoris accedit, ſecuri percuſſurus cervicem ejus, aſt ictus ſecuris naſum osque uxoris frangit, quæ hæmorrhagia moritus, poſtquam, excitato clamore, famuli, & vicini ſuppetias ei tuliſſent, medici cadaver inſpiciunt, vulnusque per ſe non lethale non renun- 52

 ciant,

ciant, cum in partibus internis nihil laceratum, vel læsum invenerint, narium verò venas contusas, ac laceratas, orisque concussionem insignem, per se lethalem non existimant, hinc quæritur: an parricida gladio, an extraordinairè sit puniendus?

53 Ex fundamentis superioribus dicendum: pœnam obtinere extraordinariam, quia vulnus per se lethale non fuit, moribus enim solus animus occidendi non sufficit, nisi & homo ex vulnere per se lethali mortuus sit, v. g. Titius in Mevium sclopetum, animo occidendi, exonerat, Meviumque leviter, in brachio, vulnerat, ast Mevius flocci pendit vulnus, hinc gangræna corripitur, mortuorumque numerum auget, Titius certè, ex praxi jam recepta, scelus capite non luit, quia Mevius non tam ab ictu sclopeti, quam
54 propria incuria, & culpa mortuus præsumitur. Ità & in præsenti casu IV. uxor securi percussa, non ex vulnere per se, sed per accidens lethali mortua censetur, per accidens verò mortuus, non censetur ex vulneratione mortuus, adeoque nec à vulnerante occisus creditur.

55 Qicquid tamen hujus sit, mihi in hoc, omnibusque similibus casibus hujus capitis, distinguendum videtur: An vulnerans habuerit propositum occidendi, ita ut clarus, directus, & perspicuus appareat dolus, & animus hominem occidendi, an verò animus tantum lædendi, & vulnerandi, seu indirecta voluntas occidendi, quæ ex læsione & armis lethiferis colligitur, adfuerit, illo casu, si malitia perfecta, pro-
56 priaque homicidii adsit, sufficere credo vulnus per accidens, in hoc vulnerato, lethale, modo nulla culpa, nec vulnerati, nec medici, nec aliorum concurrat. Hoc verò casu si tantum armis lethiferis in rixa, usus sit, præcisè, requiro, ut homo ex vulnere per se lethali, mortuus fuerit, & contrà, quot: vulnus per se lethale non fuit, tot: sinè directo animo occidendi vulnerantem, à pœna ordinaria, liberatum esse dixerim, licet vulneratus per accidens moriatur,

57 Prior thesis probatur sequenti ratione, quoties adest propositum hominem occidendi, & homo reverà occisus reperitur,

ritur, toties pæna obtinet ordinaria. Sola voluntas enim jure Rom. capite punitur, §. 5. *J. d. Publ. Judic.* moribus hoc mutatum, ſi effectus non ſequatur, ſi verò homo, ſinè ulla alia concurrente culpa, moriatur, effectus ſecutus eſt, ergò hoc caſu, obtinet jus Rom. & pœna ordinaria, Bartol. *d. percuſſ. n. 4. ſqq.* Gindin. *Tit. de Homic. n.* 13. *add.* Dn. Hopp. *in comm. Inſt. ad §. 5. de publ. judic.*

Secundò recepta Ddrum regula: Quod dans operam rei 58
illicitæ, teneatur de omni eo, quod ſequitur præter illius intentionem; & voluntatem, ſi eventus facilè prævideri potuiſſet, *Carpz. q.* 17. *n.* 24. Dn. Stryk. *Tr. de Jur. ſenſ. Diſſ.* 10. *cap.* 6. *n.* 46. Quod ſi ita, ſi præter intentionem pejor eventus ſequatur, quanto magis idem hoc procedet, ſi delinquens hunc ipſum pejorem eventum intentaverit.

Tertio huc facit *Art.* 148. *C. Crim.* in quo omnes, qui 59
conſpirarunt in necem alicujus, ad mortem condemnantur, licet non conſtet, quis eorum vulnus lethale dederit, hominem enim occidere voluerunt, & homo occiſus eſt, ergò conſpirans capitale ſubit ſupplicium, licet vulnerato nullum vulnus inflixerit. *vid. infra n.* 240.

Nec caſus de Titio, Mevium ſclopetò vulnerante, n. 54. 60
propoſitus, nos moratur, quia culpa ipſius vulnerati, vulnus per ſe non lethale, tale factum, de quo ſermo nunc non eſt, ſed ſupponimus: vulnus in hoc vulnerato mortem attuliſſe, ſinè ulla hominis culpa concurrente, licet in aliis vulneratis, mortem, ut plurimum, vel neceſſario afferre, non ſoleat.

In caſu vero poſteriori, ſi ſcil. animus occidendi dire- 61
ctus non adfuerit, ſed tantum animus armis lædendi, & injurias vindicandi, vulnus requiro per ſe lethale, v. g. maritus uxorem verbi potentem, capulo ſecuris percutit, ejusque os ac nares tanta vehementia claudit, ut mortua, in ævum tacere, coacta ſit, vulnus renunciatur à medicis, per ſe non lethale, interim uxor ſine ulla hominis accedente culpa, ſubitanea morte, correpta fuit, hoc caſu inſultum uxoris caſtigatorem, pœna extraordinaria dimitterem, quia animum

occidendi, directum non habuit, nec uxor tyrannice caſtigata, ex vulnere mortua præſumitur, quia vulnus per ſe lethale non exſtitit.

62 Equidem graviter reſiſtit, quod in Germania recepta jam ſit illa ſententia, quod indirecta voluntas homicidium committendi, quæ colligitur ex animo lædendi, vel vulnerandi, & armis lethiferis, ex quibus mors facilè prævideri poterat, ad pœnam ordinariam æquè ſufficiat, atque voluntas occidendi directa. Carpz. *Qu. I. n.* 28. *ſqq.* Brunn. *ad l. 1. C. ad L. Corn. de Sicar. n.* 3. *ſeq.* Hahn. *ad W. eod. tit. n.* 6. *vb. animo occidendi.*

63 Cum ergò hactenus ſuſtinuerim, directam voluntatem occidendi, morte piandam eſſe, idem quoquè defendendum erit in voluntate indirecta. Verum probè notandum, quod Ddres, quoties de indirecta voluntate, morte punienda, loquuntur, toties ſemper ſupponunt, vel urgent vulnus per
64 ſe lethale, ex quo mors neceſſariò ſequitur, ſic Carpz. *Qu I. n.* 31. ibi : *indirectè autem & per accidens fertur voluntas in homicidium: quoties fertur in id, ex quo immediate & per ſe, non per accidens homicidium ſequitur. & n,* 53. *in fin.* ibi. *unde poſtea mors neceſſariò ſequitur.* Et huc traho, quicquid Ddrum ſchola de vulnere per ſe non lethali ſtatuit.

65 Aſt ſentire me videor amicum aurem mihi vellicantem, monendo: ſupponis nullam hominis culpam in hoc vulnerato, quoad ſanitatem reſtituendam, concurrere, medicos experientiſſimos mox præſentes, optima quæque medicamenta adhibuiſſe, vulneratumque obedienrem fuiſſe dictis, atque præceptis medicorum, & nihilominus ex vulnere, licet per ſe non lethali, mortuum fuiſſe, vulneratum ergò ſupponis, vulneratum immediatè, & per ſe, ex vulnere fuiſſe mortuum, quicquid enim aliam cauſam non habet, quam ſolam vulnerationem, illud per ſe, & immediatè venit ex vulnere.

66 Sane non diffiteor vim argumenti, quam violenta Doctorum præſumtione infringere conabor, ſcil. quod vulnus à filiis Galeni & Hippocratis non pronunciatur per ſe lethale,

toties

toties Juſtitiæ ſacerdotes præſumunt, vulneratum ex aliquo accidenti eſſe mortuum.

Cum ergò præſumatur vulneratus, non lethiterè, non 67
ex vulnere, ſed ex accidenti mortuus, hinc non per ſe, immediatè & neceſſario ex vulnere mortuus cenſetur, & per conſequens: pæna ordinaria locum habere non poteſt. At- 68
qui urges, hac admiſſa præſumtione, nec doloſus homicida, qui ex inſidiis animo occidendi vulnus per ſe non lethale intulit, capite puniendus, ſi homo ex tali vulnere mortuus ſit. Sed repeto, & concludo diſcurſum, *Quoties vulnerans ani-* 69
mo occidendi ex inſidiis hominem vulneravit, toties tenetur de homicidio pœna ordinaria, licet vulnus per ſe lethale non fuerit, ſed per accidens tale factum ſit, nulle tamen concurrente culpa hominis; quia propter doloſum propoſitum de omni eventu tenetur. *Quoties* 70
vero animus doloſus occidendi non apparet, ſed tantum vulnerandi, vel ſe vindicandi, toties de homicidio quod per accidens ex vulneratione ſequitur, vel ſequi penes JCtos præſumitur, pœna ordinaria non tenetur, ſed quia dolus ex facto ipſo colligitur, requiritur vulnus per ſe, & abſolutè lethale.

His poſitis fundamentis, nunc ſuperſtruamus varios ca- 71
ſus; noſtra opinione alias inextricabiles, & quidem V. caſus ſit: Titium in brachio, vel pede fuiſſe vulneratum, mortuumque ſinè ulla hominis culpa concurrente. JCti vulnus 72
in brachio non judicant lethale, Sebaſt. Guazzin. *de defenſ. inquiſ. Defenſ.* 4. *cap.* 11. *n.* 10. ubi alleg. Corn. *Lib.* 3. *Conſ.* 283. Cæpoll. *Conſil.* 61. *n.* 16 Bald. *Lib.* 2. *Conſil.* 136. *n.* 4. And. Fachin *L.* 3. *Conſ.* 82. *n* 72. Verum rectius me judice, ad 73
medicorum hæc remittuntur tribunal, ex medicis enim addicimus, vulnus brachii lethale cenſeri, ſi vena, vel arteria axillaris mox ſub alis, ſeu axillis fuerit lacerata, vel diſciſſa, D. Bohn. *de renunc. vuln pag.* 60 *in fin.* Welſch. *de Vulner. lethal. cap.* 14. *circa fin. pag.* 116. Quale excmplum anno 1678. d. 74
22. Januar. contigit, quod ſcil. ſtudioſo vaſa axillaria, injectione ſecuris laceratæ fuerint, qui intra dimidium horulæ, ſub hæmorrhagia enormiſſima è vivis ſublatus eſt, teſte ocuları Dn Bohn. *d. l. n.* 61. Extra hunc caſum ferè concordant 75

JCti

JCti, & medici, quod vulnera brachii non ſint lethalia per ſe, nihilominus experientia teſtatur, multos vulneratos in brachio mori, an ergò homicida gladio puniendus, ſi conſtet, nullam notabilem culpam, circa curam vulnerati fuiſſe commiſſam? certe plurimi JCtorum vix ultrà relegationis pœnam dictitabunt, Andr. Fachin. *Lib.* 3. *Conſil.* 82. *n.* 72. *in fin.* Guazzin. *dn defenſ revr defenſ* 4. *cap.* 11. *n.* 10.

76 Mihi vero diſt. repetenda videtur, an vulnerans brachium, habuerit animum occidendi, & hoc fine brachii venas præciderit, ut homo hæmorrhagia extingueretur, & pœna gladii dictitanda erit, non obſtante renunciatione medico-

77 rum; *quod vulnus per ſe lethale non fuerit*, Quod ut eo clarius demonſtrem, maritum fingo, uxori ſuæ vetulæ, vel cujus tædio capiebatur, vinum aduſtum, aliudve generoſius blandis propinaſſe verbis, quo uxor ebria, gravi caperetur ſomno, obtento hoc fine, pulſum arteriarum exploratur, atquè acutiſſimo ſcalpello venam, vel arteriam in brachio ſecat, ex quo vulnuſculo ſanguis, vino aduſto, vel generoſo concitatus, tanta effluit copia, ut uxor horæ ſpatio, ſomnò vinoque ſuppreſſa, cum hæmorrhagia vitam fuderit, maritus mane diſſimulat cauſam mortis, atque profuſi cruoris, conſcientia ta-

78 men prava perterritus, tandem ſcelus confitetur. Medici leviſſimum vulnus, in loco ad deliniendum apto, per ſe lethale non pronunciabunt, quia facili negotio, ſi Medicus vel chirurgus præſens fuiſſet, curari potuiſſet, an ergo ex medicorum doctrina inſidioſus parricida extraordinariè puniendus?

79 Me judice, huic marito pæna tota dictitanda, quia uxorem, clam, latenter, ac inſidioſè invadit, ita ut uxor contra inopinatam invadentis vim, nec ſe ipſam defendere, nec alios in auxilium vocare potuerit, quale homicidium rota punitur *C. Crim. art.* 137. quanti majori ergò pœna dignus erit patricida inſidioſus, & quanto aſtutius homicidium perpetratur, tanto graviori pœna affici meretur, ſi, DEO dirigente, in-

80 notescat, *arg. C. Crim. Art.* 130. Ubi veneno aliquem clam interficiens, tanquam latro. rota punitur, quia ab his inſidiis, vix prudentiſſimus, vel fortiſſimus quisque, ſibi cavere poteſt,

poteſt, idem ergò judicium, ſi quis tantis inſidiis hominem, per venæ ſectionem, & hinc provenientem hæmorrhagiam è vivis ſuſtulerit.

Quoties verò in vu'nerante brachium, animus directus 82
ad occidendum non fuit, toties toleranda hodierna commu-
nis praxis, quod, vulnere per ſe lethali non exiſtente, vul-
nerans relegatione, vel fuſtigatione dimittendus ſit.

Ad alias partes externas corporis humani vulneratas ex- 83
currere non lubet, cum ex adductis, idem judicium â nobis
ferendum eſſet, hinc progredimur ad caſum VI. ponendo:
Titium natura debilem, atque infirmum, vulgo: Der ſo
ſchwacher conſtitution, daß man ihn mit einem Finger umſtoſ-
ſen könnte, gravi baculo, vel gladio percuſſiſſe, ex quo per-
cuſſus brevi poſt mortuus eſt, cadaver à medicis inſpicitur,
ac de vulnerarione renunciatur, ictum per ſe non eſſe letha-
lem, ſi homo robuſtus cum capite, vel corpore exceperit;
aſt in hoc homine, quia tenerrimæ fuit conſtitutionis, ex per-
cuſſione mortem fuiſſe ſecutam, an percutiens capitis ſubire
debet ſupplicium, an mitius cum eo procedendum? Certè
in hac quæſtione & Medici & JCti, & ipſæ denique leges,
inter ſe pugnare videntur.

Sic Medici Lipſienſes d. 17. Jul. 1668. reſponderunt. In 84
dem der ſtatus controverſiæ, und Nervus eurer Frage anjetzo
nicht: Ob die vulnera ventriculi in genere lethal, und tödt-
lich; ſondern pro nunc darüber zu judiciren: Ob die uns von
euch beſchriebene, und dieſem individuo beygebrachte Verwun-
dung des Magens, vor tödlich zu halten ſey? Idemque repe-
titum d. 14. Sept. 1668. in literis Reſp. ad Scabinos. ibi: Son- 85
dern die Frage iſt jetzo in Specie, nemlich, ob dieſe jetzige, und
dieſem individuo zugefügte Magen-Wunde, und zwar, wie ſie
bey der Eröffnung ihrer Qualität, wie auch denen ſtracks darauf
erfolgten Zufällen, und kläglichen eventu nach, beſchrieben wor-
den, pro ſimpliciter & abſolutè lethali zuhalten ſey? Welſch,
de Vuln. lethal. p. 105. & 109. Quod ſi ita Status controverſiæ 86
ſo metur, vulnus in ſe non lethale, infirmo tamen infli-
ctum, in hoc individuo erit lethale, & hine percutiens gla-

dio puniendus erit, quod etiam defendit Zachias *Qu Med. Legal. lib* 5. *Tit.* 2. *qu.* 2. *n.* 32 *&* *qu.* 6. *n* 36. ubi hoc limitat,
87 nisi infirmitas esset omninò lethalis, & quasi desperata. Idque rationem habere videtur, vulnerati enim ætas, & conditio potissimum attendenda, nam si infantis caput baculo, digiti crassitudinem æquante, graviter percutias, facilè infantem occides, cum tamen ejusmodi ictus robusti alicujus Ru-
88 stici capiti illatus, ei vix bilem moveat, nedum occidat. Quis verò vulnus infantis mortiferum, per accidens dixerit lethale, quia ejusmodi ictus, viro robusto illatus, lethalis esse non soleat, huc certè quadrabit vulgatum illud ex *l. Qui cum alio* 19. *pr. ff. d. Reg Jur. qui cum alio contrahit*, subsume, vel de-
89 linquit, *vel est*, *vel debet esse non ignarus conditionis ejus.* Hoc est: qui videt se percutere infantem, vel hominem debilem, vel scit, vel scire debet, hunc vulneratum, ex tali ictu perire posse, adeoquè in re illicita constitutus omnem eventum quoquè voluisse censetur, qui immediatè, h. e. nulla alia concurrente culpa, ex tali actu illicito sequitur, add. Dn.
90 Bohn *in renunc vuln. pag. m.* 83. ibi: *Quippè quemadmodum, ubi judicium de hac expeditur, non, quomodo illa in genere, sed quomodo in Paulo, Petro, aliove individuo a vulnere mortuo, se habeat, i. e an immediata mortis causa in hoc subjecto determinatum vulnus, an secus extiterit? quæstio est Sic responsum quoquè sub iisdem terminis specialioribus concipi debet, nisi concipiens stupiditatis notam penes sagatiores incurrere gestiat.*

91 Idemquè ex JCtis Jodoc. Damhouder *in prax. rer. crim. c.* 77. *n. ult.* Statuisse videtur, *si deniquè*, inquiens, *quispiam vulneraret infirmun etiam circa læsionem lethalem, vulnerator reus esset (si moreretur,) homicidii, non secus, quam si validum aliquem vul-*
92 *nerasset.* Suamque sententiam probat *l qua actione* 7. §. 5 *ff. ad L. Aquil.* in qua labeonis confirmatur sententia ab Ulpian. Quod servum ægrotum leviter percutiens, lege aquilia teneatur, adjecta ratione: *quia aliud, alii, mortiferum esse solet.* Hinc apprimè colligitur: quod levis percussio in homine ægroto, vel debili, ac infirmo lethifera judicetur, licet alii mortem afferre non soleat. Zachias *Qu. Medic. legal. Consil.* 74.
n. 9.

n. 9. ibique alleg. Thom. Ætius *de infirm. part. 2. verſ vulnus n. 1. ſeqq.* Idemque ſentire videtur Farin. *Qu.* 127. *n.* 82. ubi præſumit debilem, ex vulnere fuiſſe mortuum, licet alius ex tali vulnere mori non ſoleat.

E contrario adverſa ſententia ab eodem Ulpiano, ex 93
ejusdem Labeonis doctrina defenditur, *l. Fluminum* 24 §. *ſi autem in fin. ff. d. damn infect.* ibi: & ita *Labeo probat, multum intereſſe, quod ad L. Aquiliam pertinet, ſanum quis hominum occidat, an verò factum imbecilliorem.* Hinc extraordinariam pœnam, hoc caſu eligendam eſſe ſtatuit Caball. *d. omn. gen. hom n.* 330.

Verum qua ratione textus hi, ut & diſcrepantes Doctorum ſententiæ conciliandi ſint, aliis, hac vice, relinquimus, 94
noſtramque ſubjicimus opinionem, repetendo diſtinct. inter homicidam inſidioſum, ſeu qui præparato animo hominem occidere voluit, & eum, qui in rixa armis lethiferis adverſarium vulneravit. Ille in hoc, & ſequenti caſu VII. capitis luit pœnam, ſi homini infirmo, vel ægroto, tale intulit vulnus, ex quo hic vulneratus mortuus eſt, licet alii homines, ſimili vulnerati modo, mori non ſoleant, propter animum doloſum, & eventum. Quæ ſententia eleganter confirmatur,
Conſt. Elect. Sax. P. 4. Conſt. 5. ibi: In Sterbens-Zeiten, brin- 95
gen offt die Todten-Gräber oder andere, die jenigen, ſo am Tode liegen, um, darnach ſtehlen ſie, was ſie finden, ſolche ſollen als Räuber, mit dem Rade geſtrafft werden. Da ſie aber die Leute allein umbracht, und nicht beſtohlen, ſollen ſie mit dem Schwert gerichtet werden.

Ecce hi veſpilones, aliiquè doloſi homicidæ, qui peſte 96
decumbentes occidunt, capite puniuntur, non habito reſpectu, an vulnus, fuerit lethale per ſe, an per accidens, nullusque dubito, quin in extremis laborans, ceu vaidè & maximè debilis, leviſſimo vulnere, levique hæmorrhagia exſpiret, nihilominus has homicidas ultimum exſpectat ſupplicium, ad quod imponendum ſufficit animus occidendi, & mors quocunque accelerata modo.

Poſteriori caſu, ſi animus occidendi deficit, diſtinguo: 97
aut in hoc homine debili fiſſura lethalis, vel ut plurimum

lethalis facta, & pœna obtinet gladii, licet cranium robustioris, ejusmodi ictum sustinere potuisset, add. Bohn. *in renunc. vuln. pag.* 84. *sq.* ubi eleganter hoc thema persequitur, sup-
pono tamen talia arma, ex quibûs mors ejusmodi homini facilè inferri potest, sic enim adest præsumtus dolus, seu indi-
recta voluntas debilem occidendi, qui etiam ex vulnere, per
se lethali, seu ut plurimum lethali, mortuus est, adeoquè
98 requisita pœnæ ordinariæ concurrunt. Si verò ex inspectione vulneris, & relatione medicorum appareat, vasa interna lethiferè non fuisse læsa, animo non occidendi percutiens, & vulnerans extraordinariè puniendus est, uti enim in hac materia vulnerum, in pœna mitiganda, attendi non potest, quod quidam lethiferè vulnerati, nihilominus DEI beneficio, restituti sint, ita nec in pœna exasperanda, curandum, quod ex tali vulnere, homo quidam debilis mortuus sit, sed regula, & Decisio desumenda ab eo, quod ut plurimum contigit. add. Dn. D. Bohn. *de renunc. vuln. pag.* 37. ubi : *quemadmodum neminem adeo præcipitis ingenii concipere possum, qui leviora partium externarum vulnera, quæ sæpe sponte, aut sine ullo chirurgico auxilio consolidantur, ideo pro lethalibus ptr se pronunciet, quod aliquando mortem inexpectatam, & quasi præter omnem rationem intulerint. sed ejusmodi plagæ, non obstante uno vel altero casu tragico, qui fortuito contigerat, minas aut per accidens tantum lethalibus à quibusvis prudentioribus accensentur.*

99 Idem judicium sit, si decrepitus senex vulnere non lethali perierit, attendendum enim an in ipso senis corpore talis extiterit læsio, quæ sanari non possit, & vulnus erit lethale dicendum, an v. talis læsio non reperiatur, homo verò senio jam confectus, nihilominus mortuus sit, & vulnus per accidens lethale judicandum, Bohn. *in renunc. vulner. p.* 115 ubi ex Fieno dicta illustrat. mitiorque pœna imponenda illi, qui impetu magis caloris, quam consilio senem occidit, *arg. l.* 1. §. 3. *ff. ad L. Cornel. d sicar.*

100 Id obiter moneo, fœminas, quia fœminæ non esse dicendas debiliores viribus, quin potius Doctores arbitrantur: fœminas multo graviores ictus, & vulnera pepeti, & ab his facili-

facilius seſe extricare, quam viros, Zachias *in Qu. med. legal. l. 5. Tit. 2. qu. 2. n. 29.* Idemque statuit, ac colligit Accurs. *ex L. Nihil. interest 32. pr. ff. ad L. Jul. d. Adulc. ad verba: tam gravia.* Et hanc glossam cum Hipp. Marsil. notabilem dicit Tiraqu. *ad l. IX. leg. connub. n.* 225. Ubi ex Accursii doctrina colligit, maritum mortem uxoris immorigeræ timere non debere, dum, *non ergo*, inquit, *mariti timento: Verum intrepidè percutiento, verberanto, pulsanto, feriunto, manuum, pugnorum, baculorum, funium. fustium, ictibus.* Cum verò hæc doctrina, ab instituto meo nimis sit aliena, eam Tiraquello defendendam relinquo. Dicta tamen vel unico illustrabo exemplo, 101
ex Hildan. *in oper. de Lithotomiâ vesicæ pag. m.* 725. nbi *occurrerunt*, inquit, *mihi, in hac & aliis gravibus. ac dolorificis operationibus mulieres, quæ ligaturam respuerant. Inter cæteras v. Ao.* 1568. *die* 28. *Jun. Matronæ Proux, ingentem calculum extraxi. Cum autem eam alligaturus essem. mihi objecit: quid mihi de ipsa videretur, & utrum eam attonitam esse existimarem, se tot enixam liberos, multo itidem graviores, quam operatio ista ei afferre posset dolores, â calculo excitatos, sustinuisse, nunquam tamen ligatura opus fuisse. In sellam igitur perforatam obstetricum eam collocavi: & quoniam calculus locum incidendum in collo Matricis jam aliquo modo indicabat, scabello depresso ad pedes ægri insidens, totam operationem & incisionem sub vestibus peregi, calculumque cum summa adstantium admiratione eduxi, & quamvis plurimi tam viri, quam fœminæ adessent, nemo tamen corpus nudum, imo nec ego quidem, conspicere potuit, Mulier ista per operationem tam præsente fuit animo, ut ne semel quidem seſe loco moverit, aut ejularit, brevlque singulari DEI beneficio, pristinam suam valetudinem recuperavit.* Hæc Hildan. Tibi, lector benevole, judicandum committo, an Artificis promptitudo, an mulieris constantia fuerit major? item an rectè in tortura initium fiat à mulieribus, ceu debilioribus?

Casus VII. proponi posset in morboso, Germanis: Der 102
eine böse Haut zu heilen hat. Testatur enim experientia, quod corpus impurum, cachecticum & fluxionibus obnoxium, ob humorum affluxum, difficulter ferat vulnera, ne sanetur, nisi difficillimè, Galen. *Lib.* 3. *M. cap.* 3. Si ergò contingat morbo-

ſum, lethaliter non vulneratum, mori, quæritur, an pœna obtineat ordinaria, caſus talis Lipſiæ contigit, hinc facultas
103 Medica Lipſienſis, ſequentem in modum reſpondit. PP. haben wir doch, nach geſchehener Eröffnung, das cranium gantz unverſehrt, auch keine rupturam vaſis alicujus in panniculis cerebri gefunden, dannenhero dann vermuhtlich, daß ob zwar das Schlagen vor ſich alleine, und abſolu è nicht tödtlich, doch hierdurch eine Zerrüttung und Erſchütterung des Gehirns, und durch dieſe ein Zufluß böſer Feuchtigkeiten verurſachet worden, darauf nicht allein eine Zuneigung zur ſchweren Noht ſondern auch, weil durch materiam affluentem der Eingang der Nerven verſtopfft worden, der Schlag, und alſo die Tödtlichkeit erfolget, welches denn NB. in einem ungeſunden, und unreinen Cörper leicht geſchehen können.

104 Simile Exemplum ex Bogdan. apud Barthol. *cent.* 4. *epiſt.* 11, refert Dn. Bohn. *in renunc vuln. leth. p. m.* 103. *qui pag.* 93. Hanc noſtram quæſtionem dubiis multis undiquè ſtipatam, aſſerit, varièque pro ea reſolvenda diſtinguit, ad quem curioſum lectorem remitto, inveniet enim caſus, qui ingenium JCti exercere valeant.

105 Et licet Damhouder. *in prax. crim. cap.* 75. *n.* 2. ſtatuat, quod vulnus non mortiferum homini non ſano inferens, teneatur non tantum de vulnerato, ſed etiam de occiſo, cum quo conſentit Zach. *Qu. med. legal. lib* 5. *Tit.* 2. *qu.* 6. *n* 15. *ſq.* mihi tamen cum eodem Zachia *in Qu. medic. legal. Conſil.* 55. *n.* 10 concludere lubet: ibi: *mors in corpore morboſo in vulnere ſalutari adveniens, ex culpa vulneris primaria eveniſſe, dicendum non*
106 *eſt.* Rationem ſuperius indicavi, quod vulnus in ſe, ſeu, regulariter non lethale, pro mortifero judicari non poſſit, licet in hoc ſubjecto mortem attulerit, propter malam hominis conſtitutionem. Secus ſi diceremus, tota doctrina, de vulnere per ſe, & per accidens lethali, corrueret. Certum enim quod in cachecticis, hydropicis phtiſi, aut morbo gallico laborantibus, vulnera alias non lethalia, haud facilè, ac ſæpè nunquam ſanentur, Paræus *lib.* 9. *cap.* 10. *initio*

107 Exemplum ſuppeditat Bonet. *in anat. pract. lib.* 4. *ſect.* 3. *obſ.*

obſ. 19. §. 2. in eo, qui ictu ſclopeti in brachio vulneratus, & 20, die mortuus eſt, de quo ſequentem in modum refert: *aperto cadavere, pulmones deprehenſi ſunt omnino purulenti ac ſcirrhoſis tumoribus referti, ren dexter putris cum puris copia in veſica, a quibus, non à vulnere mors pendebat.* Et ſolas venæ ſectiones, in corpore cachectico, non purgato, fuiſſe periculoſiſſimas, & lethales, refert Hildan. *Cent.* 4. *obſ.* 70, *&* *obſ.* 71. *&* *Cent.* 3. *obſ.* 86. Nec moratur nos objectio, quod his morbis conflictantes per multos adhuc annos vivere potuiſſent, ſi vulnerati non eſſent, adeoquè vulnerationem ſolam, per ſe, cauſam eſſe ſolam & unicam, quod hic homo morboſus nunc mortuus ſit, repono enim, vulnerationem cauſam eſſe mortis, ſed occaſionalem non verò primariam, quæ adſcribenda vitioſæ corporis conſtitutioni, quo pertinet vulgatum illud JCtorum: quoties vulnus per ſe non lethale, toties vulneratus mortuus præſumitur non ex vulnere, ſed ex alia cauſa. 108

Dicta confirmat Reſpon. Medic. experientiſſimi quondam 169
Medicinæ Doctoris ac Profeſſoris in hac Roſtochienſi Dn. D. Döbelii quod ad Senatum Academicum in ſcriptis miſit, de lethalitate cujusdam vigilis vulnerati, anno 1668 d. 3. Octob. ibi:

Ich ſetze einen Fall, es werde jemand verwundet, welcher ein groſſer cachecticus ſey, oder auch, alio quopiam notabili & periculoſo ſanguinis, vitam continentis vitio laborire, es wäre nur leviter, etwa in der Hand, oder Fuß verwundet, wer wolte ſagen, daß ſolch vulnus lethal wäre? und gleichwol iſt es bey dieſem ſubjecto lethal, & quidem neceſſario, neceſſitate nimirum hypothetica, weil der vulneratus tam pravæ, vel debilis etiam conſtitutionis geweſen, welche Conſtitution ein bloſſes Accidens iſt, aus welchem accidenti, bey den vulneratis, leicht andere accidentia entſpringen, ſo tödtlich ſeyn, welches doch bey anderen ſonſt geſundenen vulneratis, nicht zubefürchten, zum Uberfluß ſetze ich hieher Hippocr. L. 7. Erid. de Pædia Plin. L. 7. nat. hiſt. d. C. Amilio Lapide Valeriolam. L. 3. enarrat. Medic. de Ludovic. Hildanum L. 1. *Obſ.* 21. *&* *Lib.* 5. *Obſ.* 2.

Foreſt.

Foreſt. *L.* 6. *obſ. Med.* 49. 50. Gemma *Lib.* 1. Cosm. *c* 6. Matth. *qu. med.* 27.

110 Huic Experientiſſ. Dn. D. Döbelii ſententiæ merito ſubſcribimus, nec alia JCtorum, ex medicis de lethalitate reſponſa exigentium, mens ac ſententia eſſe poteſt, quam hæc: An ſcil. hoc vulnus ita comparatum, ut ex fundamentis medicis probabile; hominem ita vulneratum reſtitui non poſſe, nam probato ex actis eo, quod vulneratus, vel mox mortuus ſit, vel ſinè culpa vel propria, vel medicorum, JCtis abunde conſtat, quod vulnus in hoc homine fuerit lethale, quo nomine, non niſi abſurdè medicos implorarent, ſed JCtorum
111 deſideratûm conſilium eò tendit, ut conſtet, an quivis homo, ſimili vulneratus modo, mori ſoleat, ut mala hominis conſtitutio accidentis nomine JCtis veniat, adeoquè homicida, qui ex Inſidiis vel animo deliberato aliquem non occidit, pœna extraordinaria dimittendus ſit.

112 Qua reſtrictione diluo objectiones, quod debilis, & ægrotus, citra homicidii crimen à nemine occidi poſſit, hoc enim largior, gladiiquè pœnam citra mentis titubationem impono illi, qui debilem vel ægrotum deliberatò, quocunque etiam ſiat modo, occidit, aſt illum, qui in rixa conſtitutus, citra animum occidendi, ſed tantum vulnerandi, vel injurias ſibi illatas vindicandi, alteri, vulnus per ſe non lethale, ex quo tamen cachechticus moritur, inflixit, extraordinaria pœna dimitto, quia primaria mortis cauſa non fuit vulnus, ſed corporis impuritas.

113 Noſtram ſententiam confirmat ex Tulpii *obſerv. Lib.* 4. cap. 6. Bonet. *in Anat. pract. lib.* 4. *ſect.* 3. *obſ* 14. ibi: *Cornelius Bethlemita*, inquit, *ictus cantharo in fronte, ac ventre leviter gladio puncto: procedit temulentus in gradus, fiſſoque ſiniſtro temporum oſſe, exceſſit tertio poſt die è vita, comprehenſis interim, ac in cuſtodiam traditis, qui ipſum indignis exceperant modis; conſitente altero, ventrem à ſe vulneratum, altero vero accuſato de vi fronti illata.*

114 *Cujus inopinatæ mortis cauſam, juſſu judicis, inquiſituri Medici invenere nec ventris vulneri, quod ad interiora neutiquam penetrabat: Nec frontis contuſioni mortem hanc imputandam. Verum vitam adem-*

tam

tam fuisse, partim vel inflammationem cerebri, ab effracto osse excita-
tam, pastim verò & quidem potissimum, ob jecur, septum transver-
sum ac intestina ut summè inflammata à morbo rixam præcedente. sic
undiquaque fœtissimo pure perfusa ex inveterato abscessu, per turbas has 115
id temporis disrupto. Quo lumine Judici præfato, NB. *absolutus fuit*
uterque reus cædis intentata.

Multæ circumstantiæ in hac observatione occurrunt, quæ 116
circa casum hunc nostrum VII. majori inservirent luci, hac
tamen vice, id quod *cap.* 2. notatum hic repetere lubet, &
quidem ex ipso Bonet. *d. l. in Schol.* ibi: Quorum abditorum
morborum causa haud satis fuerit inquisivisse in naturam vul-
neris, nisi simul perscruteris corpus universum, ne inconsi-
deratè asseveres, quenquam subiisse speciem ejus, ut occisi,
quem sors sua peremit, neque enim minores DEO pœnas da-
bit, qui insontem damnat, quam qui sontem absolvit.

Cum verò de hoc nostro casu multum controvertatur, 117
subjungere lubet consilium, quod quidam percussor in car-
cerem conjectus suppeditat, describit hoc Bonetus *in anat. pract.*
Lib. 4. *Sect.* 4. *Obs.* 29. §. 1. *in schol. qui percussor* inquit, *carceribus*
exemtus gratias parenti (sc. Andr. Boneto) *agens, pro restituta liber-*
tate, ab eo quærit, num alapa ea vis esse potuerit, ut in mortis peri-
culum inducere valeat? cui parens respondet, percussum cacochymicum,
fuisse biliosum. in quo vitiosi humores congesti, antecedente causa pro-
catarctica, conturbati fuerint, latentemque morbum atque erumpere pa-
ratam excitaverint: Eundem si ante rixam cacochymiam biliosam pur- 118
gatione excluisset, morbum evasurum fuisse. Tum percussor, gratias,
inquit, ago, pro salutari monito; nunquam enim deinceps, cum quo-
piam altercabor, quin eundem prius sic adoriar: Cum tibi corpus
purgavi, & venas sanguine deplevi, demum te, prout pro-
meritus es, mulctabo.

Nos comprobata sententia judicis absolventis ejusmodi 119
percussores *n.* 115. ad casum non minori difficultate insignem
VIII. nos conferimus: Vulnus scil. infligitur Titio per se non
lethiferum, ex quo tamen Tit. mortuus est, *quia acutissima su-*
pervenit febris., quæritur an homicida ab ordinaria sit absolven-
dus? & primâ quidem fronte, ex fundamentis, hoc capite,

totes inculcatis, intrepidè reſpondendum videtur, febrem vulnerariam das Wund-Fieber, accidens eſſe, ex quo accidenti ſi moriatur vulneratus, ceſſat ordinaria, niſi ſit latro.

120 Contrarium tamen defendit Farin *Qu.* 127. *n.* 64. qui exinde colligit lethalitatem vulneris, ſi febris ſupervenerit, credit enim ex vulnere cauſatam fuiſſe febrem, niſi alia diverſa cauſa probetur, Conſentit Damhouder. *pr. rer. crim. cap.* 77. *n.* 21. ibi: *Nam ſi malum aliquod ex læſione illa, tanquam ex ipſa cauſa fuiſſet exortum, (veluti ſi ex vulneris malo accidiſſent ardentes febres, aut alius quispiam morbus, ex quo moreretur) in eo caſu ſuſpicio mortis eſſet, contra factorem, qui ob id de mortis crimine damnandus eſſet.*

121 Quæ ſententia ferè communiter recepta, ſi febris initio ſtatim ſequatur vulnus, Zach. *Qu. med. leg. Lib.* 5. *Tit.* 2. *Qu.* 6. *n.* 14. Boer. *Dec.* 323. *n.* 13. Jac. Ayrer. *d. Homicid. cap.* 2. *n.* 59.
122 Menoch. *de arb. Jud. qv. Caſ.* 275. *n.* 4. *Lib.* 2. Quorum ſententia confirmatur ex Jure Canon. *cap. Presbyterum* 7. *X. d. homicid. volunt.* Ubi prò ſynonymis reputantur, an quis ex ipſa percuſſione interierit, vel aliam infirmitatem incurrerit, de qua
123 noſcitur exſpiraſſe, *d. cap.* Nec fundamento caret hæc opinio, quodcunque enim ſymtoma ex ipſo oritur vulnere, id vulneri ipſi adſcribendum, v. g. ſi vulnerato ventriculo oriantur ſingultus, nauſea, vomitus, capitis intenſiſſimi dolores; & ex his, ſymtomatibus tandem mors acceleretur, vulneratus non ex accidentibus, ſed ex vulnere ipſo per ſe lethali extinctus
124 eſt, dicendus, Bohn. *d. renunc. vuln. pag. m.* 114. Uti enim vena, vel arteria lacerata, ſanguis neceſſariò fluit (licet aliquandò contrarium in homine obeſo obſervatum fuerit,) ita quoque illato vulnere majori, ſequuntur ſymtomata. Uti verò abſurdè dixeris, hæmorrhagiam accidens eſſe vulneris, in quo laceratæ venæ, vel arteriæ, ita abſurdè quoque ſymtomata ex ipſa vulneratione provenientia, ad vulnera per accidens lethalia referuntur, Welſch. *de vulner. leth. pag. m.* 176. ubi ex reſponſ. Fac. Med. Lipſ. refert. Und daß der, welcher ex ſymtomatibus vulneris ſtirbet, non ex accidenti, ſondern neceſſa-
125 riò & ex vulnere ſterbe. Conſpirat, Amman. *in præx. vuln. lethal.*

Decad.

Decad. 4 *Histor.* 5. Ubi in cribrat. sua, ironicè, *hoc modo*, inquit, *omnia vulnera erunt per accidens lethalia; quia nullum vulnus est sinè accidenti.* Quorum Celeberrimorum Doctorum rationes, in re ipsa, satis fundatæ videntur.

A firmata hactenus sententia penitus abeunt Sebast. Gaaz- 126
zin. *in def. reor. def.* 4. *cap.* 10. *n.* 9 *ibique alleg.* Andr. Fachin. *Lib.* 3 *Conf.* 82. *n.* 85. Atque defendunt, licet vulnus mortale supervenerit febris, & vulneratus decesserit, vulnerantem non 127
teneri de occiso, quia vulneratus præsumitur potius mortuus ex illa febri, quam ex vulnere, imò vulnus confunditur febri superveniente, Guazzin. *d. n.* 9. Hinc est, inquit, Gail. *L.* 2 *obs.* 111. *n.* 22 *in fin.* Quod practici articulare consueverunt pro percussore, quod vulnus non fuerit lethale &c. sed febri correptus vulneratus obierit.

Nobis arridet distinctio: An febris ex tali vulneratione 128
sequatur per se, vel ut plurimum, an verò febris regulariter vel ut plurimum talem vulnerationem excipere non soleat, posteriori casu, extrà ullum dubium, quod febris vulneraria das Wund-Fieber, referatur ad accidentia vulneris, adeoque si vulnus fuerit exiguum. & supervenerit febris aliqua acuta, non ex vulnere, sed ex febri vulneratus mortuus esse, præsumitur, Gail. *L.* 2. *obs.* 111. *n.* 23. *ibique alleg.* Gomez. *var. re-* 129
sol. lib. 3. *cap.* 3. *n* 29. Si verò ex lege artis regulariter talem vulnerationem sequitur febris vulneraria, non per accidens, sed necessario & ex vi vulneris occidere videtur, exemplo sit cerebri profundior vulneratio, quam lethalia sequuntur symtomata, teste Paræo *in chirurg. lib.* 9. *cap.* 9. Quam sententiam 130
facile admittimus, si vulnus in se, & sua natura judicetur lethale, quod lethalia semper, vel ut plurimum talia producat symtomata, & huc traho supra alleg. exper. medicor.

Si verò vulnus non sit per se, vel ut plurimum lethale, 131
licet ut plurimum febris ex tali vulneratione sequatur, febris tamen superveniens vulnus, quod non erat lethale, lethale reddere non potest. Ut ut enim ex medicorum schola innotescat, majoris momenti vulnerationem ferè omnem excipere febrem, propter circulum sanguinis turbatum, nec minus ta- 132

tamen notum eſt, non omnem febrem eſſe lerhalem, ſed plurimos febricitantes, DEO benedicente, adhibitis adhibendis, fuiſſe curatos, hinc ſola febris ſupervenient vulneri, per ſe non lethali, terrere non debet, juxta Excell. Medicum, Corn. Celſum de Medic. *Lib. 5. cap. 26. pag. m.* 296. ibi: *Si nulla febris acceſſit, ſcire licet, maturè vulnus ſanum fore*, at ne febris quidem terrere debet, *ſi in magno vulnere, dum inflammatio eſt, permanet,*

133 *&c.* Quæ totidem verbis adducit, ac probat Veſalius *in chirurg. lib. 3. d. vulner. pag m.* 187. His ita firmatis, diſcurſum de febre vulneraria concludo verbis Jurisconſultiſſ. Farinac. *Qu.* 127. *n.* 68. ibi: *Si verò conſtat vulnus non fuiſſe mortale, & tunc ſupervenientia febris, non tacit teneri quem de occiſo, ſaltim pœna ordinaria.*

134 Huc etiam referri poſſit caſus, quem proponit Zach. *Qu. med. Leg. Conſil.* 74. Silvius vulnerat Anſovinum in capite, quod vulnus per ſe lethale non judicatur, tertia tamen die vulneratus magna febre corripitur, ſignaque edit non levia, quod peſte tunc temporis graſſante fuerit correptus, quid juris? certe vulneratio cauſa fuit, & peſtis, & febris, peſtis enim tempore, ſibi quisque caveat à mentis ſanguinisque perturbatione, experientia enim teſte vel timore perculſi, peſte cor-

135 ripiuntur, ut in proverbium, abierit: Die Einbildung und Furcht ſey ärger, als die Peſtilentz, nihilominus vulneratum non lethiferè & poſtea peſte correptum, non ex vulnere per ſe, ſed ex accidenti mortuum eſſe, intrepidè ſtatuo, adeoque toties dicta, & huic caſui applicanda eſſe cenſeo. Similis caſus, ſi vulneratus fluxu dyſenterico afficiatur, ac moriatur, ſic enim pravæ humorum corporis diſpoſitioni, & non vulneri mors adſcribenda, Amman. *med. crit. caſ.* 31.

136 Idem Judicium ſit de gangræna ſuperveniente, wann der kalte Brand darzu ſchläget, experientia enim nos docet, vel unguis vulnuscula, gangræna ſuperveniente, facta fuiſſe lethalia, Ephem. Germ. *Dec. 1. ann. 3. obſ.* 220. Quis vero unguis læſionem ex eo lethalem pronuntiaret? aſt ſi medici conſpirent, ex tali vulneratione gangrænam neceſſariò, vel ut plurimum ſequi, nec lege artis præcaveri poſſe, aliud ferendum

dum judicium. Quæ illuſtriſſimo exemplo dilucidare lubet, 137
quod refert Theophil. Bonetus in Anatom. practic. *Lib.* 4. *ſect.* 3. *obſ.* 19. ubi ex Paræo *Analog. p.* 1221. *Cum obſidione premeretur Rothmagum anno* 1562. *Navarræ Rex, globulo plumbeo è ſclopeto emiſſo, in humero vulneratur, meæ curæ commiſſus fuit & Mag. Gilberti, ejus Chirurgi Monſpelienſis, & aliorum, globulum, quanquam ſeduld explorarem, reperire non licuit, unde conjectura aſſecutus ſum, eum per caput oſſis, hujus cavitvtem ſubingreſſum eſſe, undè imperſcrutabilis eſſet: Plurimi corporis cavitatem ſubiiſſe, ubi deliteſceret, affirmabant, quæſivit à me celſiſſimus Princeps A rupe Suryon, num vulnus eſſet lethale? quod affirmavi, eo quod vulnera, quæcunque majoribus artubus inflicta ſunt, maximè ſi contuſa ſint, ex omnium ſententia exitioſa ſint; Cæteris chirurgis & ipſo Gilberto, ſanationem ſpondentibus, conſultatio facta juſſu Regis, Reginæ matris, eminent. Cardinal. Borbonii, ægri fratris, & aliorum: nullus eorum à prognoſtico receſſit, quæ cauſa fuit, ut dictus Princeps, in cujus benevolentiam perveneram, pertinaciam objecerit, quod ſolus cæteris obluctarer: reſpondi: ſi forte ſanationis ſigna deinceps illuceſcerent, me quoque cæteris aſſenſurum: Plures dehinc inſtitutæ conſultationes, ſed opinionis tenax fui*, gangræ-
nam ſemper prædicens brachii, *qua revera ſucceſſit, ac tandem obitus* 18. *à vulnere die. Nunciata Regis morte, dictus Prineeps à Rupe Suryon globulum inquiri juſſit, ejusque mandato libenter parens, aſſerui: ſine magno labore, illum me reperturum, quod plurimis præſentibus factum: ipſam cavitatem oſſis humeri parte ſuperna, ſubintrat, quem dictus Princeps, Regi & Reginæ exhibuit.*

In quo caſu multa rimanda Medicis relinquo, id mihi 138
notans: Paræum gangrænam brachii prædixiſſe, præſumtio: ex artis fundamentis Paræum gangrænam prædixiſſe, maximè cum conjectura eventu fuerit firmata, hinc maximè dubia redditur theſis, quod gangræna ad lethalitatem per accidens referri debeat, ſed *n.* 128 *ſeq.* firmata, & hic repetenda cenſemus. Dicta hactenus extendimus, ſi non mortiferè vul- 139
neratus, *epilepſia moriatur*, hoc enim caſu homicida extraordinariè puniendus eſt, Carpz. *qu.* 26. *n.* 18. ibique præj. ibi: *pariter fuit pronunciatum verſus* Trocken, *cum vulneratus non ex vulnere, ſed epilepſia ſupervveniente obierat. m. Mart, anno* 1622. add. lit.

respons. Scabin. Lipſ. ad Seren. Elect. penes Cz. *d. q.* 26. *n.* 45. *d. q.* 26. *n.* 46. ibi: So halten wir doch dergleichen præſumtion viel zu ſchwach zu ſeyn, die Todes-Straffe darauff zu erkennen, denn es wohl ſeyn können, daß der Verwundete, aus andern Zufällen, NB. als Schwehrer-Noht, Schlag, &c. geſtorben.

140 IX. Caſum ponamus in eo, quo lethaliter non vulneratus, ita tamen excandeſcens, animam efflavit, Germ. Er hat ſich zu tode geeyfert, in quo caſu ſine hæſitatione pronunciabis, mortem per accidens fuiſſe ſecutam, cujut rei ne dubium quidem ſupereſſe videtur, verum & hunc caſum, ſi cultello quaſi anatomico diſſecaveris, & interiora ejus introſpexeris, voraginem intueberis profundam dubiorum, brevitatis ſtudio tres tantummodo caſus ſub hoc IX. comprehenſos, levi attingam digito.

141 Primus ſit in homine qui occidendi animo alteri bilem movet, animumque alterius tantum in modum exarcebat, ut alter ira commotus, apoplexia moriatur. Germ. ſolenne: O der Kerl iſt viel zu eyferig, den wollen wir bald todt beiſſen. Quod fieri poteſt, quia nihil intempeſtivius valetudini irâ, ut quæ hominem magis, quam ullus affectus, ſibi eripiat, aliumque oſtendat à ſe ipſo. Quæro autem, an iram ſtudio ad internecionem usque excandeſciens, gladii pœna afficien-
142 dus ſit? Papiniano auſcultare, quam in hoc quæſtione balbutire mallem, atqui dixeris: ſine ulla mentis dubitatione dicendum, petulantiam, atque laſciviam extraordinariè puniendam eſſe, per textum expreſſum in *l. Lege Corneliæ* 4. §. 1.
143 *ff. ad L. Corn. d. Siccar.* repono: Nunc ſupponi non laſciviam, hæc enim culpæ nomine venit, ſed dolum, & animum occidendi deliberatum, probari enim poteſt, homicidam execrationibus ſe devoviſſe, niſi ſuis acutis injuriis Mevium ita exacerbare velit, ut apoplexia moriatur, dictaque eventus ſecutus, nam Mevii capite diſſecto, cranioque aperto, ingens co-
144 pia ſanguinis extravaſati repertus eſt. Moraliter huns nequam homicidam doloſum eſſe, nemo credo in dubium vocabit, ſed juridicè ſi eum luſtraveris, animum occidendi, modum ad occiſionem aptum, ac denique mortem atram ſecu-

tsm

tam esse, invenies, qnæ abunde suppeditabunt necessaria, ad ultimum homicidæ dictitandum supplicium, nec quicquam in dubium vocare poteris, quem modum ad occidendum esse inconsuetum, & minus aptum. Aſt repono acus quoque 145
eine Steckнadel, instrumentum non censetur Iethiferum, quis alias audax bellæ raperet puellæ basium, si vel centum, his instrumentis adeò acutis instructa sit, & tamen supra constanter defendi, si tempora infantis vel dormientis acu quis perforet, gladii imò rotæ eum mereri supplicium, propter insidiosum maximè homicidium.

Armorum enim genus non consideratur, si liquidò de 146
animo occidendi constet, Excell. Dn. D. Hopp. *in Comm. elegant. Inst. ad §. 5. J de publ. Judic.* ita ut homicidium acu commissum, pæna ordinaria sit afficiendum. Siquidem homo, vel brutum acu majori in continenti occidi poterit, teste Dn. D. Bohnio *in renunciat. vulner. pag* 70. ibi: *scil. dum acus major, similève instrumentum subtilius inter os occipitis, & vertebrarum cervicis primam. aut interprimam & secundam, ad eorum medullam spinalem profundius dimittitur, post aliquot toncussiones epilepticas illi mox attoniti concidunt.* Imo notabilis est observatio, quod in brachio quoque acus vulnus inferre possit lethale, sic enim Ephem. Germ. *Dec.* 1. *ann.* 3. *obs.* 319. ibi *ronjux D. Rhadem anni Uratislaviensis, vulnerat se cum aciculâ punctim, circa cubitum accedit gangræna & moritur.*

Ex quibus concludo astutum, atque dolosum ejusmodi 147
homicidium gladio feriendum esse, quoties enim de animo occidendi constat, secuto effectu, toties de modo, quo mors illata, solliciti non sumus *Excellent.* Dn. Hoppius *d. l.* v. gr. si quis hominem, animo occidendi, in fluvium præcipitaverit, nihil amplius quæritur, quam quod homicida in dolo fuerit, & præcipitatus suffocatus sit. Carpz. *Qu.* 2. *n.* 30. *seq.* Vel ut clarius suppeditem exemplum, Titius Mevium fame necat, ecce nullis plane utitur instrumentis, sed mortem animo dolo infert, quis dubitaret, Titium, morte Mevii ex fame secuta, rota contundendum esse, quia fame necare hominem, 148
omnium maximè crudele, juxta vulg, illud:

Dura

Dura quidem miſeris, mors eſt mortalibus omnis
At periiſſe fame, res una miſerrima longa eſt.

imò ſi quis hominem jam ægrotum, & ferè in extremis cón-
149 ſtitutum, ſtudio deſerat, ad ejus curam conſtitutus, ne ægrotus ad priorem redeat ſanitatèm, & ægrotus hac ratione moriatur, pœna capitalis dolòſo homicidæ dictitanda. *arg. l. Necare. 4. ff. d. agnoſ. & al, Lib.* Weſenb *ad ff. tit. de ſepulchr. æiol. n. 3.* Licet hoc caſu extraordinariam eligat, Hahn. *ad W. d l n. 3.* Quod plenius excutere non vacat, Weſenb. tamen ſententiam recte approbavit Carpz *p. 4. C. 5. d. 3. n. ult.*

150 Eandem ordinariam homicidii pœnam ex iisdem fundamentis dictitarem illi, qui alterius fauces ſtudio ad internecionem usque compreſſit, id quidem refert, an manu fortiori, an reſti gulam alicui frangas? ſufficit, ſi finem abominandum quacunque obtinueris ratione.

151 Simili modo ſi quis annoſæ matris impatiens, hæreditatemque ejus captans, ei piſa in ſcalas projiciat, quo ex ſcalis decidat, annoſamque cervicem frangat, Germanis **wenn man einem Erbſen auf die Treppen ſtreuet, daß er darüber den Halß bricht**, ſecuto deplorando effectu, parricida ordinaria culpæ pœna aſſiciendus eſt. Quoties enim de animo liberato, & dòloſo conſtat, tot. effectu ſecuto, non refert, quibus mediis mors accelerata ſit.

152 Quicquid tamen hujus rei ſit, ſi caſus præſens in facto contingat, non credo pœnam ordinariam dictitari huic homicidæ, qui alterum iræ affectu occidit, quia animus occidendi in actis vix adeò perſpicuè probari poterit, quin po-
153 tius verba illa: **ich will machen, daß er ſich ſoll zu tode eyferen**, interpretabuntur, projactantibus atque laſcivis, adeoque non dolo, ſed culpa homicidium tale commiſſum eſſe, dicendum erit, qua interpretatione admiſſa, pœna eſt extraordinaria, *arg. l 4: §. 1. ff. ad L. Cornel. de Sicar.* Si vero animus occidendi deliberatus, atque infidioſus liquidò probari poſſet, ordinariæ ſubſcribo pœnæ.

154 Secundus ſit caſus: Titius in rixa Mevium valdè iratum,

armis

armis graviter in capite vulnerat, ex quo Mevius paulò poſt mortuus eſt, factaque inſpectione, arteriæ cerebri inveniuntur laceratæ, ſanguisque copioſus apparet extravaſatus, quæritur quid juris? Dixeris, & cum fundamento, toties hoc capite inculcato, dixeris, ſi medici hoc vulnus lethale judicabunt, pœna obtinebit ordinaria, & ego facile tecum conſentio, ſi vel medici certò pronunciant: mortem ex vulnere fuiſſe ſecutam, vel ſi liquidò de animo deliberato occidendi conſtat, verum nunc in eo latitat anguis, ſi medici dixerint, vulnus eſſe periculoſum, ex quo homines perire ſolent, verum & iram vehementem pariter habilem eſſe, vel eſſe potuiſſe ad occidendum. Quod ut eo melius intelligatur, medicorum viſitabimus ſcholam, diſcendi cupidi, quis iræ ſit effectus, ſic enim dubium noſtrum judicium illuſtrabitur. 155

Ira autem impetus eſt cum in omnes humores, tum maximè bilem, hæc enim ut plena eſt ſalis volatilis ad motum fugamque maxime eſt idonea; qui ergò ſpirituum eſt impetus, potiſſimum in eam convertitur. Verbis utor Pechlin. 156

Lib. 3. obſ. 25. p. 456. qui inordinatus ſpirituum motus, in diverſis diverſiſſimos producit effectus, in quibusdam enim in membrorum imbecillitatem abire ſolet, Pechlin. *d. l* quod vel podagrici ſuo teſtantur exemplo, qui iræ motu, podagræ cruciatus vel provocare, vel acuere ſolent. In quibusdam ira vertiginem inducit, Pechlin. *L. 3. obſ. 25. p. 455.* in aliis apoplexiam; vel paralyſin producit, in aliis epilepſiam Pechlin. *d. l.* Et vulgò ira furor brevis audit. 157

Cujus rei acta Hafnienſia exemplum ſuppeditant *Vol. 2. obſ. 95.* Quod uxor cujusdam Scriniarii temperamento cholerico ſanguineo, cum menſtrua fluere cepiſſent, cum vicina ſua altercata fuerit, ex qua animi commotione menſtrua ſubſtiterunt, illaque nocturno tempore phrenetica ex lecto proſiliit, variasque turbas movit, donec tandem poſt venæ ſectionem ad ſe rediiſſet, ecce! hæc iracunda, ſi vulnerata fuiſſet, phrenetica ex ira perire potuiſſet, niſi vulnus huic ſalutiferum augurari velis, quod ſanguinis defluvio curata fuerit. Et Pechlin. *d. obſ. 25.* ex authopſi probat, nobilem, iræ nimis indulgentem, in anomolam cor- 159

dis palpitationem, pulsumque, omnibus modis, partibus difformem, incidisse, Pechlin. *d. l.* ubi: *erat autem*, inquit, *quem sæpius contrectare licuit, pulsus jnm intermittens, jam caprizans, jam undulans, jam celer & magnus, jam lente deficiens, verbo talis, qualem in morientibus, corporis illud, cum anima divortium luctando re-*
160 *flari solet, eumque ad mortis usque articulum retinuit.* Alia exempla suppeditat Bonet. *in Anat. Pract. Lib.* 4. *Sect* 2. *obs.* 17. *§.* 3. ubi *Joh. Beckler*, inquit, *homo sanguinem, ad iram pronus, aliquando cum alio gladio obtuso, pugilum more contendebat, cum alter Beckle-rum sub oculo sinistro leviter vulnerasset, vulnere solam palpebram inferiorem penetrante, oculique exteriorem tunicam parum contundente; ille sive ira percitus, sive dolore victus, abjecto gladio, post aliquot horas epilepticus moritur. Post mortem, ablato cranio, examinatoque diligentius vulnere, nulla læsio, præterquam, quæ exterius videbatur, deprehensa fuit.*

161 Cum ergo tantæ iræ vis sit, ut hominem necare possit, quis sine ulla dubitatione asserere poterit, venas internas vi vulnerationis, & non vi iræ fuisse ruptas, maximè si vulnus
162 contusione fuerit illatum. Quoties ergo medici dubitant, an causa mortis immediata fuerit ictus gladii, vel baculi, an vero iræ vi, homo præsertim biliosus fuerit extinctus, toties
163 extraordin. pœna imponenda, quoties vero sine ulla dubitatione, mortem soli adscribunt vulneri, toties ira vulnerati homicidæ vitam conservare nequit, quid verò in sequenti casu sit judicandum benevolo lectori relinquo:

164 *Vetula quædam, Furiarum non postrema, consvevit maritum sæpius egregie verberibus excipere, quod plerumque patienter pertulit: Mense Julio* 1673. *cum, nescio quas sordes, scopis abstergeret, indignabunda uxor accurrit, ac verbera intentavit, verum patientia tandem aliquando in furorem versa, à marito scopis in tempore dextro fortiter percutitur, adeo, ut dissolutis ac avolantibus scopis, acuminata scopisque infixa baculi pars tempus transiret: Sanguine largissimè ex vulnere emanante, à vicina amico monita, ut illius curam gereret, verum renuit, mirè in virum convitiis debachata est, ac se jugulum propediem ipsi fracturam minabatur: In cœna ivarum plena cibos devoravit, ac ac potu se ingurgitavit: Mox tamen foco assidens omnia assumta evomuit,*

postea

poſtea lectum petiit, ſurrectura, neſcio quam ob cauſam, humi cecidit, & juxta lectum mane mortua inventa fuit. Et illuſtri Supremi Dicaſterii Haſſiaci mandato Excell. D. Combachius cum chirurgo vulnus contemplatus eſt, invenitque vulnus primo aſpectu exiguum, & quod tegeretur apice minimi digiti, verum, indito vulneri ſtylo deprehenderunt, baculi acumen altius penetraſſe; detracta cuti circa muſculum temporalem, omnia ſanguine ſuffuſa erant: Remoto muſculo temporali, ineſſe foramen rotundum, ac ſi ſclopeti mannarii globulo pertuſum fuiſſet, occurrit: Ablato cranio inter illud, & duram meningem, item: inter utramque meningem, imò in ipſa ſubſtantia cerebri plurimum cruoris inventum fuit, ex ſubſtantia quoque cerebri duo fragmenta à baculo avulſa extraxerunt: Bonet. *in anatom. pract. Lib. 4. Sect. 3. Obſ 3. §. 13.*

Tertius caſus extra dubitationis aleam poſitus eſt, ſi ſcil. 165
homo quidam à Titio non mortiferè vulneratur, nihilominus ira incenſus apoplexia moratur, hanc mortem non vulneri, ſed vitioſæ mentis operationi ipſius vulnerati adſcribendam eſſe, nulli dubitamus, hinc vulneranti, non niſi extraordinaria imminere poteſt pœna, quæ ulterius probare ſuperſedeo, illuſtraturus dicta Obſervatione Thomæ Bartholini 48. 166
quæ continetur in actis medicis Hafnienſis. *Vol. 1. p. m.* 86. ibi: *In Supremo Juſtitiæ Tribunali Hafniæ* 1672. *cauſa ventilata fuit mulieris Otthinianæ, quæ ad judicibus inferioribus rea judicata fuit homicidii, quia alapam ancillæ dedit, quæ exinde* ira effervescens *quinto die fatis ceſſit. In ſupremo verò judicio abſoluta fuit matrona honeſta,* 167
prudentiſſimis patrum conſcriptorum calculis & Regia ſententia definitiva, eò, quod non alapæ vi, ſed malo animo & iracundo mortem, ipſa ſibi conciverat impotens ſuì ancilla.

X. Caſus exiſtere poſſet in eo, qui lethiferè non vulne- 168
ratus, ex ſubita tamen animi conſternatione, terrore ſive timore extinctus fuit, der ſich ſo ſehr erſchrecket, daß er gantz todt bleibet. Finge Titium nihil tale metuentem à Mevio palma percuſſum, tanto affici terrore, ut in contineri mortuus ſit dixeris cum Dn. Welſch. *in rat. vuln. leth. pag.* 167. Mortem hanc ex ſubita animi, a cauſa externa, conſternatione, ſpirituumque vitalium & animalium ſtercore quaſi, fixatione, ac ſuffocatione, contigiſſe. Qvemadmodum ex ſubito ac inſperato

gaudio eundem in modum qvosdam extinctos fuisse, testantur histeriæ, Welsch. *d. l.* Pechlin. *Lib.* 3. *obs.* 27. *p. m* 464. Ephem. Germ. *Dec.* 2. *ann.* 9 *obs.* 22. ubi plurima huc facientia invenies, adeoque mors ex accidenti secuta fuisse creditur.

169 Quotidianus enim usus comprobat terrorem insignem vel momento, sanguinis circulum vel impedire, vel alterare, sic hæmorrhagiam narium nimis insignem incusso terrore sanare solent, add. M. Jac. Daniel. Ernsts auserlesene Denckwürdigkeiten, *Cent.* 1. *sub. rubr.* 32. die den Tod vertreibende Todes-Furcht. ibi: Daß einsmahl zu Cölln am Rhein, ein reicher Kauffmann in ein hefftiges Bluten verfallen, welches die Doctores mit allen ihren Mitteln nicht stillen konnten, als man sich nun des Todes befahrete, fiel ihnen ein, daß ein gewisser Empyricus noch vorhanden wäre, den man um Raht fragen könnte, dieser, als er kam, uud den Patienten in Augenschein nahm, brach heraus, und sprach: Was plaget ihr den guten Herrn? er ist des Todes, laßt ihn seinen letzten und besten Willen gegen GOtt und Menschen abfassen, denn er hat keine Zeit mehr übrig; Diese Worte erschreckten den guten Herrn dermassen, daß das Bluten auf der Stunde nachließ, und hat er hernach noch eine geraume Zeit gelebet.

179 Hinc verè scripsisse videtur Rolfincius, *Ordin. & Method. med. spec. comm. pag.* 1024. Non rarò medici vice fungitur terror, & quod illius superat captum, hujus sequitur raptum. Hinc tertiana ex bombardæ improvisa explosione curata, ut Ephem. Germ. *Dec.* 1. *ann.* 2. *obs.* 150. testantur.

171 Verum per rarò terroris tam felix exirit eventus, frequentius pessima producit symtomata, ipsamque accelerat mortem, idque celerrimè, vel momento vel paucorum dierum spatio. Sic matrona, quæ nuncium improvisum de morte filii accepit,

172 moritur, ut latè describit Hildan. *Cent.* 6. *obs.* 12. Et in dictorum majorem fidem Pechlin. produco, qui *Lib.* 3. *obs.* 23. *fœmina*, inquit, *Patricia, quae alias oculis quoque prodigiosum illud anni* 1631. *jubar, cometam viderat, cum curiosis quibusdam viris interrnissa, & ipsa oculum Telescopio admovisset, auctam in immensum horribilis ostenti faciem visura, in tantum subito recidit terrorem, ut ægrè domum relata, intra paucos dias, & animam exhalaret & intempestivam curiosi-*

rioſitatem periculo vitæ redimet. Sic Vir honeſtus à muliere impu- 173
dicisſima, quæ ſub ſpectri ſpecie, Vulcanum in cornu geſſit, tanto percuſſus eſt terrore, ut totam illam noctem, multasque ſequentes inquietus tranſegerit, febrisque maligna ex terrore orta ſita ſit, teſtant. Actis Medic. Hafnienſ. *V.* 1. *obſ.* 85. Et experientia, rerum magiſtra, comprobat, permultos ex variolarum aſpectu perterritos, eodem morbillorum genere af- 174
fici, terror enim fermentum latentis morbi excitare poteſt. Et in univerſum videmus terrorem in plerisque morbis exiſtere exitialem, morbique vim longè pertinaciorem reddere, quod vel puerperæ, maximo mamillarum cruciatu, abunde teſtan- 175
tur. Alii ex conſternatione quaſi immobiles facti, cujus exemplum in Georgio Grochatzky exhibet D. Gothofr. Schultius *in Ephem. German. Dec.* 1. *ann.* 9. *obſ.* 186. dictus Gichatzky miles anno 1677. autumnali tempore fugitivus factus eſt. Poſt paucos dies à perſequentibus ipſum militibus, in cauponâ cereviſiariâ pagi cujusdam, encænia celebrantibus ruſticis immixtus, ſaltans ovansque offenditur, & eximproviſo comprehenditur, quod adeo ejus animum conſternavit, ut poſt editum primo inſultu, ingentem clamorem, prorſus obſtupuerit, & ſtatim ſine omni tergiverſatione ſe abduci paſſus ſit. Glogoviam delatus examini ſubjectus eſt, verum nec verbum protulit, nec quicquam intelligere viſus eſt, hinc carceri incluſus; nec cibum, nec potum aſſumſit, ſomno aut quieti nunquam ſe dedit, nec alvi aut veſicæ excrementa ulla reddidit. Sæpius præfecti militum, poſtmodum etiam ſacerdotes eum minis, & viciſſim promiſſis, ac tandem precibus aggreſſi ſunt, ſed fruſtra, ipſe tanquam ſenſuum omnium expers, immobilis perſtitit. Demti denique illi ſunt compedes, & è carcere extrnſus, quo vellet libere abire juſſus eſt, at ille nec pedem ultro proferre, nec quid cum eo agatur, percipere potuit. Atque ſic, ſine cibo, potu, ſomno, ventrisque evacuatione ulla, dies viginti quinque exegit, tandemque mortuus concidit.

Propter connexitatem jungo metum inſtantis periculi, 176
cujus tantus effectus, ut hominis conſtitutionem vel momento

mutare, mortique fores aperire possit, exemplo sit canities, quam metus mortis accelerare solet Pechl. *Lib.* 3. *Obs.* 20. *in fin.* ubi *vidi*, inquit, *juvenem viginti annorum, qui cum inter syres maris ligustici, non procul à Liburnorum urbe naufrageretur, tres dies continuos, cum mortis metu conflictatus, cum ante niger esset, totus repentè canus evasit, durantibus etiamnum in quadragenio infestissimi me-*
177 *tus notis.* Cujus rei plura adduci possent exempla, unum tamen omnium vices sustinebit, quod ex Levin. Lemnio *de Habit. & constit. corpor. L.* 2. *c.* 2. refert Hildan. *in oper. Tit. de Valetud. tuenda pag. m.* 644. ibi: *Consternatio, repentinus terror atque improvisa subitaque periculorum aut mortis intensatæ formido, ita vires & formam depopulantur, ut nonnulli, sui prorsus dissimiles appareant. Cujus rei exemplum memorabile, nostra memoria edidit juvenis quidam generosus ac nobilis, qui cum in aula Caroli Cæsaris versaretur, virginis cujusdam pudicitiam expugnavit, quo nomine in carcerem conje-*
178 *ctus, postridie plectendus capite. Cum autem ea nocte tædio, ac mœrore conficeretur, ex angore mentis, conceptaque mortis, formidine ita immutatus est, ut sequenti die, cum pro tribunali consisteret, à nemine eorum quibus cum familiariter vixerat. ut à Cæsare quidem agnosci potuerit, adeò illi mortis horror, vitæque desperatio paucarum horarum spatio colorem vigoremque corporis ademerat, ut omnis species, formæque decor ac venustas defluxisset apparet, sic ut supra quam credi posset, squalida sit effecta facies; Color ex florido luridus, & cadaverosus, aspectus horridus, indecora canities, barba situ & pædosa, fœdaque illuvie*
179 *formata. Cæsar cum in illum defigit oculos, suppositititium esse auspicatus ac fucum sibi factum explorari jussit, an ipsius is esset, cujus rei cum certior factus esset, aspectu visi obstupefactus, ex vindicta in commiserationem animum deflexit, atque satis pœnarum dedisse ratus, culpam illi (vel potius dolum) promisit.*

180 Huc facit quod plerique ad mortem damnati magis; timore mortis, quam cruciatu ipso vitam deponant. Cujus rei exemplum suppeditat Hildan. *in oper. Tit. de Lithotomia vesicæ cap. XI. in fin. pag. m.* 726. ibi: *Anno circiter* 1608. *cum in castello Regio Bourg en Bresse, miles quidam præsidiarius secunda vice somno oppressus in excubiis deprehensus* opertus oculis, in pœnam sclopeti ictum ab amicis expectavit, *filiolus vero Gubernatoris flexis genibus,*

bus, pro vita ac liberatione iſtius militis ſupplex intercedit. Gubernator mandat ut illico deligetur, eique annuncietur; Excellentiam ſuam explicatione filioli inductam vita eum donare. Ubi igitur miſerum iſtum militem deligaſſent, eum velutì in agone animam jam agentem, & ratione privatum invenerunt, unde à nonnullis è Caſtello in urbem deportandus fuit; conſilio tamen medicorum tandem reſtitutus fuit. Simile exemplum legimus in Harsdorfers groſſen 181
Schauplatz Luſt und-Lehrreicher Geſchichte. *Hiſtor.* 184
quod ſcil. Princeps inferiorem quendam ex conſiliariis, cujus ſolertiam, legum ſcientiam, & circa Principales juſſiones fidem ex multis rerum argumentis acceperat, ad vacans Cancellarii officium per aſpera ad aſtra promovere voluit, incuſans, ipſum proditionis, atque condemnans capitis, cum verò dies executionis inſtaret Cancellarium hunc ſuum & ſalutavit, & aliis honorandum præpoſuit, triſti tamen exitu, cuu conſiliarius hic fidelis metu mortis ſubeundæ, paulo poſt mortuus ſit. Hinc obiter moneo, cautelam quam ut auream commendat. Berlich. *p.* 4. *C.* 11. *n.* 77. aliiq; verè eſſe plumbeam.

Cum ergò tantus ſit metus atque terroris affectus, po- 182
no Titium ex improviſo vidiſſe, quod Mevius adverſarius ſtricto gladio vel baculo inſtructus januam intret, graviſſimoque terrore percluſum, ac re vera etiam ictu gladii vel gravioris baculi exceptum, mortuum fuiſſe, an præſumendum, vulneratum ex vulnere, an terrore, de quo teſtes deponunt, vita privatum fuiſſe pono iterum ex medicorum relatione apparere, & terrorem & vulnus mortis immediatam cauſam eſſe potuiſſe. Hoc certe caſu, ſi percutiens non habu- 183
erit animum directum occidendi mitius cum eo agendum, & in dubio præſumendum vulneratum potius ex terrore, ceu accidenti, quam ex vulnere quandoque lethali mortuum fuiſſe, vid. Gail. *L.* 2. *Oſ.* 111. *n.* 22.

Idem judicium ſit, ſi ex depoſitione jurata teſtium con- 184
ſtet, vulneratum hunc vulnere non contemnendo, & mortuum, aſpectu ſanguinis profluentis graviſſimè fuiſſe turbatum ac terrore percluſum, reperias enim homines, qui nec aliorum, multo minus proprii ſanguinis effuſionem conſtan-

ti

ti ferre possint animo. Die gleich in Ohnmacht fallen, wenn sie anderer Leute, oder auch ihr eigen Blut sehen. Exemplum
185 observavi ex Ephemer. German. *Dec.* 2. *ann.* 3. *obs* 101. ibi; Decollabatur ante aliquot annos hic maleficus. Puella in forte annorum adstat, & perterrita incidit in epilepsiam. Alia hanc videns puella 12. annorum statim etiam concidit terre-
186 facta, ob aspectum hujus epilepticæ puellæ. Nec adeo infrequens animi deliquium, quod ex venæ sectione tam propriæ, quam alienæ, indeque oriunda hæmorrhagia promanat. Hujus exemplum ex Hildan. *Cent.* 6. *obs.* 12. *in fin.* adduco: Nobilis scil. Matrona cognatæ, cui vena secabatur adstans, & exilientem sanguinem nimis attente observans, cordolio prostrata in syncopen gravissimam incidit, & sequenti die fœtum mortuum peperit. Illius Ephem. Germ. *ann.* 1. *Dec.* 2. *Obs.* 168. *in Schol.* jucundum suppeditant exemplum:
187 Parocho cuidam, quosvis venæ sectiones timide admittentes irridenti, talis fraus obtigit: ut brachio rite ad venæ sectionem disposito: aversus ejus ab adstante capite, vena phlebotomo saltem inverso, fuerit titillata, & tacta guturnium que vasi applicatum, ac si verus sanguis ei instillaretur, quo nihilominus effectum, ut postquam ipse sufficientem sanguinis putatili, qui tamen pura aqua erat, effluxum reputaret, chirurgusque foramen sibi imaginatum claudere nondum vellet, in animi deliquium, ac si sanguis verus emissus esset, inciderit, ut ex ejus vehementia Pater Capucinus adstans, & ipse chirurgus fugæ se dare deliberarint, nisi fortioribus spi-
188 rituosis cardiacis tandem ad se redüisset. Ecce quantus sit terroris ac imaginationis effectus, cum verò tale quid eveniat, ex simulata venæ sectione, quid operabitur vera? Et quid tandem operabitur gravioris momenti vulnus, ex quo hæmorrhagia non stillat, sed ruit.

189 Casus XI. sequatur in eo, qui titillatione cachinnum alteri tantum in modum movet, ut animam extinxerit, der einen zu tode kitzelt. Produco exemplum ex Ephemer. Germ.
190 *Dec.* 1. *ann.* 9. *obs.* 125. Matrona enim honesta, circiter 30. annorum temperamenti sanguinei, anno 1675. cum ancillis

jocosa

jocoſe confabulando in cachinnos & riſum nimium tota effuſa, paulo poſt ad feceſſum exire cupiebat, quo dum perveniſſet, in lipothymiam incidens, cum ſumma domeſticorum conſternatione, placidè exſpiravit. Medicus facta ſectione credidit: A diſſipatione ſpirituum, violenter commotorum, quorum abſentiâ ſanguis obriguit, hunc funeſtum caſum proceſſiſſe; hinc cachinnanti acclamandum: *Ne quid nimis.* 191
Similem ferè obſervationem poſteritati commendant, Act. Medic. Hafn. *V.* 2. *obſ.* 96 quod ancilla Germana cum fabulas vel narraret, vel audiret, ſubito in riſum agitata fuerit, & cum ipſo riſu, ſternutatio ſimul oborta pleuritidem peperit, hinc acclamandum: *Riſum teneatis Amici*! Dictorum veritatem confirmant Ephem. Germ. *Dec.* 2. *ann.* 9. *obſ.* 22. ibi: ante paucos annos, mater quædam infanti, quatuor menſium, in menſa jacenti, animi delectationis cauſa baſia figebat, & titillatione amicabilique allocutione, intenſum riſum concitabat, ex quo infans ſub ſpirituum diſſolutione repèntina, in ſeſe quaſi corruens, levi epilepſia ſuperveniente, animulam, poſt paucas horas, cœlo reddidit. Et quotidie 193
videmus non pueros tantum, ſed & ſeniores in tantum effundi cachinnum, ut animi fere deliquium patiantur dicentes: Ich habe mich zulacht, daß ich nicht mehr kan. Hinc optimè Pechlin. *Lib.* 3. *Obſ.* 28. *pag. m.* 468. *mihi*, inquit, *non planè incredibile viſum, nimio aliquando riſu homines fuiſſe extinctos.*

Fingamus ergo Mevium longe majores titillationes in- 194
tentaſſe Titio, qui titillationum penitus erat impatiens, der ſehr kitzelich wahr, donec Titius animam exſpiraverit? Mevium à doloſo homicidio, pronunciamus immunem, niſi admodum liquido probari poſſit, quod animo deliberato titillationes, hoc fine, moverit, quo Titius ſpiritum efflaret, quod tamen probatu, longe credimus difficillimum. Si hic 195
animus inſidioſus probari non poſſit, homicidium culpoſum nuncupabimus, quod ultra relegationem ad ſummum, puniri non poterit *arg. l.* 4 §. 1. *ff. ad L. Corn. d. Sicar.*

Caſum XII. ſuppeditabit Carfania quædam graviſſima 196
incenſa ira, quæ lethiferis armis deſtituta, acie dentium

ſuorum Titium invaſis, morſuque brachium ejus ita graviter læſit, ut Titius ex eo vulnere mortis periculum ſubire
197 coactus ſit. Si dixeris deciſionem in aprico eſſe poſitam, ſc. extraordinariam obtinere pœnam, quod mulier irata nec lethiferis armis uſa ſit, nec vulnus inflixerit per ſe lethale, cum ſupra dictum ſit, vulnera brachii regulariter non eſſe lethalia, & fateor his poſitis, deciſionem non eſſe in obſcuro, verum quid ſi utrumque negem, ſtatuendo: Carfaniam hanc armis lethiferis Titium invaſiſſe eique vulnus le-
198 thale inflixiſſe. Prius probo, quia *acies dentium iratæ uxoris, æque perniciosa ac lethifera, quam acies gladii* atque acinacis fulgidiſſimi, hinc vulgatum illud: Ihre Zähne ſind ſchärffer, als ſcharffe Schwerdter. Poſterius probo ex Paræo *Lib.* 9. *Chirurg. cap.* 15. in mrd. ibi: *Hominum morſu inflicta vulnera, o-*
199 *mnis veneni eſſe participia.* Cujus rei exempla commendat Hildan. *de Jchore cap.* 2. *pag. m.* 836. ibi *Ruſticus quidam ſanus optimoque corporis habitu præditus* Hannß Schlichter *anno* 1617. *ab alio quodam ruſtico in conflictu, ad ſecundum articulum medii digiti manus ſiniſtræ, morſus fuiſſet, & ab inexperto quodam barbitonſore curari poſſe, credidiſſet, non diu poſt ſecutus eſt dolor maximus, inflammatio & tantus affluxus humorum ſeroſorum ut vix credibile ſit.* Idem *An.* 1583. Mercatori cuidam in Langenberg, prope Düſſeldorpium Gerhard. Munch nomine, poſt morſum hominis in dextrum indicem accidiſſe, meminit Hildan. *d. l.*
200 Dicta confirmat D. Joh. Georg Sommer. in Ephem. Germ. Dec. 2. ann. 2. obſ. 172 ubi: *Uti irâ* inquit. *incandeſcentes canes, feles, apes, lupi, ſues, equi & alia alias veneni expertia bruta morſus venenatos infigere poſſunt, ita in ipſo corpore humano ſpiritus alias naturæ tutelares, impetuoſo iræ oeſtro contaminati malignam qualitatem induant*, ſuamque ſententiam exemplis illuſtrat, ex quibus primum refero: *Ante novendecim annos inter verba & verbera viri cujusdam pollicis anterior articulus dentibus adverſarii ita impetebatur, ut quicquid chirurgus mundando niteretur, in caſſum fiebat, quia vulnus* NB. venenato ſalivæ fermento infectum *omnem conſolidationem reſpuebat, donec pars infecta eſſet refecta.*

Quic-

Quicquid tamen hujus ſit, mulierem morſu aliquem occidentem, extraordinaria pœna dimittendam eſſe ſtatuo, quia vel ex ipſius Hildani obſervationibus lueret, ſi ex lege artis debite tractetur, non eſſe mortalem, nec id, quod perraro accidit, pro regula & norma in judicando probari poteſt, quod toties in hoc capite demonſtratum fuit. Excipimus tamen caſum, ſi mulier quædam, data opera, dentibus venas & arterias cujusdam laceraret, eo animo, ut hominem occidat, ſic enim animus doloſus, cum effectu conjunctus, pœnam meretur ordinariam, nec genus armorum attenditur. 201 202 203

Caſum XIII. ſuppeditabit loci temporisque circumſtantia. Finge enim Mevio vulnus eſſe illatum, in ſe non lethale, *hoc tamen in loco. & hoc anni tempore illatum, ut plurimum lethale*. â medicis judicari, an JCti, hoc caſu mortem per accidens fuiſſe ſecutam, judicabunt? Cujus quæſtionis illuſtrationem ſuppeditabit Zachias *Qu. med. leg. L. 5. Tit. 2. qu. 3. n. 30. 31.* ubi *unum idemque* inquit *ejusdem partis vulnus in hoc loco ut plurimum non lethale, in illo ut plurimum non lethale. Vulnera capitis, quod pro exemplo ſit, Florentiæ & Bononiæ maximè lethalia, Romæ vero & Raguſii non ita add.* Bonet. *in Anat. pract. Lib. 4. Sect. 3. obſ. 15. in append.* ibi: *Sunt quidem Florentiæ capitis vulnera fere ſemper lethalia, adſcribunt id æeris ſubtilitati.* 204

E contrario teſtatur Bonet. *Anat. pract. L. 4. ſect. 3. obſ. 4. §. 10. in Schol.* quod aër frigidus vulneribus capitis ſit inimicus, hinc complures ex levi vulnere capitis, pericranio tantum vulnerato, obierunt, qui ſe aëri frigido commiſerant. & Dn. D. Bohn. *d. Vulner. leth pag. m.* 174 notat. *leviſſimam etiam cerebri denudationem, aliquando mortem præſtare, nimirum ab incongruo aëre, qualem ſæpius vix diſcernimus, ſi alteretur.* 205

Et omnium optimè preſens thema illuſtrabit ſchol. quod refert Bonet. *Anat. pract. L. 4. Sect. 3. obſ. 6. §. 6.* ibi: *Obſervatum quibusdam temporibus, omnia propemodum vulnera, parva æque ac magna, lethalia fuiſſe, ob aeris peculiarem conſtitutionem cognitioni noſtræ, imperviam. Annus quidam à me annotatus, in quo capitis omnibus vulneribus prope ſuperveniebat gangrana. &c.* 206

Simile quid ex Marcello Donato *de Variol. cap.* 2. refert
207 Bohn. *de renunc. vnl. pag.* 109. *jam agitur quartus vel quintus annus, quod in civitate noſtra Mantuana, qnicunque in capite vulnerabantur, licet levi admodum vulnus iis inflictum eſſet, quovis adminiſtrato auxilio, ſanari minime potuerant, qui tamen influxus poſt tertium vel quartum annum, penitus abolitus fuit, ita ut nunc fere nullus eâdem in parte ſauciatus, moriatur.* Cujus rei vix alia quam
208 aeris conſtitutio reddi poterit, quod tamen medicis relinquimus. Ex his tamen obſevationem Thom. Bartholin. 34. *V.* 1. act. Haſn. adducere lubet: qui *anno, currente*, inquit, *pluſculæ fœminæ Haſnienſes vel abortum paſſæ vel difficultate partus, mortuos ediderunt, vel ſectione per chirurgum ſibi extrahi diſcerpique*
209 *viderunt, vel febre variolisque extinctæ. Et pleræque fœmellas peperunt imbecillitatis indicio. Fuvit humida anni conſtitutio, & frigida, qua laxata uteri ligamenta fœtum ut decet, conſtringere non potuerunt.* Ex quibus omnibus id unice notamus, certis annis, imo certis anni temporibus, vulnera eadem magis exiſtere lethifera, quam aliis temporibus.

Finge ergo Titium, Mevio, vel in diebus caniculari-
210 bus vid. Ephem. Germ. *Dec* 1. *ann.* 1. *obſ.* 24. Hildan. *Cent.* 6. *obſ.* 6. vel tempore hyberno, cum gelu omnia premerentur intenſiſſimo, vel tempore turbulentiſſimæ tempeſtatis, vel in tali loco qui vulneratis ſolet eſſe exitioſus, vulnus *intuliſ*ſe alias non abſolutè vel ut plurimum lethale, quid juris? certe ſi argumentum deſumere velis à forenſi delinquen-
211 tè, capitis imminebit pœna; forenſis enim judicatur juxta leges, quæ in eo loco vigent, in quo delictum admiſit Lauterbach, *in Comm. ad ff. tit. de Leg.* §. 16. *Jul. Clar. in pract. §. ult. Qu.* 85. *n.* 2. Farinac. *in pr. crim. Lib.* 1. *Tit.* 3. *qu.* 24. *n.* 164 Exemplo ſit, adulter forenſis qui in Saxonia Elect. hoc de-
212 lictum admittens, punitur juxta Conſt. Elect. Saxon. licet in loco, ex quo adulter oriundus, adulterium gladio non puniatur Carpz. *p.* 4. *C.* 19. *d.* 19. ibique præj ibi: hat N. N. ſo ſonſt ein Ausländiſcher und von Lübeck iſt, bekannt, daß er mit N. N. zu Leipzig vor dem Peters-Thor, fleiſchlichen zugehalten und geehebrucher, ſo wird er wegen ſolches begangenen

und

und bekannten Ehebruchs, vermög Churfürstl. Sächs. Constitution mit dem Schwerd vom Leben zum Tod gerichtet und gestrafft. B. R. W. deliquens enim in loco delicti se legibus illius loci submittere censetur. *l.* 20. *ff. de pœn.* ergo gnarus sit, vel esse debet conditionis illius loci, in quo delinquit *arg. l.* 29 *d. R. J.*

Simili modo dicendum, homicidam, qui aliquem 213
dolosè in aliquo loco, vel certo tempore vulnerat, gnarus sit, & hominem nihilominus percutiat, de omni eventu tenetur. Ad hæc, si casus in facto contingat, judiciumque 214
de lethalitate ferendum sit, non attendendum, quid in Asia, America vel Africa contingat, sed quid in Europa usu venire soleat, & in ipsa Europa non attendendum, quid Hispania vel Italia nobis subministret, sed quid in Germania, imo in hac ipsa civitate, in qua Titius homicidium admisit, ut plurimum accidere soleat. Hinc ejusmodi vulnera in tali loco, vel tali tempore illata, sine dubio; per se lethalia dici debere statuit D. Bohn. *in renunc. vulner. pag.* 110.

Fateor magni momenti hæc esse dubia, firmiterque 215
concludentia, si homo deliberato & animo directo alium occidere voluerit, verum cum semper mitius sit agendum cum eo, qui tale propsitum nunquam habuit, ita quoad hunc dicimus: Quoad pœna obtineat extraordinaria, si medici pronunciaverunt, tale vulnus alias regulariter non esse lethale. Uti enim hactenus interna, vulneri lethalitatem af- 216
ferentia, accidentium nomine recepimus. ratio nulla obstat, quin externorum quoque violentiam, vulneratum in pejora abripientem accidentium nomine complectamur. Quam plurimi restant casus, verum instituti præsentis ratio, uberiorem explicationem denegat, hinc vela contrahenda, quo paulatim finem hujus capitis quæramus.

Casum XIV. suppeditabit ipsa vulneris constitutio, fin- 217
ge enim medicos pronunciasse, vulnus quidem, in se non esse lethale, propter situm tamen in congruum, in quo debito modo tractari non poterat, **man hätte nicht zur Wunde kommen können**, vulnus factum esse lethale.

218 Hoc certe vulnus non per accidens, ſed per ſe lethale, æſtimandum, tum inter Medicos, tum JCtos. Sic una eademque vena vel arterta lacerata, propter ſolius loci ſeu ſitus diverſitatem, pro lethifero judicatur vulnere v. g. vena & arteria cruralis lacerata, ſi mox ſub inguine, ad abdomis usque cavitatem lacerata ſit, vulnus infert lethale Bohn. *de renunc. vulner. pag. m.* 219 Pr quia applicandi remedia & hæmorrhagiæ reprimendæ impoſſibilitas adeſt. E contra ſi eadem vena vel arteria in parte inferiori verſus genu ſit ſciſſa, vulnus non per ſe lethale infert, quia aptitudo remedia applicandi adeſt. add. Reſp. Medic. Facult. Witteberg. d. 28. Jan. 1635. ibi: Hierauff berichten wir, kürtzlich ſo viel, daß zwar die vulnera arteriarum oder venarum, an und vor ſich ſelbſt nicht tödlich zu achten, ſie ſeyn denn an denen Oerthern, da durch keine Menſchliche Hülffe, das Blut kan geſtillet werden. add. *ſupr. n.* 74. Bohn. *de renunc. vulner. pag. m.* 61.

220 Caſum XV. ſit in tali vulnerato, in quo locus vulneris illati in oculos non incurrit. Teſtantur enim anatomici non rupto cranio, nec panniculo aliquo læſo, nihilominus capitis contuſionem fuiſſe lethalem Bonet. *Anat. pract. Lib.* 4. *ſect.* 3. *obſ.* 1. *§.* 1. Propter ſanguinem putrefa-
222 ctum ſub cranio Bonet. *d. l. in ſchol.* Et Zachias *in Qu. med. L L. Lib.* 5. *Tit.* 2. *qu.* 10. *n.* 3. *&* 4. docet: nnlli dubium eſſe debere, quod ubi percuſſiones & ictus validi fuerint, quacunque in parte, præterquam in artubus, ſed præcipue in capite, in ſtomacho, in pectore, & in regione hepatis poſſint eſſe proximæ cauſæ mortis, etiamſi nullum ab extra appareat nocumentum, nulla continuitatis ſolutio. Hoc autem in prænominatis partibus facile fit ob rupturam & lacerationem internorum aliquorum vaſorum, aliquando ob exquiſitum partis ſenſum, ut in ſtomacho, præcipuè ſecundum os, in capite, tum ob prædicta, tum etiam ob cerebri validam concuſſionem, ex qua Epilepſiam, Apoplexiam, Catochum, Lethargum, & hujusmodi affectus ſuſcitari facillimum eſt. Exempla vide plurima in Boneti *anat. pract. Lib.* 4. *ſect.*

4. sect. 3. obs. 2. §. 7. & Lib. 4. sect. 3. obs. 3. §. 8, sect. 3. obs. 4. §. 9. & obs. 8. §. 10.

Certe infelices sunt illi, ad quorum abditos morbos, 223
nec oculi nec mentis penetrat acies, hinc merito ejusmodi vulnera ad lethalium per se classem referenda erunt, Dn. D. Bohn. *in renunc. vuln. pag. m.* 81. ponendo, quod ex lege artis locus illati vulneris inveniri non potuerit add. Resp. Meic. Fac. Lipsi. d. 1. Nov. 1677. ibi: Und hindert hieran nichts, das äusserlich, wo der Schlag geschehen, keine sonderbahre Verletzung zu sehen gewesen, massen es besser gewesen, wenn ein *vulnus patiens* gewesen wäre, denn so hätte das geronnen Geblüth seinen Ausgang haben, und nicht so leichtlich dergleichen tödliche Zufälle verursachen können, D. Amman. *in prax. vulner. leth. Dec.* 4. *Hist.* 3.

Propter connexitatem jungo casum XVI. si vulnus 224
propter angustiam lethale judicetur; Wenn das Loch so klein, daß man nicht zur Wunde kommen können, vid. Dn. D. Bohn. *in renunc. vuln. pag.* 71. ibi: *imo observare contingit, quarundam partium vulnera, quo viliora seu angustiora, eo periculosiora existere, ac interdum per solam hanc circumstantiam, nisi manu chirurgi tempestivè dilatentur lethalia evadere.* Ex quibus verbis appa- 225
ret, ejusmodi vulnera ad classem illorum esse referenda, quæ per accidens sunt lethalia, dicit enim D. Bohn. quod fiant lethalia *per hanc circumstantiam.* Quæ sententia satis certa, si medici pronunciaverint: vulnus hoc angustum à medicis, vel chirurgis dilatari potuisse. Evenit enim sæpe, inquit, Marc. Aurel. *in chirurg. effic. part. 2. cap.* 31. Vulneribus, ut 229
non satis hostilis plaga sit, nisi & medicæ manus adveniat nova præcisio. Si vero, medici pronunciaverint, ex lege artis, ejusmodi vulnus dilatati non potuisse, ad vulnera per se lethalia referendum. add. Resp. Med. Facult. Medicæ Lipsi. penes Amman. *in Medic. crit. cas.* 43. ibi: Auch dazu kommen curandi ἀδυναμία und Unmöglichkeit, indem man durch den kleinen Pistol-Schuß, da die Labia vulneris alsbald übereinander gefallen, die medicamenta durch alle verletzete Glieder nicht hat

bringen

bringen können: als ist billich solch vulnus vor tödtlich, daran der Verwundete hat sterben müssen, zu achten. Leipzig den 15. Octobr. 1635.

227 Ex doctrina contrariorum idem judicium videtur ferendum in casu XVII. Si vulnus nimis fuerit magnum, atque profundum, wenn die Wunde allzu groß gewesen, Et plurimi quidem JCtorum exindè colligunt: vulnus lethale vulneratumque ex vulnere fuisse mortuum, si vulnus admodum fuerit profundum, Menoch. *d. A. J. Q. L.* 2. *cent.* 3. *Cas.* 275. *n.* 5. Böer. *Dec.* 323. *n.* 14. Farin. *Qu.* 127. *n.* 56. Ayrer. *de Homicid. part* 2 *n.* 60. Sebast. Guazzin. *Def.* 4 *cap.*
228 10. *n fin.* quorum sententia firmari videtur, *l. Vulneris magnitudo* 8 *ff. d. injur.* In qua, sola & simplex vulneris magnitudo atrocitatem facit. Ex medicis consentire videtur Zach. *Q. med. leg. Lib.* 5. *Tit.* 2. *qu.* 6. *n.* 6. 7. Vbi ex Foresto probat, ex simplici magnitudine, vulnera reddi posse lethalia,
229 Verum tota doctrina Menoch. & Farin. de præsumta vulneris lethalitate, parum præstat utilitatis, quoties enim in casu obveniente, ad pœnam ordinariam imponendam requiritur vulneris lethalitas, toties cessant omnes Nenoch. & Farinac. præsumtiones mortalitatis, quia non necessario concludunt, quales tamen præsumtiones ad pœnam capitalem inferendam desiderantur, *l. fin C. d. probat.* add. Carpz. *Qu.* 26. *n.* 46 ibique Resp. Scabin. Lipsi. sub dat. d. 24. Januar
230 1631. ibi: Uns auch nicht unbekannt, was von etl. Rechts-Gelährten de vulneris lethalitate, & temporis intervallo, quando nempe vulneratus ex vulnerē decessisse, vulnusque mortiferum fuisse præsumatur, discuriret wird, so halten wir doch dergleichen præsumtion viel zu schwach zu seyn, die Todes-Straff darauf zu erkennen, und dem Gefangenen das Leben abzusprechen. & c. ad medicos ergo recurrendum, & ex his quærendum, an probabile hoc. vulnus profundum ex lege artis curari potuisset? quorum relationi standum.

231 Id pro illustratione addo; medicos regulariter ex sola magnitudine atque profunditate vulnus pro lethali non æstimare vid. Dn. D. Bohn. *in renunc. vuln. pag.* 62. ibi: *principium*

um hujus incisionis punctura illâ uncias quinque vel sex profundius observabatur, à quo obliquè per femur versus genu ad spithamæ longitudinem descendebat, musculos intermedios profundius cum arteriis ac venis majoribus lacerans, ac tantæ latitudinis, ut ejus labia vix palma tegi potuerint, *& ex quâ læsus intra paucas horas obierat. Hanc* 232
non per se, sed per accidens tantum lethalem judicavimus, quoniam ejusmodi in loco, tantæque amplitudinis extiterat, *ubi vasis tam deligandis, quam per adstringentia aut cauteria occludendis commodè satis præsto esse potuerit chirurgus.* add. Zach. *Qv. med. Leg. Lib.* 5. *Tit.* 2. *Qu.* 6. *n.* 13. ibi: *Medici vulnus non ex magnitudine, & magna effusione sanguinis, sed ex qualitate judicant, & naturâ partis vulneratæ.*

Casus se sistit XVIII. in eo, qui multis vulneribus fuit con- 233
fectus, quorum singula non erant lethalia, bene tamen universa, monet enim Dn. D. Amman. *in medic. crit. cas.* 43. *in discurs. pag. m.* 231. lethalitatem vulneris non solum ex læsione unius partis principalis, verum etiam ex læsione plurium & minus principalium æstimari debere, ut plurimum enim homo multis affectus vulneribus etiam non lethalibus, ex hæmorrhagia moritur, er pfleget sich tod zu bluten. Quo verò eo accura- 234
tius in hoc casu procedamus, dissecare eundem lubet in duas partes, quarum prior sit de casu, si plures v. g. decem conjunctim, variis iisque vel viginti vulneribus per se non lethalibus Titium occiderint, an omnes gladii pœnâ, an nullus eorum capite, sed omnes extraordinariè puniendi sint? Hoc casu iterum dist. an omnes conspiraverint in necem alicujus, Germ. Sie haben sich beredet, Tit. umzubringen, ita ut ex propositio occidendi eum aggressi fuerint, eumque pluribus vulneribus 235
non lethalibus occiderint, hoc casu omnes capite sunt puniendi, juxta Const. *Crim. Art.* 148. ibi: So etliche Personen mit fürgesetztem und vereinigtem Willen und Muth jemand böslich zu ermorden, einander Hülff und Beystand thun, dieselben Thäter alle haben das Leben verwürckt. Quia omnes habuerunt animum occidendi, adeoque propter hunc animum, effectu secuto, ultimo afficiendi sunt supplicio, Classen. *ad d. art.* 148. *Const. Crim.* Nec est quod objicias, propter unum hominem 236

occiſum, non poſſe decem homines capitis condemnari, ne pœna major ſit delicto, ſufficere, ſi per decimationem atque ſortem unus eligatur, cujus ſanguine abluatur ſanguis innocens profuſus. In homicidio enim in quod plures conſpira-
237 runt, tot cenſentur eſſe homicidæ, quot conſpirantes. Sic in homicidio mandato, & mandans & mandatarius gladii ſubeunt ſupplicium, licet unicus tantum homo ſit occiſus Jul. Clar. *L. 5. ſent. §. fin. qu.* 89. *pr.* Farin. *Qu.* 135. *n.* 1. Carpz. *Qu.* 4. *n.* 9. & in aſſaſſinio & aſſaſſinator & aſſaſſinus gladio plectuntur, & utriusque corpus poſtea rotæ imponi ſolet, licet unicum tantum ho-
238 minem occiderit aſſaſſinus Carpz. *Qu.* 19. *n.* 17. ibi: So möchten ſie von wegen ſolcher ihrer begangenen und bekannten Verbrechung, beyde mit dem Schwerdt vom Leben zum Tode geſtrafft, und hernach eines jeden Cörper auf ein Rad geleget und geflochten
239 werden. Idemque judicatum, cum crimtne aſſaſſinii à quibusdam nobilibus perpetratum, & aſſaſſino 2000. floreni promiſſi, ab eoque G. ab H. occiſus fuerat M. Sept. 1725. teſte Carpz. *d. l. n.* 18. Quid verò aliud faciunt conſpirantes in homicidium innocentis, quam quod ſibi invicem homicidium mandent, idque fieri velint, ac urgeant? & hinc eſt, quod in hoc caſu non attendatur, an unus, aut plures lethalia vulnera inflixerint Claſſen. *ad Conſt. Crim. Art.* 148. ſive conſtet de eo, qui
240 vulnus lethale intulit, ſive non Carpz. *p.* 4. *C.* 7. *def.* 6. *n.* 1. Berlich. *p.* 4 *Concl.* 11. *n.* 49. ibique magno *num. alleg.* quia illi quoque qui conſpirarunt, licet non vulneraverint, eadem hac pœna capitis tenentur. Harppr. *ad* §. 5. *J. de publ. Jud. num.* 101. Carpzov. *p.* 4. *L.* 7. *def.* 6. *n.* 1. Covarruv. *ad Clem. ſi furioſus* 2. §. *num.* 5.

241 Unicum reſtat dubium: ſcil. allegati Dd. loquuntur de caſu, ſi lethale vulnus fuerit illatum, eoque caſu certum eſt hominem ex conſpiratione facta fuiſſe occiſum, verum nunc loquimur de caſu, in quo nemo vulnus intulit lethale per ſe, ſed ex omnibus vulneribus, indeque oriente ac prorumpente hæmorrhagia vulneratus eſt occiſus, quæ hæmorrhagia ſi contineri non poſſit, mortem per accidens infert.

Verum

Verum ex dictis argumentum ducitur ad noſtrum caſum, 242
nam in *Conſt. Crim. Art.* 148. hoc caſu nulla fit mentio vulneris lethalis, ſed ex *arg. d. Art.* colligitur, quod illi quoque capite ſint plectendi, qui conſpirarunt in necem innocentis, licet eundem non percuſſerint, hinc neceſſario ſequitur: ergo multo magis illi tenentur, qui innocentem ex conſpiratione, tot tantisque vulneribus, licet in ſe non lethalibus confecerunt, ut tandem animam efflaverit, nec diſtinctio Vulneris in ſe & 243
per accidens lethalis, nulla tamen hominis culpa concurrente, ad doloſos & conſpirantes ſpectat homicidas, Gail. *L.* 2. *obſ* 109. *n.* 10. Carpz. *Qv.* 25. *n.* 13. adeoque nec prodeſt quod tot vul- 244
neribus ſauciatus, hæmorrhagia curabili mortuus fuerit, ſed ſufficit, quod tam diu conſpirantes innocentem vulneraverint, ut vel ipſo momento, vel antequam ei ſuppetias ferre quis potuerit, homo mortuus ſit. Et hanc ſententiam in terminis defendunt, Menoch. *Caſ.* 362. *n.* 15. Farin. *Qu.* 96. *n.* 37. & Joſeph. à Seſſe *Dec. Arrag.* 103. *n.* 10. Harppr. *ad* §. 5. *J. d. publ. jud. n.* 109. ibi: (*Niſi forſan armorum genus occidendi animum arguat.*) Quod ſcil. quoties liquido conſtat vulnerantes habuiſſe animum occidendi, vulneratusque ex pluribus vulneribus per ſe non lethalibus mortuus ſit, omnes puniri debeant pœna ordinaria, quamvis ſinguli lethaliter non vulneraverint. Hic tamen animus ex ſolis armis colligendus non eſt, ſed liquido probandum, quod in necem occiſi conſpiraverint.

Imo permulti ſunt Doctores, qui etiam in poſteriori mem- 245
bro noſtræ diſtinct. ſi ſcil. plures, in rixa caſuali unum vulneraverint, & licet ſingula vulnera lethalia, non fuerint, attamen omnia ſimul juncta mortem attulerint, omnibus percutientibus ac vulnerantibus pœnam imponunt ordinariam, quorum agmen ducit Barthol. Pater practicantium, *ad d. l. ſi in rixa ff. d. Sicar. n.* 16, ibi: *quando nullum vulnus apparet mortale, ſed vulnera* 246
omnia erant mortalia ſimul juncta, in ſpecie tamen non apparet cujus ictu mortuus ſit, tunc omnes puniuntur de homicidio, quia omnes occiderunt. Bartol. ſequitur Carer. *in pract. Tr.* 3. *tit. d. Homicid. part.* 2. §. 2. *n.* 4. Covarr. *in Clem. Si furioſus* 2. *d. Homicid. part.* 2. §. 2. *n.* 4. *verſ.*

vers. quarta constituitur species. Gomez. *Tom.* 3. *var. res. cap.* 3. *n.* 36. *vers. secunda conclusio in fin.* Damhoud. *pr. rer. crim. cap.* 75 *num.* 2. Et juxta hanc sententiam pronunciatum fuit 16. Jul. 1608. referente Jos. à Sesse *Dec. Arrag.* 103. *pr.* - Idque ex sequentibus fundamentis.

247 Quia 1. certum est vulneratum ex plurimis illis vulneribus esse mortuum Covarruv. *d. l. n.* 4. idque ut supponimus, sine ulla alia hominis culpa concurrente, ergo adest ipsum corpus delicti, ad hæc adest. 2. animus occidendi, hic enim ex armis lethiferis & ipsa percussione præsumitur, *l.* 2. *§.* 3. *ff. ad L. Corn. d. Sicar.* Præterea 3. Sibi invicem in occidendo auxilium tulerunt, auxiliatores vero eâdem qua reliqui delinquentes pœna tenentur, Jul. Clar. *in pr. Crim. §. fin. qu.* 90. Carpzov. *qu.* 25. *n.* 13. *&* 18.

248 Denique 4. Hæc opinio expressis nititur textibus *l. Item Mela* 11. *§. sed si plures* 2. *ff. ad L. Aquil.* ibi: *quod si non apparet, omnes quasi occiderint, teneri*, quo etiam facit *arg. l. Ita vulneratus* 51. *in fin. ff. eod.* ubi rejicitur subtilis illa disputandi ratio, qua statuitur: cum omnes fecerint, verum esse: neminem feciisse.

249 His tamen posthabitis & verior & receptior est sententia, quod hoc casu omnes extraordinariè puniendi, Menoch. *d. A. J. Q. Lib.* 2. *Cas.* 362. *n.* 14. *seqq.* Theodor. *coll. crim. sap.* 7. *aph.* 6. *n.* 49. *cas.* 6. Harppr. *ad §.* 5. *J. d. publ. jud. n.* 109. Belich. *P.* 4. *Concl.* 11. *n.* 30. Gilhauf. *in arbor. jud. crim. C.* 2. *tit. de homicid. n.*
250 21. *vers. quintus.* Carpzov. *Qu.* 25. *n.* 41. *seqq.* Ratio est, quod non constet, cujus ictu perierit vulneratus, adeoque hic casus in *Const. Crim. Art.* 148. *sub fin.* ibi: **Und man möchte keinen wissen, davon er verletzt worden wäre**, continetur, juxta Carpzov. *qu.* 25 *n.* 43. Eademque opinio in regno Arrag. tandem prævaluit, atque homicidis exilium perpetuum dictitatum fuit teste Joseph. à Sesse. *Dec. Arrag.* 103. *n.* 9. Cum par ratio videatur cum eo, si unum sit vulnus lethale, sed certo non constet, quis illud intulerit Sesse. *d. l. n.* 13.

Contraria diluuntur &; quidem 1. negatur certum esse ex
251 cujus vulneribus sit mortuus Harppr. *d. l. n.* 109. Carpz. *d. l. n.* 44.

n. 44. Posset enim primi vulnus extra omne periculum esse, nisi reliqui etiam vulnerassent, & contra Ad 2. repono: ex armis lethiferis colligi animum occidendi, si vulnus per se fuerit lethale, alias non, quia tam deliberatus animus occidendi non adest in eo, qui in rixa ad arma prolabitur, quam in eo, qui hominis vitæ insidiatus est. Lubens tamen largior, 252
si in rixa subito suborta, liquido constet de animo occidendi, quod tunc quoque pœna obtineat capitis, quæ singula imponenda, si singuli in ipsa rixa conspiraverint in mortem innocentis v. g. si omnes & singuli clamaverint; *interficite*, *interficite*, *occidite*, sic enim etsi casualiter convenerint, omnes tamen animum occidendi habuisse, clare demonstrat Berlich *p.* 4. *Concl.* 11. *n.* 55. Tertium dubium resolvitur in *Const. Crim. Art.* 148. 253
Quod de auxiliatorum pœna Prudentes consuli debeant, ergò regulariter auxiliatores eadem pœna non tenentur. Harppr. *ad §. 5. J. de publ. jud. n.* 103. nisi accesserit propositum, & tractatus delinquendi Carpz. *qu.* 22. *n.* 31. Vel nisi liquido animus occidendi & in auxiliatore demonstrari possit. Quartum sua sponte corruit, quia *dd. ll.* Loquntur de L. Aquil. non de lege Cornel.

Hactenus perspicuè satis demonstravimus, quid juris sit, 254
si plures plura vulnera per se non lethalia intulerint, nunc sequatur *posterior casus*, si unus atque idem homicida innocentem permultis vulneribus, quorum tamen nullum per se à medicis lethale judicatur, occisus fuerit? Certe si animo deli- 255
berato, innocentem occidendi, eum aggressus sit, extra controversiam, pœnam capitalem dictitandam esse censemus, quia adest animus occidendi clarus & perspicuus, constat quoque ex cujus vulneribus homo sit mortuus, ergo juxta *C. Crim. Art.* 148. pœna ordinaria subeunda. Atqui instat, deficit vul- 256
nus per se lethale; repono: nec id in deliberato homicida unquam desideratur *in Const. Crim.* ut vulnus inflictum per sit lethale.

Major dubitatio suboritur, si quis sine deliberato & cal- 257
lido animo, armis tamen lethiferis alicui plurima Inflixerit

vulnera, quorum per se nullum lethale, cumulata tamen, sine hominis alterius culpa, mortem attulerunt, an ordinaria an extraordinaria coercendus est? Inter JCtos altum de hoc casu silentium, an ergo & nos sileamus? minime; sed in difficilioribus quoque, etiam sine Magistro præeunte, vires sunt
258 periclitandæ. Primo certum, quod omnes illi, qui plures percutientes hoc nostro casu, capitis damnarunt, hunc quoque inquisitum, qui solus illa plura vulnera intulit, carnifici esse subjecturos, cum eorum rationes in præsenti casu fortius
259 stringant. Secundo illi quoque Doctores, qui plures percussores ex unica illa ratione pœna extraordinaria dimiserunt, quia certo non constat, ex quorum percussorum vulneribus homo mortuus sit, in præsenti casu, capitis supplicium facillimé pronunciabunt, quia constat ex cujus vulneribus illatis homo mortuus sit.

260 Quibns tertio ipsa *Const. Crim.* suffragatur *d. Art.* 148. quia nihil planè refert, an unum vulnus fuerit per se lethale, an plura vulnera fuerint per se non lethalia, quæ tamen propter frequentiam, insignem hæmorrhagiam, atque dolorem mortem attulerunt. Quo facit opinio D. Amman, aliorumque *vid. num.* 230.

261 His tamen nihil motus contrarium verius existimo ac censeo pœnam capitalem dictari non posse illi, qui animum *deliberatum* occidendi non habuit, si medici nullum vulnus per se lethale pronunciaverint. Quia recepta in praxi sententia, quod quoties animus dolosus ex ipsis armis elicitur, tot quoque vulnus desideretur per se lethale, adeoque hæmorrhagia,
262 quæ reprimi potuisset, ad accidentia mortis refertur. Ad hæc nemo hominum dicere & certo affirmare poterit, pluribus vulneribus non lethalibus affectum, ex solis vulneribus fuisse mortuum, potuit enim ira, terrore, aëre, aliisque infinitis causis esse mortuus, ita verò, terror, metus, aer &c. vulnus per accidens faciunt lethale, ut supra probatum, nec certa regula poni potest, quot vulnera per se & sua natura non lethalia mortem afferant, cujus rei, vel unicum afferre sufficiat exem-

exemplum, ex act. Hafn. Medic. *V.* 2. *obſ.* 91. ubi Dn. D. Kœli- 263
chen Phyſic. Hafnienſ. refert: quod prædo ſimulans ſitim aquæ vitæ, ancillam tot cultri ictibus ſauciaverit, quot ejulatus ancilla edidit, numero XXIII. quo nomine decollatus, rotæ, in altum erectæ, impoſitus fuit, ſuperſtructo parvo patibulo & affixo cultro furti & cœdis indicibus, quo tanti facinoris memoria extaret. Interea ancilla à Dn. Kœlichen & Chirurgo, ex illis viginti tribus vulneribus curatur, ejusque vita, DEO benedicente, conſervata fuit. Hinc facilè patet vulnera exter- 264
na plurima, ſi neutrum per ſe ſit lethale, mortem non afferre neceſſariò, ſed per accidens, fateor quidem augeri periculum, nec diffiteor: mortem facillimè provocari poſſe tot vulneribus, verum & hoc defendo, certo conſtare non poſſe, an ex his ſolis vulneribus non lethalibus, an alio ſuperveniente ſymtomate ſit mortuus. Si verò medici ſine dubitatio- 265
ne pronunciant, quod ex tot vulneribus non lethalibus neceſſariò, vel ut plurimum mori debeat, licet omne humanum conſilium, in auxilium vocetur, ad ordinariam homicidii pœnam deveniri poteſt.

Caſ. XIX. Maxima difficultate laborare videtur. Si ſcil. 266
vulneratus, hæmorrhagia non lethali, moriatur, ſine ulla tamen hominis culpa, quia medicus præſens eſſe non potuit, wenn ſich der Menſch tod geblutet, ehe man ihm zu Hülffe kommen können. Plures enim haud dubiè vitam recepiſſent, niſi defuiſſent, qui ſubito ſymtomati, tum maximè ſanguinis profuſioni peritam manum adferre potuiſſent, Pechlin. *in Ephemer. Vuln. thor. art. 2. comment. §. quemadmodum.* Finge aliquem ex- 267
tra urbem in ſylvis, pratis, vel hortis fuiſſe vulneratum, ut hæmorrhagia inſigni, non tamen lethali, mortuus ſit, antequam ad urbem deferri & chirurgi copia haberi potuerit, finge in civitate alicui venas vel arterias in brachio fuiſſe laceratas, chirurgum verò vel medicum abſentem fuiſſe, wenn eben kein Medicus oder Balbier zu Hauſe geweſen. Vel finge ramum venæ vel arteriæ majoris in femore vel brachio, tanta vehementia hæmorrhagiam profudiſſe, ut chirurgi, licet ex templo

vocati,

vocati, & præſto fuiſſent, vulneratum tamen ferè exſanguem & mortuum inuenerint, & hinc ei ſuppetiãs & medicas
268 manus ferre non potuerint? Qui ex hæmorrhagia vulneris moritur, re vera ex vulnere moritur, inquit Dn. D. Bohn. *in renunc. vuln. pag. m.* 111. Quia hæmorrhagiam & vulnus diximus lethale. ſi medicas manus, propter ſitum non admittat, quid verò refert, an ſitus medicamenta reſpuat, an ſanguinis velociſſimus curſus chirurgi manus non expectet.

269 Meminit ſimilis cujusdam caſus Dn. Struv. *Diſſ. Crimin.* 6. *th.* 6. quo Titio novem vulnera, in campo, Cajus inflixerat, quorum neutrum quidem per ſe fuerat lethale; quoniam verò *chirurgus tam cito, ob diſtantiam loci, ab oppido, non poterat vulneranti adeſſe, & remedia adhibere ſalutaria, ob copiam ſan-*
270 *guinis effluentem mortuus eſt Titius*: Ecce ſola hæmorrhagia, in ſequidem non lethalis, ex eo tamen lethalis, quod impoſſibile fuerit, chirurgum citius advocari potuiſſe, & tamen Cajo vulneranti pœna dictitata fuit extraordinaria â Facult. Jenenſi Juridica, teſte Excell. Dn. Struvio *d. l.*

271 Cujus verba, quia ad præſentem caſum apprimè faciunt, integre adducere non piget. *Quamvis autem*, inquit Dn. Struv. *moraliter certè impoſſibile fuit, iſtum vulneratum ſervari; nihilominus ob ſolam hanc rationem, quod vulnera haud fuerint lethalia, non gladii, ſed fuſtigationis pœna à Facult. Jurid. fuit Cajo dictata. Dubito profecto, an hæc ſit mens ſanctionis criminalis, quod ſcil. ejusmodi caſu, qua propter vulnus inflictum, neceſſario quis mortem obiit, ac illud, poſitis illis circumſtantiis, ipſi actui vulnerationis, ratione loci, temporis, aut perſonæ vulneratæ conjunctis, non potuit perſanari, à pœna ordinaria percuſſor ſit immunis, quando nec chirurgo, nec vulnerato ulla imputanda venit culpa. Optandum ſane eſſet, ut Imperiali interpretatione, ille articulus*
272 *declararetur &c.* Hisce certè verbis haud obſcurè fatetur, in uſu rerum forenſium ſatis exercitatus Dn. Struv. Caſus præcipuè *hoc cap.* collectos, maxima laborare difficultate, ita ut quandoque non tam ex ſolida, ſed tantum ex recepta ratione, caſus decidendi ſint, opinamur tamen maximam tolli difficultatem, ſi homicida, qui ex improviſo ad arma prolapſus, diſtingua-

tur,

tur, ab eo, qni animo deliberato & præmeditato alium occi-
dendi, aliquem invaſit. Quoad hunc conſentio cum B. Dn.
Struvio, non quoad illum, qui in præſens plenius excutere
non vacat. Paucis tamen rationes luſtrandæ, ex quibus Fa- 273
cult. Jurid. Jenenſ hoc caſu pœnam fuſtigationis & non capitis
impoſuerit, ſcil. recepta JCtorum opinio, quod in homicidio,
ſine inſidiis commiſſo, requirantur & arma lethifera & tale
vulnus, quod arte medica curari non poteſt. Cum verò me-
dici dicant ejusmodi vulnus, quod in ſe non fuit lethale, ſed
propter hæmorrhagiam & medici abſentiam tale factum, le-
thale eſſe per accidens, JCti hac in parte, medicorum aſſerta
ſequuntur, pœnamque extraordinariam imponunt. Medicos 274
autem abſentiam medici, inter fortuita vulneris referre, vel
inde patet, quod medici non ex magna effuſione ſanguinis,
ſed ex qualitate & natura partis vulneratæ de mortalitate ſtatu-
ant Zach. *Qu. med. legal. Lib.* 5. *tit.* 2. *Qa* 6. *n.* 13. *in fin.* Et huc
facit elegans illud Ampliſſ. Facult. Medic. Hallenſ. Reſp de
dato den 3. April. 1695. ibi: Denn das Haupt-Werck abſolutæ 275
lethalitatis vulnerum, beſtehet eigentlich darinnen, daß die
Wunde, oder deren unumgänglicher oder unmittelbahrer effect,
als hæmorrhagia oder interceptio uſus indiſpenſabilis organi
vitalis oder beydes durch keine menſchliche Kunſt oder Mittel zu hin-
dern oder zu reſtituiren, und wird dabey zuförderſt ſupponiret,
wenn auch gleich würcklich, ſolche Mittel zur Gnüge verhanden
wären, ſo ſie nun bey ein oder andern Patienten nicht zur Hand,
wird ſolche abſenz vernünfftig pro re fortuita & accidentali ge-
achtet, und einfolgeich, das vulnus per accidens lethale genen-
net, dergleichen Exempel ein vulnus arteriæ ad carpnm ſeyn kan,
welches per abſentiam oder ignorantiam chirurgi, mehr als ein-
mahl hæmorrhagiam lethalem nach ſich gezogen, da es doch von
ſich ſelbſten von ſolcher conſideration nicht iſt.

Jungatur Reſp. Faculr. Medic. Lipſienſ. d. 13. Jan. 1624. 276
ibi: Weil ſich auch ein Menſch v. g. aus denen Adern, die ſonſt
mit groſſem Nutz geſchlagen und eröffnet werden, wegen unterlaſ-
ſener oder verſäumter Verbindung verbluten kan. Amman. *medic.*

rit. caſ. 18. & huc denique facit limit. 2. Carpz. quam refert. *Qu.* 1. *u.* 63. ibi: *Fallit hæc opinio, quando ex percuſſione NB. doloſa, quæ tamen ſit*, ABSQVE ANIMO OCCIDENDI, *homicidium non per ſe, ſed accidens ſequitur, veluti ſi vulnus non eſt lethale; nihilominus tamen vulneratus*, vel ob defectum curæ, *vel ob Symtomata accidentia moriætur.* Eandem ſententiam approbat. Hahn. *ad W. Tit. ad L. Corn. d. Sicar. n.* 9.

277 XX. Et ultimus hujus capitis caſus ſit, ſi Mevius Titium baculo vel pugno tanta vehementia percuſſerit, ut percuſſus proſtratus fuerit, decidendo verò caput lapidi vel pedamento menſæ, tanta violentia, illiſerit, ut facto cranio, & cerebrum & cum eo vitam effuderit, vulnus per ſe, an per accidens
278 lethale illatum credis? Certe Medici ex illiſione tam violenta, vulnus per ſe judicabunt lethale, quia cerebrum, ceu pars principalis, profundè læſum. D. Welſch. *in ration. vuln. lethal.*
279 *p. m.* 25. & *ſeqq.* Bohn. *d. renunc. vulner. pag. m.* 228. *ſeqq.* Verum quid JCti? divortium faciunt, atque ſtatuunt, mortem ex percutientis facto, per accidens, fuiſſe ſecutam Bechmann. *in Comm. ff. Tom.* 2. *part.* 2. *Ex.* 9. *n.* 93. *obſ. pract* 1. ibi: ſin autem res dubia eſt, an non magis ex illiſione capitis v. c. in menſam, lignum, vel lapidem, tunc ſaltem pœna extraordinaria afficitur. Carpz. *Qu.* 1. *n.* 63. & *Qu.* 3. *n.* 40. Hahn. *ad W. tit. d. Sicar. n.* 9. ubi Carpz. opinionem; quam habet *d. n.* 63. verbotenus refert, ac probat, adjecta ratione hac: *Iſthæc enim oriuntur ex percuſſione ſeu actu illo illicito per accidens.*

280 Dicta illuſtrat caſus Facultati Lipſienſi anno 1625. oblatus, cujus meminit Carpz. *Qu* 3 *n.* 41. ſcil. ruſtico cuidam Schœnfeldenſi, in cella vinaria, manu contracta, ſive pugno, Titius colaphos aliquot infregerat, ex quibus ruſticus in terram pro-
281 lapſus ſubito mortuus fuerat: Quamvis enim NB. *ſecundum judicium Medicorum percuſſio ſive ictus illatus pro lethali haberetur*, adeoque & quidam ex dominiis Scabinis pœnam gladii dictandam eſſe exiſtimabant; Attamen, quia percuſſus *NB. in fulcrum menſæ prolapſus erat*, unde dubium oriebatur, an non magis ex capitis in lignum illiſione, quam percuſſione ruſticus animam exhala-

halaſſet, relicta ſententia ſeveriori tandem fuit concluſum, delinquentem hoc caſu virgis cæſum in perpetuum relegandum eſſe, hæc Carpz. *d. l.* ex quibus liquet, etiam in caſu dubio, quando non conſtat, an ex percuſſione immediata, an ex lapſu, vulnus illatum fuerit lethale, mitiorem eligendam eſſe ſententiam.

Plures adduci poſſent caſus v. g. ſi quis alteri prope ſcalas ſtanti, talem porrigat colaphum, ſut alter præcipitando ſcalas cervicem fregerit? Vel ſi quis in ponte adverſarium tali excipiat alapâ, ut alter in flumen præcipitatus aquis ſuffocatus fuerit? Sed ex dictis deciſio erit facilius, hinc ſine ulteriori mora ad. *cap. IV.*

CAPUT. IV.

DE HÆMORRHAGIA PER ACCIDENS LETHALI, ACCEDENTE CULPA HOMINIS.

SUMMARIA.

HOc capite culpa hominis, vulnus lethale reddens, conſideratur. n. 1. *ſeqq.*
Culpa ſeu dolo vulnerantis vulnus ſit lethale, ſi armis uſus ſit venenatis. 4. *ſeq.*
Aliqui medicorum negant arma veneno tingi poſſe. 6.
Alii exiguum effectum huic veneno tribuunt. 7.
Alii verò maximum. 8.
JCtorum intereſt, certum quid determinare. 9.
Cui ergò fides habenda? 10.
In jure poſtrema approbatur ſententia, quod venenum exterius admotum occidat. 12.
Quod hiſtoriæ Gentium probant. 13.
Diverſitas tamen veneni attendenda. 14.
Morbi in veſtibus transferri poſſunt. 15.
Hoc caſu vulneranti rotæ dictatur ſupplicium. 16. *ſeqq.*
Si curioſitatis gratia arma veneno fuerint tincta & poſtea in rixa homo læſus ſit, pœna obtinet gladii. 19. *ſeqq.*

Si vulnerans vulneratum ex hæmorrhagia in animi deliquium incidentem, ſine ope reliquerit, quid juris? 22. *ſeqq.*
Hæmorrhagia vaſorum umbilicalium per accidens ſæpe fit lethalis. 26. *ſeq.*
Si mater vaſa hæc non deligaverit fuſtigari poteſt. 29 *ſeqq.*
Si animo occidendi, in loco ſolitario peperit, capite punienda. 33. *ſeq.*
Mater infantem animo occidendi deponens capite punitur. 35. *ſeq.*
An mater ultimo ſupplicio afficienda, ſi conſtet de animo occidendi, non verò de vitâ infantis? 38.
Affirm. probatur. 39. *ſeqq.*
Contraria proponuntur. 42. *ſeqq.*
rejiciuntur 44.
Mulier quæ infantem in latrinam effundit gladio punitur. 45.
Ut & partum exponens. 46.
Et partum abigens. 47.
Hinc capitis quandoque dictatum fuit ſupplicium, licet de corpore delicti non conſtiterit certo. 48.
Aliud ſtatuitur, ſi de animo occidendi non conſtet. 49. *ſeqq.*
Nam mater in ſomno infantem opprimens planè non punitur. 51. *ſeq.*
Ad mortem mater damnata eſt, cum infans fracta cervicè & cranio repertus fuiſſet. 53. *ſeq.*
Quoties vulnus culpa vulnerati ſit lethale, toties liberaturvulnerans 55. *ſeq*
Qualis culpa l. eſt, ſi debito tempore vulnus deligari non curaverit. 58.
Quod in omnibus venis laceratis deſideratur. 59.
Ut & in vulneribus capitis. 60
II. Si medico ſe commiſerit imperito. 62. *ſeq.*
III. Si deligationes reſcindat. 64 *ſq.*
Licet in ſomno fecerit 66.
IV. Si vulneratus aëri ſe commiſerit. 67 *ſeq.*
V. Si quieti ſe non dederit. 69. *ſq.*
VI. Si Medicamentis uti noluerit. 71. *ſeq.*
VII. Si à cibo & potu abſtineat. 73.
VIII. Si nimio cibo ac potu ſe ingurgitaverit. 76. *ſeq.*
IX. Si cibo utatur prohibito. 78.
Quo pertinet potus frigidus. 79.
X. Ira vulnus ſuperveniens. 80.
XI. Si Venerì litaverit, quod aliquando ſanat morbos. 81
Sæpius damnum mortemque affert. 82.
XII. Si vulneratus in cachinnos ſolutus ſit. 84. *ſeq.*
Regula ſubjicitur generalis. 86
His caſibus vulnerans arbitrariè punitur. 87
Et non gravius, quam ſi mors ſecuta non eſſet. 88. *ſeqq.*

Culpa

Culpa adſtantium vulnus ſit lethale. 92.
An obligati ſint ut ſuccurrant. 93
An puniri poſſint. 94. *ſq.*
An idem juris ſi tumultum excitaverint. 96 *ſeq.*
Culpa medici lethale; quod tale non erat. 99.
Varia Exempla. 100.
An culpa probanda. 103.
Quis de culpa judicet. 104.
Qua pœna teneatur medicus. 105.
Quæ vulnerans. 106.
Quid ſi periculoſum fuerit vulnus. 107.
Dicta ad pharmocopolas pertinent 109.
Quædam dubio remiſſivè. 110.

FIrmata, in plerisque caſibus, ſententiâ: quod homicida extraordinaria pœna dimittendus ſit, ſi vulnus per accidens lethale mortem attuliſſet, licet nulla hominum culpa incuſari poſſet, parum dubii ſupereſſe videtur, in *Cap. hoc.* 4. in quo ſupponimus, vulnus per ſe non lethale, accedente culpa hominis, factum fuiſſe lethale. Cum tamen varietas circumſtantiarum infinita ſit, levis verò circumſtantia, in caſibus ſpecialioribus, grave quandoque dubium, in caſus cujusdam deciſione, movere poſſit, brevibus & hanc doctrinam priori jungere conſtitui. 1 2

Culpam autem, quæ vulnus per accidens reddere poteſt lethale, committit vel ipſe vulnerans; vel vulneratus; vel alii adſtantes, interque eos, præcipuè medici & chirurgi, ad vulnus ſanandum conſtituti & vocati, de ſingulis ſummariè quædam adducam. 3

Culpa vel potius dolo vulnerantis, vulnus in ſe quidem ſatis leve, lethale fit, *ſi vulnerans armis uſus fuerit venenatis*, præmittenda verò videtur quæſtio præjudicalis, an arma veneno ita tingi poſſint, ut vulneratus, ejus modi armis læſus, exinde mori poſſit? Medicorum ſi introſpicias doctrinas, deprehendes, Patres experientiſſimos acriter ſibi contradicere, quidam enim huic veneno exiguum vel nullum tribuunt effectum, alii verò maximum & lethalem. Sic Dn. D. Amman. *in prax. vulner. lethal. Dec.* 5. *Hiſtor.* 8. *pag.* 384. *obj.* (4) inquit, *tamen arma poſſunt intoxicari ſuccis herbarum venenatarum, Reſp. Neg. nam plumbo non intimè miſcentur hi ſucci &c. quicquid igitur dicunt de intoxicatione telorum,* 4 5 6

rum, non videtur habere fundamentum in chymicis vel ſcientia naturali, citra ſuſpicionem præſtigiarum, ejusdem opinionis fuit Baccius, *in prolegomen. venen. cap.* 14. *venena exterius admota, nullum habere effectum*, teſte Zach. *Qv. med. leg. L.* 2. *T.* 2. *qu.* 11. *n.* 3. Alium
7 Med. Lipſienſ. Doct. ac Prof. Dn. Gottfried Welſch, *in ration. vulner. leth. judic. cap.* 16. *pag. m.* 168. producamus, qui *periculoſum magis*, judicat, *venenum, quod intus aſſumtum, quam quod exterius admotum & applicatum eſt, quod enim aſſumitur, à viſcerum calore ſtatim, vel pro virulentiæ ſuæ natura, ac conditione, tardius reſolvitur, & ad partes nobiles abire dicitur; Extra verò admotum, habitum prius penetrare, vaſa petere, & ſic demum, longo ſatis viarum tractu, ad partes oportet ire principes, quæ ipſa tamen viarum diſtantia fieri facile poteſt, ut vel ipſum venenum vires deperdat ſuas, vel tamen vis ipſius reliqua à natura ſponte effringatur ac pereat. Ex quibus vulnera, venenatis armis, externis ſolis partibus inflicta, periculoſa quidem, ſimpliciter verò lethalia eſſe non exiſtimo. Cum vulneri ab armis infectis inducta venenata qualitas, vel externis ſtatim corrigi poſſit remediis &c. vel fomes ipſius NB. unico etiam interius exhibito reſtingui poteſt Alexipharmaco &c*

At alium ejusdem illuſtr. Academiæ Lipſienſ. Medic. D.
8 & Pr. Dn. D. Joh. Bohn. *de renunc. vulner. pag.* 73. audiamus *quo ſpectat huc*, inquit, *vulnerum venenoſitas, ab inſtrumentis lædentibus venenatis impreſſa, quorum qualecunque & quomodocunque ab his illatum, lethale*, ubi in ſeq. late contrariam ſententiam impugnat. Ejusdem opinionis fuit Zach. *Qu. med. Legal. Lib.* 5. T. 2. *Qu.* 6. *n.* 11 ibi: *niſi conſtaret arma ipſa fuiſſe venenata, tunc enim hæc præſumtio eſſet adeò urgens, ut ex ſe ipſa ſola facere poſſet, evidentiſſimam conjecturam, quod vulneratus ex vulnere mortuus ſit, etiam cæteris omnibus conjecturis & præſumtionibus in contrarium facientibus.* Bohn. & Zach. ſententiam confirmat quoque Hildan. *de ſclopetar. curat. cap.* 2. *in operib. pag.* 953. ibi: *nonnulli deteſtandi homines pernicioſo, lethalique veneno globos inficiunt, adeò, ut minima quoque vulnera evan-*
9 *dant lethalia.* Agnoſcit verò Zach. *L.* 2. *Tit.* 2. *qu.* 11. *n.* 7. hujus doctrinæ certitudinem neceſſariam eſſe, ad juſtitiam legitime adminiſtrandam: *Quamobrem jure videndum eſt*, inquit, *qui modi*

modi venenandi possibiles sint, qui verò non, ut JCtos, qui Justitiam administrant, in absolvendis insontibus, ac sontibus condemnandis errare non contingat. Verum in tanto Medicorum dissensu, dum qui- 10
dam Hippocrates statuit: arma veneno infici non posse; quidam Galenus unico medicamento propinato ejusmodi vulnera sanare contendit. Quidam Celsus verò ejusmodi vulnera absolute vel ut plurimum lethalia pronunciat, quibus sanandis vix ferrum & ignis sufficiat, qui tamen omnes cœranei sunt Doctores, ejusdemque facultatis collegæ, cui fides habenda? cujus asserto homicidæ absolutio vel condemnatio superstruenda? Certe mirari licet, telum veneno tinctum, per levem admodum 11
venarum ac arteriarum lacerationem, atram accelerare mortem, quia exigua veneni quantitas illiniri poterit armis, minor adhuc quantitas vulneri inhærere poterit, ut ut enim hodierni medici, experimentis jucundis demonstrent, vel sola acida, venis injecta, animalibus vitam eripere; diversa tamen ratio in vulnere armis venenatis facto, nam ejusmodi vulneri nihil injicitur, sed hæmorrhagia potius, venis & arteriis laceratis, mox se effundit, qua ergo ratione venenum, si quod vulneri inhæreret, sanguini effluenti se insinuare poterit. Hæc tamen ut & 12
Hildan. *in sclopet. curat. cap. 2. in oper pag.* 954. opinionem: *veneni scil. vim in spirituoso maximè consistere vapore, extemploque per venas, arterias & nervos tribus partibus nobilioribus, cordi nimirum, hepati, cerebroque communicari, non autem crassa corporeaque ratione efficacem esse &c.* aliis rimanda & explicanda reliquo.

Ex Galeni nunc ad Ulpiani castra transeo, hic *l Item si ob-* 13
stetrix 9 § 1 *ff. ad L. Aquil. si quis*, inquit, *per vim vel suasum medicamentum alicui infundit, vel ore, vel clystere, vel si eum unxit malo veneno, lege Aquila eum teneri.* Ecce Ulpianus venenum ungendo, & sic exterius inficere posse, credidit, accedunt tot gentium historiæ, qui tela veneno tingi posse, comprobant, vid. latè celeberr. Grot. *de jur. bell. & pac. Lib.* 3. *cap.* 4. §. 16. qui §. 15 & 16. ex his colligit, veneno hostem occidere non esse contra jus naturale, bene tamen contra jus gentium. Taceo Zach. *Qv. med. leg. L.* 2. *Tit.* 2. 14
qu 2. *n.* 17. Statuere hominem per omnes sensus venenari posse,

ad

ad quem lectorem curioſum remitto. Credo tamen veneni diverſam qualitatem diverſiſſimum quoque producere effectum, experimentis enim comprobant quidam medici venenum viperinum in exigua quantitate epotum nec homini, nec brutis aliquid damni afferre, quod vel medicamenta viperina teſtantur, ſi verò exiguum inſtrumentum, veneno viperino tinctum, laceret vel leviſſime venas vel arterias animalis, brevi temporis ſpatio animal exſpirare, teſte Franciſc. Redi *in Tr. de Viperis.*

15 Verum quid multa? nonne quotidiana docet experientia, veſtes & indumenta, morbo Gallico, vel phtiſi laborantium inficere? nonne veſtes peſte necatorum inficiunt? imò ipſa ſacra teſtatur pagina: veſtes, pelles, ipſosque domorum parietes, lepra fuiſſe contaminatos.

16 Firmata ergò theſi: arma veneno tingi, & iis leve alias vulnus inflictum occidere, quæro quæ pœna immineat homicidæ, qui armis venenatis hominem occidit. Et ex Conſt. Crim. *Art.* 130. reſpondeo: rotæ ſupplicium illi, qui arma veneno tinxit, hominis vel occidendi, vel vulnerandi cauſa, dictitandum eſſe, nec diſtingvo hoc in caſu, an arma inficiens habuerit animum occidendi, ac vulnerandi, quia arma venenis tingendo, alium finem habere non poteſt, quam proximum graviter lædendi. Secuta ergò ex tali vulneratione morte, *licet levis fuerit hæmorrhagia*, de omni eventu tamen, ſuo ve-
17 neno cauſato tenetur. Generaliter enim C. Crim. *de Art.* 130. loquitur, de eo, qui alterum veneno lædit, Wer jemand durch Gifft oder Venen an Leib oder Leben beſchädiget, &c ex quibus verbis ſimul liquet, juxta C. Crim. eum, quoque capite plectendum eſſe, qui corpus tantum hominis veneno læſit, licet vulneratus armis venenatis non ſit mortuus, ſed arte medica reſtitutus *d. art.* ibi: an Leib beſchädiget. Cui ſententiæ ſubſcribit Claſſ. *ad Art.* 130. *pag.* 471. Anth. Matth. *de Crim. Lib.* 48. *tit.* 5. *cap.* 5. *n.* 3. Berlich. *part.* 4. *Concl.* 26. *n.* 13. Contrarium tamen
18 defendit Carpz. *Qu.* 21. *n.* 42 *ſeq.* qui verba noſtri articuli 130. an Leib oder Leben copulativè capit, ut ſenſus ſit: der einen an Leib

Leib und Leben beſchädiget, quod pluribus excutere non vacat, remitto tamen lectorem ad Farinac. *Qu.* 122. *n.* 18. *& ſeq.* ubi, hanc quæſtionem pro & contra pluribus excuſſit.

Verum quid ſi fingamus Titium arma ſua veneno tinxiſ- 19
ſe non animo lædendi hominem, ſed curioſitatis, & veritatis experiundæ cauſa, præter intentionem verò, in rixam cum Mevio incidiſſe, eumque armis his venenatis leviter vulneraſſe, ex quo tamen vulnere Mevius læſus obiit, an rotæ obtinebit ſupplicium? Reſp. gladii pœnam me judice dictandam eſſe, puniendumque Tit. ut alium homicidam, qui in rixa armis uſus eſt lethiferis, quibus adverſario tale intulit vulnus, ex quo per ſe & immediatè mortuus eſt. Cum enim ſciret Titius arma 20
ſua veneno eſſe infecta, ſcire quoque poterat & debebat, ex levi venarum læſione, his inſtrumentis, procurata, hæmorrhagiam ſequi lethalem, adeoque indirecta hominem occidendi voluntas ultimum ei affert ſupplicium, modo hoc caſu, clarè & perſpicuè ex relatione medicorum conſtet, vulneratum ex lege artis ſervari non potuiſſe. Rotæ verò ſupplicium vel ex eâ 21
ratione in gladii pœnam controvertendum eſſe cenſemus, quia veneno uſus non eſt ad hominem lædendum & occidendum, adeoque deficit deliberatus animus veneno, vel ex inſidiis occidendi, in rixa enim impetu magis quam deliberato conſilio, armis uſus eſt venenatis *l.* 1. §. 3. *ff. ad L. Cornel. d. Sicar.*

Alius caſus, quo culpa vulnerantis, hæmorhagia reddi- 22
tur lethalis, eſt, ſi vulnerans videat, Mevium à ſe vulneratum, ex gravi hæmorrhagia, in animi incidiſſe deliquium, ei verò in ſolitudine conſtituto, nullas ferat ſuppetias, ſed liberrimum hæmorrhagiæ curſum, ad ultimum usque ſpiritum, relinquat, an ultimo afficiendus eſt ſupplicio? Affirm. ex eo probabilis, quod hic homicida ex duplici capite homicidii reus ſit, primo quod ipſum vulneraverit, ſecundo, quod ipſi ſuppetias non tulerit, qui enim periclitantem non liberat, cum liberare poſſet, culpæ reus eſt, *c. delicto* 6. *de Sent. excomm. in* 6*to c. quantæ* 47. *X. d. ſent. excomm.* 7. *&* 11. *C.* 23. *qu.* 3. Negativa verò funda- 23
mentum ſuum quærit in vulnere non per ſe, ſed per accidens lethali.

24 Placet dist. an vulnerans, animo doloso, vulneratum sine auxilio, relinquat, & pœna obtinet ordinaria, quia adest animus occidendi, & homo re vera occisus reperitur, sine ulla alia hominis culpa occurrente, ergò de vulneris lethalitate solliciti
25 non sumus. Si verò vulnerans videat, vulnerati hæmorrhagiam, vel animi deliquium, & terrore percussus, fugæ se det, vulneratumque sine auxilio relinquat, pœnam obtinere extraordinariam statuimus, quia nullus adest dolus, vel animi propositum, hominem occidendi, quod verò suppetias non ferat, culpæ adscribendum. quæ capite non punitur, *l. in lege 7. ff. ad L. Corn. d. Sicar.*

26 Huc merito refero hæmorrhagiam vasorum umbilicalium, culpa vulnerantis, in recens natis, lethalem; testantur enim Medici de vasis umbilicalibus non bene deligatis, mortem facillimè tenellis accersi, duo exempla quorum alterum Alten-
27 burgi Anno 1672. alterum v. d. 8. Octobr. 1678. ibidem contigit, recenset Dn. D. Jacob. Wolff. *in Ephem. Germ. Dec. 2. ann 7. Obs.* 193. quo brevitatis studio lectorem remitto. Idem confirmat Resp. Medic. Facult. Lipsiens. d. 20. Maji 1685. ibi: daß 1. weil des Medici und Chirurgi Bericht nach, die Nabel-Schnur gar nicht verbunden worden, dem Kinde, wenn es lebendig auf die Welt kommen, das Geblüthe, sammt denen Spiritibus vitalibus
28 dadurch entgangen, und es also nohtwendig sterben müssen. D. Amman. *prax. vulner. lethal. Dec. hist.* 8. Simile Resp. Facult. Medic. Lipsiens. refert. D. Welsch. *in ration vuln. pag. m.* 55. ibi: Sic Facult. Med. & Chirurg. Lipsiens. P. P. und hat sich befunden, daß dem Kinde die Nabel-Schnure, an der Regione umbilicali, nicht allein also kurtz abgeschnitten, daß man den Uberrest kaum mit den Nägeln fassen können, sondern auch dieselbe gantz nicht verbunden gewesen, dahero dann das Geblüth per venam & arterias umbilicales, häuffig verfliessen, und bey sogestalter Verwahrlosung sterben müssen.

29 Si ergo mater infantis sui vasa umbilicalia non deligaverit, infans vero ex hæmorrhagia mortuus sit, an matri parricidæ ultimum dictitandum supplicium? Distinguo an mater habue-

rit

rit animum occidendi, an non, si ex ignorantia, imperitia vel animi corporisque debilitate, infanti recens nato suppetias non tulerit, nec vasa umbilicalia debitè deligaverit, pœna obtinebit fustigationis vel relegationis. Est fustigationis quidem 30
pœna, quia mulier scit vel scire debet; quod partum occultando & in loco solitario edendo, eundem facillimè possit occidere, maximè cum constituta sit in re illicita partum occultando vid. Finckelth. *obs* 86. *n.* 20. Capitis vero supplicium cessat, quia 31
deficit animus infantem occidendi, sine quo, nec homicidium dolosum, nec parricidium esse potest. Equidem dissentire & 32
gladii pœnam hoc nostro casu statuisse videtur Theodor. *coll. crim. cap.* 7. *n.* 22. *in fin.* ibi: *tunc eidem, accedentibus aliis adminiculis, ut puta minori ætate, & testimonio vitæ antea probe actæ, & summa anxietate animi & dolore, præ quo ferè nescierit, quid fecerit, gladii pœnam duntaxat dictavimus Mens. Novemb.* 1637. His verbis Theodor. statuere videtur, quod mulier, quæ in loco solitario peperit, & infantem occidit, gladio sit punienda, licet præ nimia animi anxietate, & dolore nescierit, quid fecerit. Verum hæc Theod. 33
sententia, tunc demum procedit, quando mulier, animo infantem occidendi, partum, ejusque editionem celaverit, extra hunc casum culpa, vel parricidium præ nimia animi anxietate commissum, gladii pœna affici non potest Berlich. *P.* 4. *Concl.* 7. *n.* 26. ubi sic à Witteberg. responsum esse refert.

Quod, verò mater eo animo se in locum solitarium contu- 34
lit, ut infantem occideret, ac postea vasa umbilicalia præcisa, debite non deligaverit, ut infans hæmorrhagia expiraverit, gladii pœnam imponendam esse censeo, quod enim constat de animo occidendi partum, tot non refert quocnnque modo liberos occiderint, Carpzov. *Qu.* 9. *num.* 46. causam mortis enim immediatam, animo occidendi præbens, occidisse censetur, *L. nihil interest* 15. *ff. ad L. Corn. de Sicar.*

Simile exemplum occurrit in exponente infantem, si enim 35
exponens habuerit animum occidendi, & infantem in loco solitario reposuerit, in quo mortuus fuerit, pœna obtinet gladii Theodor. *Coll. Crim. cap.* 7. *Aph.* 6. *n.* 4. Hahn. *ad Wesenb. ad L.*

36 *Corn. de Sicar. n.* 14. Harpr. *ad §. 5. J. d. Publ. Jud. n* 98. imo ſtricto jure, ordinaria parricidii pœna imponi poteſt Theodor. *d. l. n.* 74. *in fin.* quod ſtatuunt Finckelth. *obſ.* 86. *n.* 5. *&* 6. Carpz. *qu.* 10. *n.* 8. Quid verò refert, an infantem, animo occidendi exponas, an in loco ſolitario animo occidendi parias?

37 Nec obſtat quod vulnus vaſorum umbilicalium non ſit per ſe lethale, adeoque homicidam ab ordinaria liberet, ſæpius enim inculcavimus, quod in deliberato homicidio, reſpiciatur ad eventum, non vero ad vulnus per ſe lethale, quod vel ſola expoſitio infantis probat, Hahn. *ad Weſ tit. ad L. Corn. d. Sicar.*

38 *n.* 14. Verum quid ſi mulier excipiat, partum in lucem editum non fuiſſe vivum, quia vocem non emiſerat? caſus hic, proh dolor! Roſtochii hoc ipſo anno 1696. contigit, quod ancilla M. V. B. partum non tantum celaverit, & in loco ſolitario ediderit, ſed etiam cultello fauces infantis aliquot ictibus præciderit, quæ ſui defenſionem in eo quærebat, quod ſibi non conſtet, an infans eo tempore, quo cultello eundem jugulaverit, vixerit, ſiquidem nullam vocem ediderit, cum ergo dubium oriretur, an patricida, torturæ ſit ſubjicienda, juxta cla-

39 ram Conſt. Crim. *Art.* 131. an vero ad mortem, ſine tortura condemnari poſſit, & acta ad Facult. hanc Juridic. Roſtoch hoc nomine transmiſſa fuiſſent; ampliſſima Facultas gladii pœnam decernendam judicavit, quia inquiſita confitebatur (1) ſe animum occidendi habuiſſe. Sie wäre eine Viertel-Stunde mit denen Gedancken umgegangen, das Kind zu ermorden. (2) Se paulo ante partum, motum infantis ſenſiſſe, partus vero in

40 utero vivus, vivus quoque præſumitur in lucem editus (3) experientiſſ. Dn. Phyſicus atteſtabatur infantem omnibus ſuis numeris fuiſſe perfectum. (4) Ut ut partus fuiſſet debilis, mater tamen doloſa præciſione gulæ, omni auxilio debili infanti ferendo, eum doloſe privaverat Maurit. *Conſil. Chilon.* 11. *n.* 16. Et

41 quia denique (5) in loco ſolitario animo occidendi parient, pari pœna digna judicanda, cum muliere, partum in loco ſolitario exponente. Maxime cum (6) non levis eſſet ſuſpicio, quod mulier dura, quæ ſine ejulatu, puerperii dolores perferre potuit,

potuit, torturam quoque fit elusura, quod ex depositione ejus colligere datum fuit: Sie wolte gern alles ausstehen, wenn sie nur mit dem Leben davon käme, add. Maurit. *d. Consil.* II. *n.* 17.

Duo restabant dubia, alterum ex *C. Cr. Art.* 131. quæ hoc 42
casu torturam decernit, alterum, quod nondum liquido constaret de corpore delicti, an scil. infans tempore resectæ gulæ, adhuc fuerit in vivis, quod factum plenius per torturam inquiri poterat, hinc aliquod præjud. in terminis, confirmat Joh. à Sande *in Dec. aur. Lib.* 5. *Tit.* 9. *def.* 3. in simili casu, torturam fuisse dictatam, quam si sustinuerunt parricidæ, pœna fustigationis vel relegationis dictitata fuit. Verum *d. art.* 131. Loquitur de casu, si mulier negat *se animo occidendi* partum celasse, 43
& in solitudine partum edidisse, de quo animo si constet, nec tortura, nec plenior in vitalitatem desideratur inquisitio, sed sufficit partum ante editionem fuisse vitalem, clam vero & 44
animo occidendi fuisse editum, sic enim sufficit ad pœnam capitis imponendam, & animus occidendi & eventus, quocunque etiam modo, partus exspiraverit. Sic mulier quæ animo 45
occidendi, latrinæ insidens, partum in eam effudit, gladio punitur, licet constare non possit, an tunc temporis, quo partus decidit in latrinam, adhuc vivus fuerit Classen. *ad C. Crim. Art.* 131, *in fin.* Carpz. *qu.* 11. *n.* 34. ibi: *Attamen cum hoc casu vix certo constare possit, fœtum viventem ex utero matris prodiisse, vel etiam ex ejectione in latrinam, & non aliis de causis obiisse.*

Sic partum exponens, ut à bestiis dilaceretur, capite pu- 46
nitur, licet non constet, qua ex causa infans expositus fuerit mortuus, an inædia, an aëris intemperie, sed sufficit, quod infans dolosè expositus, mortuus sit. *vid. n.* 35. & clarius exem- 47
plum in eo qui partum abigit jam vitalem, hic ultimum subit supplicium Const. Crim. Art. 133. Perez *ad C. tit. ad L. Corn. de Sicar. n.* 3. *seq.* Hahn. *ad W. tit. d. extraord. Crim. vb. quæ data* Carpzov. *p.* 4. *C.* 4 *d.* 2. Struv. *Exerc.* 48. *th.* 79. licet certo non constet, eo momento, quo veneno fuit abactus, partum adhuc fuisse vivum, quod probe expendit Papinian. nostri seculi Carpz. *qu.* 11, *n.* 19. ibi; *cum mille modis fieri possit ut partus in utero*

mortuus fuerit, quem tamen ipſamet mater adhuc vivere exiſtimet. Sic gladii pœna Lipſiæ impoſita fuit parricidæ Menſ. April. 1595. quæ infantem beſtiis devorandum objecerat, propter animum ſceleratiſſimum, licet de corpore delicti certo non conſtiterit, teſte Carpz. *Qu.* 9. *n.* 61. ibi: *in qua tamen ſententia adjudicata fuit delinquenti pœna gladii, eo, quod non certo conſtiterit, de corpore delicti.*

49 Imo Berlichius *p.* 4 *Concl.* 7. *n* 30. Mulierem ultimo ſubjicit ſupplicio, ſi partum celando & clam partum edendo, eum præter intentionem necaverit, Berlich, *d. l.* ibi: *Unde fit, ſi mulier ad integrum ſuum honorem conſervandum, fœtum ſuum, graviditatemque & partum celet, mulierque ſola, remotis aliis mulieribus, in puerperio laborat, & partus, ſeu infans in doloribus puerperii exſpirat, tunc enim licet vel maximè mulier fœtum ſuum non occidere. ſed ſtudioſe educare voluiſſet, quia tamen ex hac occultatione & clandeſtino actu dolus & animus præſumitur &c. mulier pœna ordinaria eſt ſubjicienda, etiamſi*

50 *manifeſto conſtat, partum ab ipſa muliere non eſſe enecatum.* Hanc tamen Berlichii ſententiam in his terminis, quando conſtat mulierem clam patientem non habuiſſe animum occidendi, merito duram vocamus cum Claſſen. *ad Conſt. Crim. Art.* 131. *pag.* 479.

51 *in fin.* Quia dolus præcipuum parricidii, ſi de pœna capitali agatur, eſt requiſitum, nam mater, infantem, in ſomno opprimens & occidens ſine, omni pœna dimittenda eſt, Harppr. *ad* §. 11. *J. d. Injur. n.* 13. Excell. Dn. Præſes *in Syn. Jur. priv. tit. de privat. delict. n.* 28.

52 In fortioribus vero terminis nobis concludere licebit, quot. probatur, quod mater animo occidendi partum in loco ſolitario edidit, & partus reperitur occiſus tot. non re fert, quomodo fuerit à matre occiſus, quia mater doloſè, partum conſervandi remedia, reſpuit. Carpz. *qu.* 11. *n.* 28.

53 Denique huc pertinet Reſp. Dn. Maurit. *Conſil. Chilon.* 11. Ubi gladii pœnam dictitat mulieri, quæ uterum doloſe celaverat, & partum clam ediderat, cum vero infans fracta cervice, & macerato cranio mit zerbrochenen Hals-Knochen, und zermalmeter Hirn-Pfanne repertus fuiſſet, defenſionem in eo quæſivit, quod partus mortuus fuerit editus, nihilominus Dn. Mau-

ritius

ritius non torturam, ſed gladium dictitandum eſſe cenſuit, ſuamque ſententiam præjudicio Theolog. & JCtorum Wurtenberg. de anno 1658. confirmat. *d. Conſil. n.* 11. & 12. Quæ omnia fortius ſtringunt, ſi ex actis appareat, inquiſitum animum deliberatum occidendi habuiſſe add. Theodor. *num.* 32. alleg. & explicatus.

Membrum ſecundum hujus capitis agat de culpa ipſius 55
vulnerati, de qua ſi conſtet, & vulnus per ſe & ſua natura, non judicetur lethale, vulnerans de occiſo teneri non poteſt Carpz. *Qu.* 26. *n.* 7. Farin. *qu.* 127. *n.* 16. & 17. *ſeq.* quia hoc caſu, ultima potiſſimum culpa attenditur *l. Huic ſcripturæ* 15. §. *fin ff. ad L. Aquil.* Is vero ultimam culpam admittit, qui negligens eſt circa curam *l. Si ex plagis* 52. *pr. ff. ad L. Aquil.* id enim non obſervavit, quod obſervare debet & poterat *L. qui occidit* 30. §. *fin. ff. d.* 1. Hinc ex Auguſtin. refert. Boer. *Dec.* 323. *n.* 20 *quod ille* 56
dicatur ſe ipſum occidiſſe? qui præcepta medici, obſervare non voluit add. Gail. *L* 2. *obſ.* 111. *n.* 22. Cum ergo in *l. quod ſi nolit.* 31. §. 12. *ff. d. Ædil. Edict.* culpæ adſcribatur vulnerati, *ſi Medicum vel plane non, vel imperitum adhibuerit* adjungere licebit; vel *ſi præceptis medici ſe morigerum non geſſerit. d. l.* 52. *pr.* quibus neceſſario ceſſat pœna capitis Carpz. *d. qu.* 26. *n.* 7. quia vulnerans hoc caſu pro vero homicida haberi non debet Carpz. *d. qu. n.* 11.

Hinc admodum ſollicite defenſores accuſatorum inquirere 57
ſolent, in vitam vulnerati, quomodo ſe poſt vulnerationem geſſerit. *Et nunc dicendi campus ſe exhibet, ſi perquirere vellem, quibus caſibus vulneratus dicatur culpam admiſiſſe, & quibus* non ſed pauca, & fere remiſſivè adjungere lubet.

Primo hæmorrhagia per ſe non lethalis mortifera ſit, ſi 58
vulneratus venas vel arterias laceratas juſto tempore deligari non curaverit *l.* 31. §. 12. *ff. d. Ædil. Edict.* aut intempeſtivè ſeu tardius chirurgum vel Medicum advocaverit Boer. *Dec.* 323. *n.* 24. ibi: *ſi tarde adhibuit medicum quamvis peritum, imputabitur infirmo* Cœpoll. *Conſ.* 28. *n.* 24. Dn. Bohn. *in renunc. vuln. lethal. p. m.* 59
130. Omnes vero venæ arteriæve laceratæ, celeriorem requirunt deligationem, propter hæmorrhagiam continuam, cui ſi

in

in tempore obex non ponatur, animi deliquium, aliaque gra-
viſſima ſequuntur ſymtomata, quod vel venæ ſectiones probant,
60 ut his immorari operæ pretium non exiſtimem, id tamen mo-
nendum, vulnera capitis, licet prima fronte, videantur ſatis
exigua, nunquam eſſe contemnenda, exemplum ſuppeditat
Hildan. *cent.* 1. *Obſ.* 21. Plura Bonet. *in anat. pract. Lib.* 4 *ſect.* 3.
61 *obſ.* 4. qui hinc §. 9. *in ſchol.* ex Phil. Salmuth. *Cent.* 1. *obſ.* 12. mo-
net. *Hac igitur obſervatione Chirurgi notent, ut nullus capitis percuſſio-
nes, etiamſi partes cerebrum continentes illæſas invenerint, leves ju-
dicent &c.*

62 II. Culpa vulnerati incuſanda, ſi medico ſe commiſerit
imperito, per text. expr. *l. Quod ſi* 31. §. *culpam* 12. *in fin. ff. d. Ædil.
Edict.* ibi: *Si non adhibuit medicum, ut ſanari poſſit vel malum adhibuit,*
cum in effectu idem ſit, adhibere nullum Medicum vel adhi-
bere imperitum, *d l.* §. 12. ibique Goth. *lit. B. & C.* Perez. *ad
Cod. tit. de his quæ ut in dign. n.* 3. Modo notoriè fuerit imperitus,
& peritior accerſi potuiſſet, *arg. d. l* 31. §. 12. *in fin.* ibi: *ſed culpa
ſua*, v. g. quod ex avaritia imperitum adhibuiſſet, ne peritiori
lautius ſalarium offerre neceſſum haberet, *arg. l.* 1. §. 10. *ff. d.
extraord. cognit.* ibi: *pro quo advocati facundia.* Medicinæ Doctor
63 tamen non præciſè deſideratur Boer. *Dec.* 323. *n.* 20. Cum ſcien-
tia non ſit reſtricta ad gradum Doctoris. Quoties tamen vul-
neratus noluit à medicis curari, ſed potius ſe incantari fecerit,
toties vulnerans non tenetur de pœna capitis Græv. *Lib.* 2. *Concl.*
III. *n.* 14. Boer. *d. n.* 20. *pag.* 824. Jac. Ayrer. *de Homicid. volunt.
part.* 2. *n.* 68. & ab his longa ſeriè alleg. Dicendi locus hic foret,
quid ſentiendum de *cura magnetica*, von der Waffenſalbe, ſed
tempus non paritur.

64 III. Graviſſima vulnerati culpa probatur, ſi emplaſtra, &
deligationes venarum & arteriarum reſrindat, atque hæmor-
rhagiam recrudeſcere faciat, wenn er die Wunden wieder auff-
reiſſet, daß ſie von neuem bluten, ſic enim de novo ſe ipſum vul-
neraſſe cenſetur, quod priori vulneratori imputari non poteſt,
65 *l. Item Mela* 11. §. 3. *ff ad L. Aquil.* Cum certum ſit vulnus itera-
tum tardius ſanari Boer. *Dec.* 323. *n.* 9. *in Med.* ex quacunque
etiam

etiam cauſa, ſive curioſitatis ſive impatientiæ prætextu deligationes chirurgicas ſuſtulerit.

Nec diſtinguo, quoad effectum liberandi homicidam, 66
an ſtudio, an vero in ſomno, & præter intentionem deligationes debite factas, removerit, utroque enim caſu, culpa vulnerati, vulnus per ſe non lethale fieri poteſt lethale, adeoque ab ordinaria liberabitur vulnerans; & hoc eſt quod innuit Damhaud. *in pr. crim. cap.* 77 *n.* 19. *Si vulneratus ſe male cuſtodiverit* Boer. *Dec.* 323. *n.* 20. Ayrer. *de homicid volunt. p.* 2. *n.* 67.

IV. Si vulneratus aeri ſe committat, diverſus enim aer, 67
diverſum motum ſanguinis concitare poterit, Boer. *Dec.* 323. *n.* 20. Ayrer. *de Homic. volunt. p.* 2. *n.* 98. Præcipuè autem in capitis vulneribus caput contra aeris inclementiam probè muniendum; exempla lege in Bonet. *in Anat. pract. Lib.* 4 *ſect.* 3. *obſ.* 68
4. §. 10. *in Schol.* & Dn. D. Bohn. *in renunc. vulner. ſect.* 2. *cap.* 1. *pag. m.* 174. & D. Amman. *in Medic. Critic. caſ.* 46. *diſcurſ.* §. *per accidens* ibi: *cum tamen nihil gravius ſit vulneribus, aëre externo, ſtatim enim alterantur* ſie lauffen an.

V. Si quieti ſe non det wenn er nicht ſtill lieget, quies enim 69
maximè deſideratur ad vulnus coaleſcendum hinc vena facilius curatur quam arteria, in hac enim pulſus impedit quietem. Ad malum regimen quoque refertur, ſi vulneratus poſt 70
vulnerationem, corpus ſaltando vel choreis moveat. vid reſp. Medic. penes Amman. *in Medic. Critic. caſ.* 46. *pag.* 245. ibi: (5) etliche Stunden darauf geſprungen und getantzet.

VI. Si medicamentis à medico perito præſcriptis uti no- 71
luerit, Medicina enim DEI eſt beneficium, nullusque prudens eam contemnit Eccleſiaſt. *Cap.* 38 *verſ.* 4. Licet ex natu- 72
rali averſione exhorreſcat medicamenta Germ. er kan gantz und gar nichts einnehmen, hæc enim vulnerati conſtitutio vulnerantem gravare nequit, vid. *cap.* 3. *n.* 98. *ſeqq.*

VII. Si vulneratus â cibo & potu abſtineat inſignem com- 73
mittit culpam, imò dolum, & propricida fit, ſi propoſito ſe occidendi & adverſarium in vitæ periculum ducendi à cibo potuque abſtineat wenn er ſich will tod hungern. Cujus rei per 74
elegans

elegans exhibet exemplum Bonet. in *Anat. pract. Lib.* 4 *sect.* 3 *obs.* 29. *§.* 1. *in schol.* ubi inter alia refert, post quartum diem famem amplius molestam non esse, quod Dn. Bonet. defendendum relinquimus. Si ex alia corporis constitutione cibum fugiat, accidentis nomine venit.

76 VIII. Culpa vulnerati sat gravis, si nimio cibo vel potu, ad ebrietatem usque se ingurgitet Damhaud. in *pr. crim. cap.* 77. 77 *n.* 19. Farin. *Qu.* 127. *n.* 25. Gail. *L.* 2. *obs. III. n.* 22. Vel Tabernas frequenter Damhaud. *d. l. add. plur.* Dn. D. Bohn *& in renunc. Vuln. pag.* 128. *&* Boer. *Dec.* 323. *n.* 21. *qui n.* 20. huc recte refert si vulneratus flumen vel mare intret.

78 Huc spectat IX. si cibo potuque utatur prohibito Finckelth *obs.* 61. *n.* 26. Farin *qu.* 127. *n.* 54. ibique alleg. Felin. *in. c. prcsb. n.* 1. *Column.* 2. *pr. vers. & istud X. de homic.* multum enim confert diæta in cibo ac potu, ad sanitatem vel restauran-
79 dam vel destruendam. Qua occasione moneo, à potu frigido abstinendum esse, testantur enim Ephem. Germ. non uno in loco, ex potu frigido mortem fuisse secutam *Dec.* 3. *ann.* 1. *obs* 98. *&* *Dec.* 2. *ann.* 9. *obs.* 39. Et Dn. Sommer. in Ephem. *d. ann.* 9. *obs.* 20. notat duos studiosos, ex potu frigido, mortem sibi contraxisse.

80 Ira vulneratio vehemens X. hæmorrhagiam per accidens reddere potest lethalem, sic Hildan *Cent.* 1. *obs.* 18. docet, *ex animi quadam commotione vehementi, arteriam nuper vulneratam, postmodum autem pene sanatam, denuo magno cum periculo ruptam fuisse & obs* 17. *d. cent.* 1. juvenem cui caput vulneratum & cranium fractum; ex sola ira in febrim recidisse: & mortuum fuisse, plura ex *cap* 3. *n.* 140. *sqq.* huc referenda.

81 XI. Culpa vulnerati, hæmorrhagia vel vulnus lethale fieri creditur, si Veneri se dederit Boer. *Dec.* 323. *n.* 20. Ayrer. *d homic. volunt p. p.* 2. *n.* 68. Farin *Qu* 127. *n.* 93 ibique alleg. Blanc. *in pract. in* 1. *part. defens. §. iis sic præmiss. n.* 120. *vers concumbere.* Equidem aliqua extant exempla morbi vim coitu fuisse superatam, sic testantur, Ephemer. Germ. *Dec.* 1. *ann.* 9. *obs.* 155. Venere tertianam fuisse curatam imô & quartanam

Ephem.

Ephem. Germ. *Dec.* 2 *ann*, 10. *obſ.* 28. ut & epilepſiam *Dec.* 1. *ann.* 1. *obſ.* 86. Imò ipſam denique peſtem, quod jucundis & elegantiſſimis verſibus deſcribitur in Ephem. Germ. *Dec.* 1. *ann.* 2. *obſ.* 188. Rarò tamen tam felix ſequitur eventus, frequen- 82
tius animi corporisque debilitas, morborum acumen, & quandoque mors ſequitur coitum. Cujus rei teſtis Hildan. *Cent.* 4. *obſ.* 26. ibi: *actum autem Venereum cauſam mortis hujus viri profectò optimi & pii fuiſſe, planè mihi perſuaſum habet.* Et in vulneribus nervorum actum venereum maximè periculoſum eſſe, teſtatur
idem Hild. *Cent.* 1. *obſ.* 22. & in vulneribus capitis Venerem 83
eſſe lethalem probat, Hild. *C.* 1. *obſ.* 19. imo plurima exempla legere licet in Ephemer. Germ. *Dec.* 1. *ann.* 9. *obſ.* 159 illorum, qui in ipſis amplexibus venereis mortui ſunt, plura ſuggerit Tiraquell. *ad l.* 15. *connub. Gl.* 1. *n.* 27. qui in ſeqv. plurima jucunda, ad præſentem materiam facientia exhibet.

XII. Nec adeo levis eſt culpa, ſi graviter vulneratus riſui 84
nimio indulgeat, teſte Hildan. *Cent.* 1. *obſ* 23. *in annot. in fin* ibi: *Hinc perſpicuum ſit riſum in omnibus vulneribus* (magnis ſcil.) *periculoſum eſſe, ac in nervis vulneratis dolores acerrimos, & convulſiones, in*
venis & arteriis NB. hæmorrhagiam excitare. Monitos igitur velim chi- 85
rurgos & adſtantes, ne vulneratos facetiis & jocis ad riſum provocent immoderatum. Exemplum refert idem Hildan. *d. obſ.* 23. plura ex *c.* 3 *n.* 190. peti poſſunt, quo brevitatis ſtudio me remitto. Dicta que paucis complector hac regula: *quoties vulneratus ſe præce-* 86
ptis medicis non præſtat morigerum, toties culpa ſibi contraxiſſe cenſetur lethalitatem, Ayrer *homic. volunt. p* 2. *n.* 68. Finckelth. *obſ.* 61. *n.* 26. Farin. *Qu* 127. *n.* 92. Gail *l.* 2. *obſ.* 111. *n.* 22. Equidem plura reſtant dubia, an ſcil. in locis ſecretis vulneratus inſpectionem denegare poſſit, cujus rei exemplum ſuppeditant Ephem. Germ. *Dec.* 2. *ann.* 3. *obſ.* 157 item an inciſiones neceſſarias, propter maximos metuendos dolores reſpuere, vid. Farin. *Qu.* 127. *n.* 92. vel denique membrorum abſciſſionem denegare poſſit? ſed temporis ratio horum dilucidationem reſpuit.

Pœna autem vulnerantis, in dictis caſibus, eſt extraordi- 78
naria, ſeu arbitraria, temporalis ſcilicet relegationis, uti pro-

nunciatum Lipſ, Menſ Decemb. anno 1620. Carpz *Qu* 26. *n.* 17. Vel relegationis perpetuæ uti Lipſiæ pronunc. Menſ. Aug. 1625.

88 Carpz. *d. l. n.* 18. Seu ut clarius loquamur, *quamcunque pœnam meretur ſola vulneratio. ſi mors ſecuta non fuiſſet, ea & hoc caſu dictitanda, ſi mors ex culpa vulnerati ſecuta ſit*, per *l.* 30, §. *fin. ff. ad L. Aquil.* quæ lex cum de actione civili loquatur, fortius ſtringit in cauſa criminali Carpz. *qu.* 26. *n.* 8.

89 Nec obſtat vulgatum juris axioma: quod infelix eventus, augeat pœnam extraordinariam *arg. cap. ſicut ex literarum* 20. *X. de homicid. & l.* 6 *C. ad L. Jul. d. V. publ.* excellentiſſ. Dn. Præſes *in Synepſ. jur priv. tit. d. privat. delict. n.* 6. *in fin.* In eventu enim infeliciori, magis exitus, quam voluntas & cogitatio inſpicitur

90 Dn. Stryk. *d Jur. Senſ. Diſſ* 10. *c.* 6. *n.* 44. Hoc enim axioma intelligendum, ſi ſine ulla hominum alia culpa ſuperveniente infelix ſequatur eventus, de quibus caſibus *cap.* 3. pluribus egimus, ſi verò culpa vulnerati acceſſerit, ultima attendi debet,

91 vid. *n.* 55 *hoc cap.* Qvæ enim penitus per accidens eveniunt, ex opere aliquo, non imputantur agenti Covarruv. *ad Clem. de homicid. part.* 2. §, 1. *n.* 1. Carpzov. *Qu* 29. *n.* 12. Licet in actu verſetur illicito Harppr. *ad* §. 5. *Jud. publ. jud. n.* 91.

92 Conſideratâ culpâ vulnerantis, & vulnerati, reſtat tertium membrum ne culpa adſtantium & præcipuè medicorum & chirurgorum, ad curam vocatorum, diſſerere. Culpa *adſtantium* vulnus in ſe non lethale, fit lethale, ſi venam vel arteriam vulnetatam videant, & hæmorrhagiam, cum poſſent, non co-

93 erceant, Naturalis entm illa cognatio, quæ inter omnes intercedit homines, obligat adſtantes, ut in periculo conſtituto ſuppetias ferant, eumque liberent, *arg l ut vim.* 3. *ff. de J & J.*

94 Hinc peccant, qui invaſum ſine ſuo periculo liberare poteſt, ſi non liberet *cap. Quantæ præſumtionis* 47. *X. de ſentent. excomm.* Qui enim peccare non prohibet, cum poteſt & debet, jubet, nec diſſimulatrix patientia ſocietatis occultæ ſcrupulo carebit Gonzat Tellez. *in Comm ad d. cap.* 47 *ad vb. obviare* Me-

95 rito ergo adſtanti, qui hæmorrhagiam vulnerati non repreſſit, cum eam cohibere poſſet, extraordinaria pœna imponenda

Covar.

Covar. *in cap. peccatum de R. J. in 6to part* 2. §. 3. *n.* 4. Mev. *ad J. Lub. part.* 4. *Tit.* 8. *Art.* 6. *n.* 13 *ibique alleg.* Vasqv. & Goth. *ad L.* 96
50. *ff de R J. lit mihi M.* per clar text. *in d. cap.* 47. ibi: *facientes & consentientes pari pœna plectendos canonica censura condemnat, eos etiam delinquentibus favere interpretans, qui cum possint, manifesto facinori desinunt obviare.* Qui enim prohibere potuit, & non fecit, tenetur *l. Scientiam* 45. *pr. ff. ad L. Aquil.* Quæ quidem de Dominis loquitur, & de his infinitæ leges concordant, idem tamen in quovis extraneo obtinere tradit, Goth. *ad l.* 50. *d. R. J.* & Mev. *d. l.*

Eademque pœna extraordinaria expectat eos, qui sciunt 97
in certo loco aliquem graviter vulneratum decumbere, nihilominus tumultu & insigni strepitu vulnerati quietem turbant, sic Hildan. *Cent.* 1. *obs.* 20. refert: *patri vulnerati pueri, qui œnopola fuit, probibitum fuisse à medicis, ne permitteret pulsare tympanum, tubas aliave instrumenta in sua domo, at patrem neglectis admonitionibus permisisse pulsari tympanum, prope cubiculum decumbentis pueri, qui inde mortuus est. Hinc patrem hujus rei causa ad magistratum delatum graviter, nec injuriâ, multatum fuisse.* Hild. *d. l.* quam sententiam plene probamus, add. Ephem. Germ. *Dec.* 2. *ann.* 7. *obs.* 46, ibi: *celebrantur nuptiæ dumque tam tenere enutritus infans exaudiebat forte fortuna inconsvetum sonum tubârum & tympanorum, perterrefactus, epilepsia derepente corripitur, mortique subjicitur. Paucos post annos eodem fato, iisdemque circumstantiis alius obibat infans eadem teneritudine educatus.* Ex quibus elucescit vis tumultus molesti.

Culpa denique Medici vel potissimum Chirurgi hæmor- 99
rhagia in se non lethalis, fit lethalis, si non agat, quæ in artis potentia sunt, Dn. D. Bohn. *in renunc. vulner. p.* 130. ibi: *Si hæmorrhagiam vel non, vel intempestivè supprimat &c* & pag. 127. ex Fieno refert Dn. D. Bohn. *Chirurgo mortem imputandam esse, si suâ ignorantiâ non scivisset fluentem venam compescere, & inde secuta fuisset magna debilitas vultus, pallor* &c.

Exempla refert. Bonet *in anat. pract Lib.* 4. *sect.* 3. *obs.* 18 ibi: 100
Anno 1606. *quidam musquetum exonaverit, crepante tubo, pars ejus sex longa pollices sesqui digitum lata, per narem ultra auriculum sub*

pericranium ipſi adacta: quod cum chirurgus, etſi ſenex, non animadvertiſſet, narem genamque contigum conſuit, ferro ſecante intus relicto: dum illi medetur, quoties faciem tangit, ſanguis plurimum, ferro acu-
101 *tiſſimo carnem ſcil. ſcindente, emanabat. Nono die mortuus eſt, ſectis à chirurgo futuris, cum illum raſorii apice frangem viderem, admotis digitis, ferrum adduco Hunc educto ferro, curari potuiſſe certiſſimum eſt, in ſano enim dolore, & NB. nimia hæmorrhagia enectus eſt.* Hoc exemplum docet, nec ſenectutem ignorantiæ & incuriæ chirurgorum obicem ponere, nec hæmorrhagiam ex lege artis
102 ſemper reprimere. Graviſſima quoque culpa Chirurgorum notanda, ſi medico præſenti & curæ præſidenti morem non gerant, ſed ſuo indulgeant ingenio, cujus rei notabile exemplum ex Phil. Salmuth. *Cent. 1. obſ. 12.* refert. Bonet. *in Anat. pract. Lib. 4. ſect 3. obſ. 2. §. 5.* ubi in fine ſubjicit: *Reus itaque ob malam Tonſorum curationem abſolvebatur* add. Eph. Germ. *Dec. 1. ann. 3, obſ. 199.*

103 Verum cum quisque præſumatur bonus, & in officio diligens, culpam medici vel chirurgi allegans ejus probatione oneratur, niſi probetur imperitia medici Farin. *Qu* 127. *n.* 91. *in fin.* Imo Doctores ſtatuunt; vulneratum præſumi ex negligentia aut imperitia medicorum mortuum eſſe, ſi vulnus non fuit lethale Boer. *Dec.* 232. *n.* 7. Farin. *Qu.* 127. *n.* 13. Carpz *Qu.* 26. *n.* 6. Quam ſententiam admitto, ſi agatur de pœna ordinaria vulneranti mitiganda, reprobo verò, ſi agatur de medicis vel chirurgis puniendis.

104 Medici verò experientiſſimi judicabunt de culpa, cujus incuſatur medicus vel chirurgus Finckelth. *obſ.* 61. *n.* 10 Qui *n.* 27. pluribus tradit, quid medicus obſervaſſe debeat, ſi ei nulla imputanda veniat culpa add. Gail. *L.* 2. *Obſ.* 111. *n.* 25.

105 Quod ſi verò culpa probata ſit medici vel chirurgi pœna obtinet extraordinaria *Conſt Crim. Art.* 134. Gail. *l.* 2. *obſ.* 111. *n.* 26. Vicent. Caroc. *d. Locat. part.* 4. *grad. de culpa qu.* 3, *n.* 9. *p. m.* 164. Jul. Clar. §. *Homicidium n.* 17. *arg l. Illicitas* 6. §. 7. *ff. d. offic. Præſid.* ibi: *Sicuti medico imputari eventus mortalitatis non debet; ita quod per imperitiam commiſit, imputari ei debet, prætextu humanæ fragilitatis delictum decipientis in periculo homines, innoxium eſſe non debet,*

quæ

quæ pro modo culpæ ad relegationem vel fuſtigationem usque extendi poteſt. Carpz. *Qu.* 15. *n.* 24. Morte tamen puniri non poteſt, *l.* 7. *ff ad L. Corn. d. Sicar.* niſi doloſe & ex propoſito mala medicamenta propinaverit infirmo Jul. Clar. *L.* 5. *§. Homicidium n.* 17. Gail. *L. Obſ.* 111. *n* 27. Deſperatam tamen curam medicus impunè ſuſcipit, in quo differt ab advocato Boer. *Dec.* 323. *num. ult.* modo prædixerit periculum & animæ curam impetraverit, per text. expr. *cap. Cum infirmitas* 13. *X. de pœnit.*

Quoties vero vulnus per ſe & ſua natura non judicatur le- 106
thale, & ex actis probatur vel præſumitur culpa medici, tot. vulnerans tantum de vulnerato, & non de occiſo tenetur, Farin. *Qu.* 127. *n.* 16. Carpz. *Qu.* 26. *n.* 7. in quo omnes conveniunt, ultima enim culpa tantum attenditur *l. qui occidit* 30 *§ fin. ad L. Aquil. ad d.* ſupra *n.* 15. nec diſtinguo: an vulnerans habuerit animum deliberatum occidendi, an vulnerandi, nam præter animum doloſum requiritur etiam mors, ſine ulla alia hominis culpa ſuperveniens, gravior tamen extraordinaria illi imponi debet.

Nec eſt quod objicias: eum qui doloſo hominem ex ponte 107
in flumen præcipitaverit, ut aquis ſuffocaretur, qui etiam re vera in aquis exſpiravit, ultimum non effugere ſupplicium, ex eo, quod multi homines interque eos, aliqui piſcatores in ripa ſtantes, in periculo conſtituto celeriter ſuppetias non tulerint, repono enim omne ſimile claudicare, nec piſcatores ad homines excipiendos conſtitutos eſſe, nec aquæ facile hominem ex undis extrahi, quam venam vel arteriam deligari poſſe, ſi vero in facto ſupponas, hominem ex ponte dejectum, ab aliis facile ſervari potuiſſe, qui tamen, licet à perituro implorati, ei auxilium, fere noluerint, non alienus ſum à pœna extraordinaria homicidæ imponenda *arg. d. l.* 30. *§. fin.*

Dicta hactenus extendimus ad caſum, ſi hæmorrhagia vel 108
vulnus valde fuerit periculoſum, quia in dubio ſemper pronunciandum vulnus non fuiſſe mortale Ayrer. *de Homicid. vol. part* 2. *n* 71. Farin. *qu.* 127. *n.* 20. maximè ſi culpa probata ſit. *d. l.* 30. *§ fin.* Sic enim ſemper dubium, an vulneratus ex pericu-

riculoſo vulnere, an vero ex culpa medici vel ipſius vulnerati mortuus ſit, quoties vero ullum ſubeſt dubium, an vulnus mortale inflictum ſit, nec ne, toties pœna extraordinaria Menoch. *d. Arb Jud. Qu. Caſ.* 265. *n. fin.* Alex. Raud. *d. Analog. c.* 31. *n.* 32. Gail. *L.* 2. *obſ* 111. *n* 10. Cravett. *Conſil* 551. *ibique alleg.* exempli loco adduco Reſp. Facult. Med. Lipſ. d. 6. Mart. anno 1669. So berichten wir euch hierauf, daß allerdings die contuſion, wie ſie von dem Medico und Barbier beſchrieben, ſehr gefährlich geweſen &c. alſo gar, daß auch der zehende alſo verletzet, keine gewiſſe Hoffnung zur Geneſung ſich zu machen hat, nichts deſto weniger aber, und weil ihr allerhand Exceſſe anführet, ſo in malo regimine des Patienten &c. als der Cur begangen &c. ſo iſt dieſes unſere Meynung, daß wofern ihr die allegirte Umſtände gnugſam verificiret, mehrgedachte contuſion in dieſem individuo, an und vor ſich ſelbſt nicht lethal geweſen, ſondern guten Theils, wegen angeführten Urſachen, ex accidenti lethal geworden. Dn. D. Amman. *in prax. vuln. lethal. Dec.* 1. *Hiſt* 10.

109 Dicta de culpa medicorum, extra dubium, applicanda quoque ad pharmacopolas, qui vetuſtate, aliove vitio corruptis medicamentis, & vulneratum & medicum decipiunt Damhoud. *pr. crim. cap.* 77. Vicent. Caroc. *Tr. locati part.* 5. *de culpa qu.* 3. *n.* 13. *pag. m.* 164.

110 Conſiderandæ nunc eſſent quorundam medicorum & chirurgorum artes, qui ſemper etiam cum de ingenio vulneris ſatis conſtat, omnia in pejus vertunt, quo percurati vulneris major ſit gloria, & unctior merces, verum inſtituti ratio me ab ulteriori diſcurſu revocat, adeoque nec de Trepano, aliisque excellentioribus differere conceditur vid. tamen Dn. Am. *Med. crit. caſ.* 10. & 48. Bonet. *in Anat. pract. Lib.* 4. *ſect.* 3. *Obſ.* 8. & 9. §. 9. *in ſchol.* ſed in humillima gratiarum actione DEO benigniſſimo ſolvendâ, huic diſſertationi, hac vice imponimus

FINEM.

(o)

BSB Bayerische StaatsBibliothek
MDZ Münchener DigitalisierungsZentrum Digitale Bibliothek

Schoepffer, Johann Joachim,

Disp. iur. de haemorrhagia vulneratorum, von Verblutung d. Verwundeten

Rostochium 1733

4 Diss. 1936#Beibd.9
urn:nbn:de:bvb:12-bsb10824551-4
VD18 15105512-001